

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ίδρύσεως 1903

ΜΑΝΤΩΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ 23 - Τ.Κ. 542 49, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΕΥΧΟΣ 55ο • Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2023

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Θεσ/νίκης 16
020050

120 χρόνια
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
«Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

1903-2023 ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Περιοδική έκδοση
του Παγχαλκιδικού Συλλόγου «**Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ**»
Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ιδρύσεως 1903
Μαντώσ Μαυρογένους 23, Τ.Κ. 542 49, Θεσ/νίκη
Τηλ. 2310/323.839, κιν. 6936/950.188, φαξ 2310/326.108
Ηλεκτρ. δ/ση: www.panchalkidikos.gr
E-mail Συλλόγου: panchalkidikos@gmail.com
E-mail Προέδρου: ikotsanis@gmail.com

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

ISSN: 2585-3619

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

Αυγολούπης Σταύρος, Καθηγητής Αστρονομίας του ΑΠΘ
Καραμύχος Ιωάννης, Φιλολόγος
Καρτσιώτης Μιχαήλ, τ. Εκπαιδευτικός, Επίτιμος
Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου
Οικονόμου Τριαντάφυλλος, τ. Εκπαιδευτικός,
δρ. Επιστήμης της Αγωγής (συντονιστής)
Παπάγγελος Ιωακείμ, δρ. Αρχαιολόγος
Παυλούδης Χρήστος, Υποναύαρχος Π.Ν. ε.α.
Τσαμουρτζή Μαρία, Αρχιτέκτων
Τσίκουλας Ιωάννης, Καθηγητής Ιατρικής του ΑΠΘ
Ιδιοκτήτης: Παγχαλκιδικός Σύλλογος "Ο Αριστοτέλης"
Εκδότης - Διευθυντής: Ιωάννης Τ. Κοτσάνης, Πρόεδρος
του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου

**Το περιοδικό εκδίδεται με χορηγίες συμπατριωτών,
φίλων και φορέων, και αποστέλλεται δωρεάν.**

Σελιδοποίηση, Εκτύπωση: GRAFIS
Νέα Ραιδεστός Θεσσαλονίκης, Τηλ. 2310/466.776

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
IBAN: GR 80 0171 2330 0062 3304 0032 572
A.Φ.Μ.: 090145977 Δ.Ο.Υ.: Ζ' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Χορηγός της έκδοσης του παρόντος 55^{ου} τεύχους
είναι ο κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΡΑΤΗΣ**.

Εικόνα εξώφυλλου: Ανδριάντας του Αριστοτέλη,
που ανήγειρε ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος το έτος 2010 στο Α.Π.Θ.
Εικόνα οπισθόφυλλου: Το πρώτο καταστατικό
του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ, σε έκδοση του 1914

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος **Κοτσάνης Ιωάννης** (Αρναία)
Αντιπρόεδρος **Οικονόμου Τριαντάφυλλος** (Νικήτη)
Γεν. Γραμματέας **Λυρτζής Αστέριος** (Ταξιάρχης)
Ταμίας **Παπαδόπουλος Αβραάμ** (Βραστά)
Ειδ. Γραμματέας **Μπούφτας Νικόλαος** (Αρναία)
Μέλος **Κουτσιαντά-Ζαμπόκα Κοκόνη** (Αρναία)
Μέλος **Παυλούδης Χρήστος** (Ορμύλια)
Μέλος **Στρατής Απόστολος** (Κασσάνδρεια)
Εξελεγκτική Επιτροπή
Ταλέας Φώτιος (Νέα Ρόδα)
Μπουλάκη-Λυπηρίδη Μαρία (Πολύγυρος)
Λαθούρη-Πάργα Μαρία (Συκιά)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Καρτσιώτης Θεμ. Μιχαήλ,
1903-2023. 120 χρόνια Παγχαλκιδικός Σύλλογος 1
- **Οι διοικήσεις του Παγχαλκιδικού** 7
- **Τα διοικητικά συμβούλια του "Παγχαλκιδικού"
από ιδρύσεως (1903) μέχρι σήμερα (2023)** 7
- **Μεγάλοι ευεργέτες, ευεργέτες, δωρητές, επίτιμα μέλη** 10
- **Τα πρώτα 320 μέλη του Παγχαλκιδικού το 1909** 11
- **Η ίδρυση του Παγχαλκιδικού Συλλόγου
Θεσσαλονίκης "Ο Αριστοτέλης"** 13
- Κανατάς Δ. Γιάννης,
**Ο "Παγχαλκιδικός" στα πρώτα χρόνια
της δράσης του μέσα από τον Τύπο της εποχής** 14
- Καρακωστανόγλου Βενιαμίν, Παυλούδης Χρήστος,
Α.Ο.Ζ. και λοιπά θέματα του Αιγαίου 17
- Κουτσός Μιχαήλ,
Περί καταγωγής των Ελλήνων 21
- Μακρογιάννης Τιμολέων,
**1860: Απόπειρα δημιουργίας Γραικο-ουνίας
στην Κασσάνδρα** 23
- Ξανθόπουλος Χρήστος,
Για τη Νικήτη μας 24
- Αυγολούπης Ι. Σταύρος,
Στη σκιά μιας μεγαλοπρεπούς βελανιδιάς 25
- **Οκτασέλιδο αναμνηστικό λεύκωμα από τα πρόσωπα,
τα έργα και τη δράση του Παγχαλκιδικού
στα 120 χρόνια ζωής του** 27-34
- Ιερομόναχος Συνέσιος,
Στα πατήρια του Πολυγύρου 35
- Καραστέργιος Θ. Αστέριος,
Το Δημαρχείο Αρναίας 1871-2021 36
- Τσιακμάκης Α. Δημήτριος,
Η τεχνητή νοημοσύνη στη σύγχρονη εποχή 41
- Τσίκουλας Γιάννης,
"Ιλάτι να γιάλσουμι, μαρή" 43
- Μπουλάκη-Λυπηρίδη Μαρία,
Τα λουλούδια στη ζωή μας και την ελληνική γραμματεία 44
- Καραμύχος Γιάννης,
Όταν η γη κλαίει (ποίημα), Ήταν για πάντα (ποίημα) 45
- Μαουρούδης Πούλιος,
Εκπαιδευοντας τον Αλέξανδρο.
Πώς ο Αριστοτέλης διαμόρφωσε το θρυλικό βασιλιά 46
- Προαγγελία εκδρομών 47
- Αγιορείτικα νέα 48
- Η δράση του Συλλόγου μας 50
- Δράσεις άλλων φορέων 53
- Εκδηλώσεις σε σχολεία της Χαλκιδικής
για την έναρξη της Επανάστασης του 1821 55
- Ο πληθυσμός της Χαλκιδικής σύμφωνα
με την απογραφή του 2021 56
- Νέα μέλη του Συλλόγου μας 57
- Πένθη 57
- Οι χορηγοί μας 58
- Η χορηγία 61

Φιλολογική επιμέλεια: Ιφιγένεια Κοτσάνη

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Υπενθυμίζεται ότι αυτά δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους 9.000 περίπου χαρακτήρες (χτυπήματα με τα κενά), κάτι που πρέπει να τηρείται πιστά. Όσα κείμενα δεν φέρουν υπογραφή, συντάσσονται από τον εκδότη.

1903-2023

120 ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

Η ΙΔΡΥΣΗ, Η ΠΟΡΕΙΑ, Η ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ κ. ΜΙΧΑΗΛ ΘΕΜ. ΚΑΡΤΣΙΩΤΗ

Η ΙΔΡΥΣΗ

Ο Παγχαλκιδικός γιορτάζει εφέτος τα 120ά γενέθλιά του. Γεννήθηκε το 1903, με το άναμμα του Μακεδονικού Αγώνα με διπλό σκοπό: να βοηθήσει τον εθνικό εκείνον αγώνα, και ταυτόχρονα να προσφέρει στήριξη και αρωγή στους κατατρεγμένους συμπατριώτες-Χαλκιδικιώτες, που ζούσαν στη Θεσσαλονίκη, και συνεχίζει την καρποφόρα πορεία του μέχρι σήμερα, με χιλιάδες μέλη και με σωρεία έργων και εκδηλώσεων.

Έδρα του, ορμητήριο θα λέγαμε, ήταν πάντοτε η Θεσσαλονίκη. Στη μακρά πορεία του είχε την τύχη να διοικηθεί από εξαιρετους φιλοπάτριδες και επιφανείς Χαλκιδικιώτες (γιατρούς, δικηγόρους, εκπαιδευτικούς, επιχειρηματίες, εμπόρους, άλλους επιστήμονες κλπ.), οι οποίοι τον οδήγησαν στα 120 χρόνια του σε υψηλά σκαλοπάτια προόδου.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Στις αρχές του περασμένου αιώνα η Μακεδονία μας είχε απειληθεί από την Βουλγαρία, η οποία είχε εξαπολύσει μια δυναμική και πολυσχιδή επίθεση εναντίον του ελληνικού στοιχείου, με κάθε μέσο: Με βία, με καταπίεσεις, με διωγμούς, με τρομοκρατία, με πυρπολήσεις, με κρεμάλες και εκτελέσεις ιερέων, δασκάλων, ιατρών, προυχόντων και απλών Ελλήνων Μακεδόνων, με σκοπό να εξαλείψουν από τις ψυχές των Μακεδόνων την ελληνική συνείδηση και παιδεία και να επιβάλουν την βουλγαρική. Και όλα αυτά με την ανοχή της Τουρκίας, που, αν και ήταν πλέον διαφανή τα σημάδια της παρακμής της, κρατούσε υπόδουλους ακόμα και τους δύο λαούς Έλληνες και Βουλγάρους.

Στην βουλγαρική επιβουλή αντιστάθηκαν σθεναρά οι Μακεδόνες. Στο πλευρό τους, έτρεξαν αγωνιστές από όλα τα μέρη της ελεύθερης Ελλάδας, πολλοί ήταν κρητικοί, και πολέμησαν σκληρά. Δεν είναι λίγοι αυτοί που άφησαν τα κορμιά τους στις λίμνες, στα φαράγγια και

στα βουνά της Μακεδονίας, κυρίως της δυτικής. Ηρωικό σύμβολο αποτέλεσε ο θάνατος του ανθυπολοχαγού ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ (13-11-1904). Το αίμα του έγινε λάδι που θέρειψε τη φωτιά. Ο ένοπλος αγώνας συνεχίστηκε λυσσώδης για τέσσερα χρόνια, ώσπου το 1908 με την επανάσταση των Νεότουρκων σταμάτησε και η Μακεδονία σώθηκε.

Ο αγώνας ονομάστηκε ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ και οι αγωνιστές του ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΙ. Σε όλη τη διάρκεια αυτού του αγώνα, που είχε τα δικά του χαρακτηριστικά, εκτός από τους ένοπλους Μακεδονομάχους υπήρχαν στα μετόπισθεν, σε όλη τη Μακεδονία, μυστικές οργανώσεις υποστηρικτικές, οι οποίες πρόσφεραν, εφόδια, τρόφιμα, ρουχισμό, περίθαλψη τραυματιών, εκτελούσαν επικίνδυνες αποστολές, συγκέντρωναν και διοχέτευαν πληροφορίες κλπ.

Είχαν συγκροτηθεί δηλαδή σε πόλεις και σε χωριά της Μακεδονίας, ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ, ΑΔΕΛ-

ΦΟΤΗΤΕΣ, ΦΙΛΟΠΤΩΧΑ ΤΑΜΕΙΑ κλπ. που είχαν μεν επίφαση νομιμότητας, δρούσαν όμως και μυστικά. Υπήρχαν επίσης και άλλες οργανώσεις, χωρίς επίσημη παρουσία, που δρούσαν μόνον μυστικά και πρόσφεραν πολύτιμες υπηρεσίες.

Μία τέτοια μυστική, ας την πούμε, οργάνωση, με μέλη Χαλκιδικιώτες, ίδρυσε το 1903 στη Θεσσαλονίκη, ο εκ Πολυγύρου ιατρός ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, τον οποίο, ας σημειωθεί, οι Βούλγαροι, τρεις φορές αποπειράθηκαν να δολοφονήσουν για τη δράση του, με διπλό σκοπό: την υποστήριξη του Μακεδονικού Αγώνα, που την περίοδο εκείνη άρχιζε ένοπλος στη Μακεδονία μας, αλλά και την στήριξη των συμπατριωτών Χαλκιδικιωτών που ζούσαν στη Θεσσαλονίκη και ένιωθαν όλοι την ανάγκη για αλληλεγγύη, συναδέλφωση, προστασία, γιατί η σκλαβιά συνεχιζόταν. Μεγάλες ήταν οι πρωτογενείς ανάγκες και κυρίως ανάγκες επιβίωσης των προγόνων μας. Χρειάζονταν ψωμί, δου-

Η πρώτη σφραγίδα
του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου (1909)

λειά, σχολεία με δασκάλους, ανθρώπους να τους καθοδηγούν και να τους στηρίζουν και τι δε χρειαζόνταν! Τότε ακριβώς ο Παγχαλκιδικός λειτουργώντας ορθολογικά αλλά και ανθρώπινα και πατριωτικά, παράλληλα με την εθνική του αποστολή δηλ. την υποστήριξη του Μακεδονικού Αγώνα, έστρεψε και προς τα εκεί τη φροντίδα του. Έκανε σημαία του την ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ και βοηθούσε με κάθε τρόπο τους συμπατριώτες μας και όχι μόνο. Ενίσχυε με βοηθήματα φτωχούς, στήριζε ανήμπορους, πάσχισε να βρει δουλειά στους άνεργους, προστάτευε τα κορίτσια που έρχονταν στη Θεσσαλονίκη να εργασθούν ως υπηρέτριες, ίδρυε σχολεία και όριζε δασκάλους, ενίσχυε σχολικές επιτροπές, έδινε υποτροφίες, ενημέρωνε με εκδόσεις τους γεωργούς και τους κτηνοτρόφους. Και τι δεν έκανε!

Με τη λήξη του Μακεδονικού Αγώνα (1908), και ύστερα από την επανάσταση των Νεότουρκων οι οποίοι διακήρυξαν την ισονομία και ισοπολιτεία για όλους τους υπηκόους της οθωμανικής αυτοκρατορίας, η Χαλκιδικιώτη αυτή οργάνωση, έλαβε τον τύπο της νομιμότητας. Ονομάστηκε επίσημα πλέον **ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»**, μορφοποιήθηκε κανονικά σε σωματείο, συντάξε το πρώτο επίσημο **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ** (καταστατικό θα λέγαμε σήμερα), του οποίου δύο πρωτότυπα αντίτυπα (του 1914, οπότε φαίνεται ότι μετά τη απελευθέρωση είχε τροποποιηθεί) σώζονται στη βιβλιοθήκη του Συλλόγου μας και στις 16-1-1909 πραγματοποίησε τις πρώτες αρχαιρεσίες. Πρώτος πρόεδρος εξελέγη ο ιδρυτής Γεώργιος Παπανικολάου (βλ. Δ.Σ. 1903-2023 σελ. 2-9).

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ – ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ

Για τη δράση του Συλλόγου μας (Συνδέσμου τότε) την περίοδο 1903-1908, δηλαδή τα χρόνια της ένοπλης φάσης του Μακεδονικού Αγώνα, δεν υπάρχουν γραπτά στοιχεία. Πώς άλλωστε ήταν δυνατόν να υπάρχουν, αφού η δράση του ήταν μυστική, και τίποτα γραπτό δεν τηρείτο. Όμως το 1903 ως έτος γεννήσεως του Συνδέσμου (του άτυπου φυσικά) ομολογούσε στα παιδιά του ο ίδιος ο ιδρυτής. Σε εμάς δε, μετέφερε την ομολογία του πατέρα του ο γιός του, **Νικόλαος Γ. Παπανικολάου**, που υπηρέτησε τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο, ως πρόεδρος του Δ.Σ. από το 1986 μέχρι το 1993, δηλ. ότι ο **Παγχαλκιδικός γεννήθηκε το 1903 και νομιμοποιήθηκε στα 1909**.

Δηλωτικό αυτού του λόγου θεωρούμε και το απόσπασμα από την ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ του 1910 του προέδρου του Δ.Σ. Γ. Παπανικολάου: «*Η ιδέα της ιδρύσεως ... (εννοεί την επίσημη ίδρυση) κυοφορείτο από ετών ενταύθα εν τω κύκλω των ημετέρων συμπατριωτών, αλλ' η επάρατος απολυταρχία (εννοεί εκείνην του Σουλτάνου) ηνάγκαζεν ημάς να αναβάλλομεν επ' αόριστον την πραγμα-*

τοποίησιν της ιδέας ταύτης, ήτις εκαρποφόρησεν, άμα, ως οι νέοι της Τουρκίας επάταξαν κατακέφαλα το πρώην καθεστώς (εννοεί την επανάσταση των Νεοτούρκων του 1908).».

Για τη δράση του Συνδέσμου, αμέσως μετά την νόμιμη εμφάνισή του, αντλούμε πληροφορίες:

- Από της εφημερίδες της Θεσσαλονίκης κυρίως, τις οποίες ερεύνησε εξονυχιστικά ο ερευνητής και συγγραφέας **Γιάννης Κανατάς** και αποσπάσματα τους δημοσίευε τακτικά, για πολλά χρόνια, στη μόνιμη στήλη του στον Παγχαλκιδικό Λόγο, «*Σαν απόψι τέτοια μέρα...*». Σημειώνεται ότι από εκεί αντλήθηκαν πολύτιμα στοιχεία ώστε να συμπληρωθεί (αν και φοβούμαι ότι είναι πάλι ελλιπής) ο κατάλογος των προέδρων και των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων του Συλλόγου, την πρώτη τουλάχιστο πεντηκονταετία, που δημοσιεύεται σε επόμενες σελίδες.

- **Από την ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ** που παρουσίασε ο πρόεδρος Γ. Παπανικολάου στη Γεν. Συνέλευση των μελών της 7ης Φεβρουαρίου 1910, την οποία σε σύντομη περίληψη δημοσίευσε ο αείμνηστος ιστοριοδίφης Στέφανος Κότσιανος σε άρθρο του, στην εφημερίδα «*Το Μέλλον της Χαλκιδικής*», αναδημοσιεύτηκε στο πρώτο τεύχος του Παγχαλκιδικού Λόγου το 2009 και αποτελεί ντοκουμέντο μεγάλης σημασίας, γιατί αναδεικνύει της ανθρωπιστικές αξίες και τα εθνικά ιδανικά, που, από τα πρώτα βήματά του, διακονούσε ο Παγχαλκιδικός Συνδεσμός. Και εκφράζαμε τότε την ευχή η ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ να εντοπιστεί, μαζί με τα 320 ονόματα των πρώτων μελών του Συνδέσμου το 1909.

Και η ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ βρέθηκε. Βρέθηκε μαζί με ένα ικανό τμήμα του αρχείου του Παγχαλκιδικού του έτους 1909 και 1910 από τον ιστορικό ερευνητή και συγγραφέα κ. Κωνσταντίνο Χιούτη, από το Νεοχώρι, θεολόγο καθηγητή στο Γυμνάσιο της Αρναίας, και επίλεκτο μέλος του Συλλόγου της.

Βρέθηκαν δηλαδή τυπωμένα σε τευχίδια (15x22):

1. **ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ** των υπό του εν Θεσσαλονίκη ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ πεπραγμένων, κατά το Α' έτος της ιδρύσεως αυτού (Φεβρ.1909-Φεβρ. 1910). Ανεγνώσθη εν γενική των Μελών Συνελεύσει τη 7η Φεβρουαρίου 1910, υπό του προέδρου του Συνδέσμου Γεωργίου Παπανικολάου, ιατρού. Εν Θεσσαλονίκη 1910.

2. **ΤΑΜΕΙΟΝ** του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου Φεβρ. 1909 – Φεβρ. 1910. ΕΣΟΔΑ- ΕΞΟΔΑ της ίδιας περιόδου (ένα φύλλο).

3. **ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΕΡΙ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ**, του δασκάλου και μέλους του Δ.Σ. Γ. Καραγκάνη, που ανακοινώθηκε την ίδια μέρα της Γεν. Συνεδρίασης των Μελών (7-2-1910), «*Μετά συντόμου εκθέσεως των υπό του Συνδέσμου Πεπραγμένων*», από τον πρόεδρο Γ. Παπανικολάου.

4. **Ο ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ 320**

ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ του 1909, που δημοσιεύονται σε επόμενες σελίδες.

5. **Ο ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΣΦΡΑΓΙΔΑΣ**, στα ελληνικά.

Ο κ. **Χιούτης** με ένα θαυμάσιο άρθρο του στο 24ο τεύχος του περιοδικού, σχολιάζει τα πολύτιμα ευρήματά του, που μας ενημερώνουν πλήρως για τη δράση του Παγχαλκιδικού το α' έτος της επίσημης εμφάνισής του (1909-1910).

Και να οι κυριότερες πληροφορίες:

Ο Παγχαλκιδικός Σύνδεσμος έλαβε τον επίσημο ιδρυτικό τύπο τον Φεβρουάριο του 1909. Είχε έδρα τη Θεσσαλονίκη και είχε διαιρεμένη τη Χαλκιδική σε 12 τμήματα. Το Δ. Σ. το αποτελούσαν 12 μέλη-αντιπρόσωποι. Κάθε τμήμα είχε τον αντιπρόσωπό του στο Δ.Σ. Το Δ.Σ. «όριζε» τα αξιώματα του προέδρου, αντιπροέδρου, Γραμματέως, Ταμίου κλπ. Αργότερα (με την τροποποίηση του 1914) τα τμήματα έγιναν 14 και ισάριθμα αυξήθηκαν και οι έδρες του Δ.Σ.

Στην **ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ** 7ης Φεβρ. 1910 αναφέρεται το Δ.Σ. της περιόδου 1909-1910 και τα τμήματα που εκπροσωπεί κάθε μέλος:

Πολυγύρου, Γεώργιος Παπανικολάου, ιατρός,

Επανωμής, Πολ. Μοσχίδης,

Κασσάνδρας, Κων. Τριανταφύλλου,

Βασιλικών, Παν. Παναγιωτάκης,

Γαλατίστης, Νικόλαος Κοντόπουλος,

Νικήτης, Άγγελος Φιλιππίδης,

Λιαρίγκοβης, (Αρναίας) Γεώργιος Καραγκάνης,

Ιερισσού, Δημήτριος Σωνίδης,

Λειβαδίου, Αθανάσιος Τσιλιπάκος,

Βάβδου, Ιωάννης Μαχίλης,

Ζαγκλιβερίου, Ευάγγελος Πανδούλας,

Ίσβόρου, (Στρατονίκης) Ζάχος Εύσταθιάδης».

Με την τροποποίηση(;) το 1914 τα τμήματα έγιναν 14, με προσθήκη της Ορμύλιας και του Ασβεστοχωριού.

Με την ένδυση του μανδύα της νομιμότητας το 1909, παρατηρούμε, ότι η δράση του Συνδέσμου σε ένα χρόνο(Φεβρ.-1909 Φεβρ. 1910), είναι πολυσχιδής, και μπορούμε να πούμε αξιοθαύμαστη, σ' όλους τους τομείς: στον εθνικό, στον κοινωνικό, στο μορφωτικό κλπ.

Συγκεκριμένα:

- Φρόντισε να επανδρώσει με δασκάλους φτωχές Κοινότητες της Χαλκιδικής.

- Έδωσε υποτροφίες σε είκοσι απόρους μαθητές να σπουδάσουν στη Θεσ/νίκη:

Επτά από τη Γαλατίστα. Οι: Γεώργιος Ν. Κώττας, η Μαρία Κουτζιαρή, ο Σταύρος και η Σουλτάνα Αχιλλέως, ο Μιχαήλ Σακκαλής, ο Μιχ. Συνανίδης και ο Χριστόδουλος Παπαγεωργίου.

Τρεις από τα Βασιλικά, ο Σπύρος Καραβασιλής, ο Πασχάλης Μητρούλης και ο Βασ. Παπαθανασίου.

Ένας από την Επανωμή, ο Στυλ. Σακελλαρίου.

Δύο από τα Ραβνά τα σημερινά Πετροκέρασα, ο Μιχ. Κωτινούδης και ο Σωτήριος Ιωάννου.

Ένας από την Κασσάνδρα, ο Χριστόδουλος Δαραβίγκας.

Ένας από την Συκιά, ο Άγγελος Καρράς.

Ένας από τον Άγ. Νικόλαο, ο Καλλικρατίδας Αρσένης.

Ένας από τη Νικήτη, ο Χρήστος Παπαχρήτου και

Ένας από τα Γιαννιτσά, ο Σωτήριος Αραπάκης.

- Τύπωσε φυλλάδια με «Συνοπτικές οδηγίες περί Γεωργίας και Κτηνοτροφίας και των συναφών αυταίς κλάδων» και τα διένειμε δωρεάν στις Κοινότητες της Χαλκιδικής.

- Διέθεσε σε αναξιοπαθούντες συμπατριώτες 1.205 γρόσια.

- Ενίσχυσε το σχολικό Ταμείο «Της μικράς και απόρου Κοινότητας Καραμπουρνού» με τρεις χρυσές λίρες Τουρκίας.

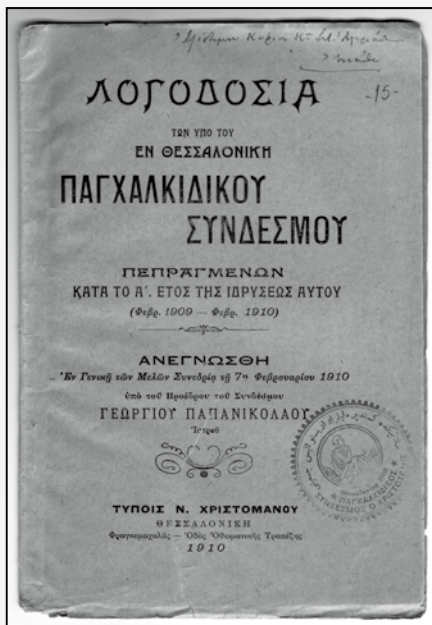
- Διοργάνωσε διάλεξιν «Περί Χαλκιδικής» με ομιλητή τον Γεώργιον Καραγκάνη, την ετύπωσε σε ιδιαίτερα φυλλάδια και την διένειμε στα μέλη του Συλλόγου και στα διάφορα σωματεία της Χαλκιδικής.

- Προέβη στην ίδρυση του «Πρακτορείου των υπηρετιών» στη Θεσσαλονίκη, για να προστατεύσει τα κορίτσια που κατά εκατοντάδες έρχονταν από τη Χαλκιδική στην πόλη (υπολογίζονται σε

2.000), για να δουλέψουν ως υπηρέτριες σε σπίτια Ελλήνων, Εβραίων και Οθωμανών και νεαρά και απροστάτευτα όπως ήτανε, έπεφταν θύματα εκμεταλλεύσεως και άλλα κινδύνευαν να ακολουθήσουν την «οδόν της απωλείας».

-Στις 7 Φεβρουαρίου του 1910, όπως προείπαμε, έγινε η πρώτη «Γενική των Μελών Συνεδρίαση». Σ' αυτή έγινε η λογοδοσία του Διοικητικού Συμβουλίου, κατατέθηκε ο απολογισμός των εισπράξεων και των δαπανών, και έχουμε την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Για τις εισπράξεις χρησιμοποιήθηκαν δύο εισπράκτορες.

-Ενέγραψε 320 τακτικά μέλη, αριθμός ιδιαίτερα

Το εξώφυλλο της λογοδοσίας του ιδρυτή στη Γενική Συνέλευση του Φεβρουαρίου 1910

υψηλός, αν σκεφθεί κανείς ότι έγινε μέσα σε ένα έτος.

Δυο λόγια για το έτος 1909 που αναφέρεται στα έντυπα ως έτος ιδρύσεως:

Αν δεχθούμε το 1909 ως έτος ιδρύσεως, τότε γεννιέται το ερώτημα: Πώς είναι δυνατό μέσα σε ένα χρόνο, δηλ. από τον Φεβρ. του 1909 μέχρι τον Φεβρ. 1910, όπως αναφέρεται στην ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ, να είχε ο Σύνδεσμος τόση ευχέρεια, δύναμη και οργάνωση, ώστε να μπορέσει : να δώσει 20 υποτροφίες για να σπουδάσουν ισάριθμοι μαθητές, να ορίσει δασκάλους σε φτωχές Κοινότητες, να διαθέσει σε αναξιοπαθούντες 1.205 γρόσια, να ενισχύσει το φτωχό σχολικό ταμείο του Καραμπουρνού με τρεις χρυσές λίρες, να εκτυπώσει φυλλάδια με οδηγίες για τους γεωργούς, κτηνοτρόφους και τα συναφή επαγγέλματα, να ιδρύσει πρακτορείο υπηρετριών και να πληρώνει ενοίκιο των γραφείων του και άλλο ενοίκιο για τη στέγαση του Συνδέσμου, να έχει εγγράψει 320 τακτικά μέλη και να έχει έσοδα 15.154 γρόσια κ.ά. Είναι δυνατό να απέκτησε μέσα σε ένα χρόνο τόση οργανωτική δομή, ισχύ και οικονομική ευμάρεια, ώστε να παρουσιάσει τόσο πλούσια πεπραγμένα;

Η εύλογη απάντηση: Θεωρούμε ότι τα «πεπραγμένα» της ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ αναφέρονταν, και σε δράσεις της προ του 1909 περιόδου, που τώρα με την εμφάνισή του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ, ως νόμιμου σωματείου, βρήκε ευκαιρία ο Γ. Παπανικολάου να φέρει στο φως, ως είδος γενικού απολογισμού.

Πέραν τούτου, έχουμε ως πολύτιμο και πρώτο επιχείρημα, την ομολογία του ίδιου, όπως προείπαμε, ότι δηλ. ο Σύνδεσμος γεννήθηκε στα 1903, έτος το οποίο αποδέχονται ως ιδρυτικό όλες οι διοικήσεις της τελευταίας τουλάχιστο εξηκονταετίας.

Η ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Στα χρόνια που ακολούθησαν και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1930, την δράση του Συνδέσμου την πληροφορούμεθα κυρίως από τον ημερήσιο τύπο, του οποίου μεγάλο μέρος του, έχει δημοσιευθεί στο περιοδικό μας από τον ερευνητή Πάννη Κανατά. Αρχείο δυστυχώς δεν έχει βρεθεί. Παρά ταύτα, σε μερικές περιόδους, παρατηρούμε, ότι ο Παγχαλκιδικός εμφανίζεται δραστήριος και κάνει αισθητή την παρουσία του. Αυτή αφορά: συνεργασία με τις τοπικές αρχές για την προώθηση

των θεμάτων που απασχολούσαν τη Χαλκιδική, ενίσχυση βιβλιοθηκών φτωχών Σχολείων, ενέργειες για την επάνδρωση των δημοσίων υπηρεσιών με επαρκές προσωπικό, παραστάσεις και δημοσιεύσεις για το διορισμό δασκάλων σε όλα τα Σχολεία, σε διοργάνωση πολιτιστικών και εθνικών εκδηλώσεων, σε στήριξη αναξιοπαθούντων κλπ. Χαρακτηριστική είναι η δράση που ανέπτυξε κατά την περίοδο των σεισμών της Χαλκιδικής (Ιερισσός, Αγ. Όρος, Γομάτι κλπ.).

Και ας μην ξεχνούμε ότι η περίοδος από το 1912 και μετά ήταν πολύ ταραγμένη: Βαλκανικοί πόλεμοι, Α' παγκόσμιος πόλεμος, εθνικός διχασμός, μικρασιατική καταστροφή, κινήματα, δικτατορίες, Β' παγκόσμιος πόλεμος, και εμφύλιος, συγκλόνισαν την πατρίδα μας και ήταν φυσικό να μειώσουν και να αναστείλουν τελικά κάθε δράση του Συλλόγου.

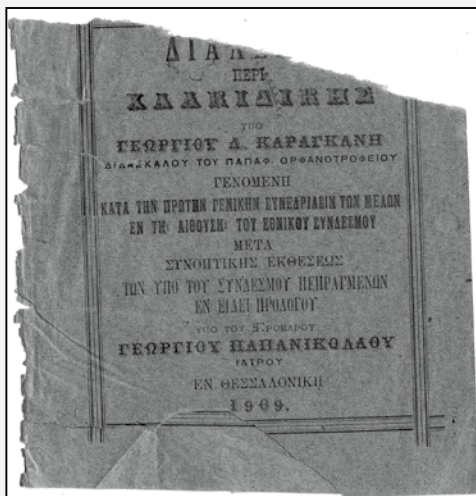
Σημειώνεται τέλος ότι, στη πορεία του αυτής της περιόδου, υπήρξαν και γκριζες στιγμές, όταν η Διοίκηση τάσσονταν υπέρ ενός συγκεκριμένου πολιτικού κόμματος και εξέφραζε δημόσια την υποστήριξή της, γεγονός που δημιουργούσε στενοχώρια και δυσαρέσκεια στους αντιφρονούντες.

Η ΕΠΑΝΙΔΡΥΣΗ ΤΟ 1952 ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΠΟΦΟΡΟΥ ΠΟΡΕΙΑΣ

Το 1952 με πρωτοβουλία του ιστοριοδίφη και εξέχοντος μέλους της κοινωνίας της Χαλκιδικής αείμνηστου δικηγόρου και βουλευτή **Στέφανου Κότσιανου** εκ Πολυγύρου, ο Παγχαλκιδικός **επανιδρύθηκε**. Από Σύνδεσμος μετονομάστηκε σε Σύλλογο, απέκτησε νέο Καταστατικό με ευρύτερους σκοπούς από εκείνους του 1909 και ξανάρχισε τη δράση του.

Με προέδρους ικανούς συμπατριώτες: γιατρούς, δικηγόρους, εκπαιδευτικούς, επιχειρηματίες, εμπόρους, οικονομολόγους, **και με διαλεχτά μέλη στα Δ.Σ.** πορεύθηκε ανοδικά για να φθάσει στη σημερινή ανάπτυξή του. Πέραν της περιστής ζωντανίας και των ποικίλων δράσεων, που είναι γνωστές από τη δημοσίευση των ετήσιων πεπραγμένων, τα τελευταία 30 χρόνια, έχει κατασκευάσει και **ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ, τα οποία έχουν αναδείξει την ιστορία και τον πολιτισμό της Χαλκιδικής, και ταυτόχρονα έχουν καταξιώσει τον Παγχαλκιδικό στις συνειδήσεις όλων των συμπατριωτών και φίλων.**

Μια απλή αναφορά, αφού όλα είναι σύγχρονα και

Το εξώφυλλο της διάλεξης περί Χαλκιδικής του Γ. Καραγκάνη, "Μετά συνοπτικής εκθέσεως των υπό του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου Πεπραγμένων του έτους 1909"

τα γνωρίζουν οι πάντες, θεωρούμε είναι αρκετή, για να ολοκληρωθεί το επετειακό αυτό χρονικό. Άλλωστε όλα έχουν καταγραφεί, στα επίσημα βιβλία, στα έγγραφα, στα πρακτικά του Δ.Σ. και των Γ.Σ. και από το 2009 έχουν δημοσιευθεί με πλούσια ρεπορτάζ και άρθρα στο περιοδικό μας τον ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟ ΛΟΓΟ.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Τέσσερα είναι τα μεγάλα έργα που κατασκεύασε με πρωτοβουλία και δαπάνες του ο Παγχαλκιδικός τα τελευταία χρόνια, τα οποία τον ανάδειξαν μαζί με ολόκληρη τη Χαλκιδική, στο όνομα της οποίας κατασκευάστηκαν.

Και τα τέσσερα έχουν την υπογραφή του **αείμνηστου προέδρου Βρασίδα Κυργιαφίνη και των μελών των Δ.Σ. που τον περιστοιχίζαν, στη 15ετία(1993-2008) που είχαν την ευθύνη της διοίκησης του Συλλόγου:**

1. Το μνημείο του ανδριάντα του Καπετάν Χάψα και της αναπαράστασης της φονικής μάχης των Βασιλικών του Ιουνίου του 1821, επί της εθνικής οδού Θεσσαλονίκης-Πολυγύρου, κάτω από την Ι.Μ. της Αγίας Αναστασίας, σε οικόπεδο δύο στρεμμάτων που παραχώρησε δωρεάν η ίδια η Μονή.

2. Η προτομή του Καπετάν Χάψα, που τοποθετήθηκε στην ανατολική είσοδο της Θεσσαλονίκης, στην πλατεία έναντι του Ι. Ναού των Τριών Ιεραρχών (τέρμα Βούλγαρη), η οποία με απόφαση του Δημ. Συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης ονομάστηκε Πλατεία Καπετάν Χάψα.

3. Η ιδιόκτητη αίθουσα στη Θεσσαλονίκη, εμβαδού 150 τ.μ. στην οδό Μαντώς Μαυρογένους 23 (περιοχή Ν. Ελβετίας). Εκεί ο Σύλλογος μας βρήκε επί τέλους μόνιμη στέγη, ύστερα από 100 έτη «πλάνητος βίου».

4. Ο ανδριάντας του Αριστοτέλη ύψους 5,30 μ., προσφορά του Παγχαλκιδικού προς το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στήθηκε στον αυλειό χώρο του ΑΠΘ και αποτελεί σέμνωμα και καμάρι του Ιδρύματος αλλά και ολόκληρης της πόλης μας της Θεσσαλονίκης.

Εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ διατέθηκαν για τα μεγάλα αυτά έργα. Εδώ πρέπει να τονισθεί ότι η εκτέλεση τους δεν θα ήταν δυνατή αν δεν υπήρχαν συμπατριώτες μας Χαλκιδικιώτες που διέθεσαν ως χορηγοί άλλοι

μικρότερα, άλλοι μεγαλύτερα και άλλοι πολύ μεγάλα ποσά, που μαζί με τον οβολό των υπολοίπων συνέβαλαν στην υλοποίησή τους (βλ. στις επόμενες σελίδες Μεγάλοι Ευεργέτες, Ευεργάτες, Δωρητές κλπ.).

Σημειώνεται ότι και τα τρία ορειχάλκινα γλυπτά είναι έργα του γλύπτη κ. **Γιώργου Τσάρα**, καθηγητή στη Σχολή Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ., ο οποίος έχει εισπράξει πολύ καλές κριτικές για τα δημιουργήματά του. Εμείς με ιδιαίτερη ικανοποίηση και χαρά επανειλημμένα του εκφράσαμε την ευαρέσκειά μας.

Ο Παγχαλκιδικός Λόγος, το περιοδικό μας

Πολύ μεγάλη προσφορά επίσης προς τα μέλη, τους φίλους και γενικά στην κοινωνία της Χαλκιδικής, αποτελεί η έκδοση, με χορηγίες και πάλι των συμπατριωτών και άλλων φορέων, σε τριμηνιαία βάση, του περιοδικού ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ. Έγκυρο, ευπρεπές,

με ενδιαφέρουσα ύλη, άρθρα, πληροφορίες και ανακοινώσεις, εκδίδεται ανά τρίμηνο σε 2.500 αντίτυπα. Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ σε όλα τα μέλη του Συλλόγου, σε όλα τα σχολεία όλων των βαθμίδων της Χαλκιδικής, σε όλες τις Αρχές, σε όλους τους Δημάρχους και τα μέλη των δημοτικών συμβουλίων του Νομού μας, σε όλους τους Προέδρους των Κοινοτήτων, σε όλους

τους Συλλόγους και σε βιβλιοθήκες ανά την Ελλάδα. Στον Παγχαλκιδικό Λόγο καταχωρείται πλέον η δράση και η ιστορία του Συλλόγου και της Χαλκιδικής και αποτελεί την ταυτότητά του. Μέχρι στιγμής έχουν κυκλοφορήσει 55 τεύχη με 60 σελίδες έκαστο, ενώ το 50ό ήταν αφιερωμένο στην έκδοση και κυκλοφορία των πρώτων πενήντα τευχών.

Σημειώνεται ότι όλα τα τεύχη είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα μας www.panchalkidikos.gr και η αναζήτησή τους είναι ευχερέστατη.

Το Τετράδιο-Λεύκωμα, για την Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821.

Ως μια κορυφαία δράση του Παγχαλκιδικού αναφέρεται και η έκδοση σε 15.000 αντίτυπα, με χορηγία της Περιφερειακής Ενότητας της Χαλκιδικής, και η διανομή, ύστερα από άδεια του Υπουργείου Παιδείας, σε όλους τους μαθητές όλων των Σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Χαλκιδικής, **ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ**, με 38 έγχρωμες σελίδες, που αναφέρεται με κείμενα, ποιήματα, φωτογραφίες μνημεί-

ΤΑΜΕΙΟΝ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ					
Φεβρ. 1909 — Φεβρ. 1910					
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ		ΔΑΠΑΝΑΙ			
Από Έγγραφο	Γρ.	1690	Είς μισθοίς Εισπρακτόρων	Γρ.	2782
> Δωρεάς	>	2151	> Ένοια Πρακτ. και Συνδόμεν	>	1062
> Έβδομαδ. εισφοράς	>	8820	> Υποτροφίας Μαθητών	>	1881
> Βιβλία	>	143	> Έξοδα εγκαταστάσεως Συνδέσμου,	>	2123
> Εισπράξεις Πρακτορείου	>	2183	> Πρακτορ. και διάφορα Έξοδα Γραφ.	>	1205
> Περίσσεια χοροστασ.	>	107	> Διάφορα βοηθήματα	>	170
			> Συνδρομ. εις Έφημερίδας	>	884
			> Όμιλον Άθ. Καλαράτη	>	86
			> Χρέος Άλεξ. Άλοπούδη	>	10223
			> Καταθέματα εις Τράπ. Άθηνών	>	4170
			> Μετοχή εν τῷ Ταμείῳ	>	761
		15154			15154

Ο ισολογισμός του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» κατά το πρώτο έτος ίδρυσης (1909-1910)

ων και τοπικών ηρώων, στην άγνωστη Επανάσταση του 1821 στη Χαλκιδική. Όλα αποτελούν **ΑΦΙΕΡΩΜΑ στη Επανάσταση της Χαλκιδικής του 1821**, ως συμμετοχή στον εορτασμό της επετείου των 200 χρόνων από την έναρξη του μεγάλου εκείνου αγώνα.

Σκοπός: να γνωρίσουν τα παιδιά μας τη συμβολή της ιδιαίτερης πατρίδας τους, στον ξεσηκωμό του γένους το 1821, που και μεγάλη είναι και ηρωική, τουλάχιστο όσο και η ιστορία των άλλων τόπων της νότιας Ελλάδας, μια που τα σχολικά βιβλία δεν την περιλαμβάνουν στη ύλη τους, καθώς πρέπει. Οι σελίδες του Λευκώματος-Τετραδίου έχουν δημοσιευθεί στο 54ο τεύχος μας και είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα μας.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ

Σήμερα που γιορτάζουμε τα 120 χρόνια από την ίδρυσή του ο Παγχαλκιδικός βρίσκεται και πάλι, (εννοώ μετά την πανδημία της τριετίας 2019-2022) σε πλήρη ανάπτυξη και δράση. Πέρα από τη συντήρηση των έργων που έχει εκτελέσει, με ένα εκσυγχρονισμένο Καταστατικό που τροποποιήθηκε δυο φορές την περασμένη 15ετία, έχει διοργανώσει τα τελευταία 30 τουλάχιστον χρόνια πλήθος εκδηλώσεων που δικαιώνουν, νομίζουμε, την ύπαρξή του και τον κατατάσσουν σε υψηλή βαθμίδα προσφοράς προς τον συνάνθρωπο και τη Χαλκιδική, όπως: Ομιλίες, παρουσιάσεις βιβλίων, μαθητικών διαγωνισμούς, συναυλίες, συναντήσεις χορωδιών, εκθέσεις έργων των τμημάτων του. Έχει χορευτικά τμήματα παραδοσιακών και μοντέλων χορών και πολυμελή μεικτή πολυφωνική χορωδία, με πληθώρα εμφανίσεων στην Χαλκιδική, σε άλλους τόπους και στο εξωτερικό. Λειτουργούν στην αίθυσά του τμήματα φιλαγγνωσίας (έχει δική του βιβλιοθήκη), χειροτεχνίας, αγγλικών,

και εκδρομών. Οργανώνει επισκέψεις σε ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Οργανώνει εθνικούς εορτασμούς και στέψεις μνημείων. Συμμετέχει σε θρησκευτικές και εθνικές εορτές. Επίσης ένα πλήθος εκδρομών οργανώνεται όλο το χρόνο στην Χαλκιδική, την υπόλοιπη Ελλάδα και το εξωτερικό (αναφέρεται ως δείγμα η τελευταία 10ήμερη εκδρομή τον Ιούλιο 2023 στις σκανδιναβικές χώρες.

Πέρα από αυτές τις δράσεις, ο ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ διατήρησε πάντοτε και διατηρεί μέχρι σήμερα σε υψηλό επίπεδο την αλληλεγγύη προς τους αδύναμους, ανήμπορους και πάσχοντες συνανθρώπους, συμπαραστέκεται σε κοινωνικές δομές (ορφανοτροφεία, γηροκομεία, φυλακές), και σε περιπτώσεις πολέμων και φυσικών καταστροφών δηλώνει παρών και συμπαραστέκεται τους παθόντες με συλλογή και αποστολή βοήθειας (αίμα, χρήματα, φάρμακα, είδη πρώτης ανάγκης κλπ.).

Δεν αναπτύσσουμε λεπτομερέστερα αυτή την όψη του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ, γιατί όλοι τη γνωρίζουμε, αλλά και γιατί είναι καταχωρημένη στα βιβλία του αρχείου και δημοσιευμένη, στις σελίδες του περιοδικού μας.

Αυτός είναι ο Παγχαλκιδικός.

Κλείνουμε το παρόν επετειακό άρθρο με επίγνωση του βάρους του έργου που πρέπει να συνεχίσουμε, στη μνήμη εκείνων που υπηρέτησαν απ' όποια θέση το Σύλλογό μας. Με ευθύνη για τις παρούσες και επόμενες γενιές Χαλκιδικιωτών, ας συνεχίσουμε την ανοδική και γόνιμη πορεία του Παγχαλκιδικού. Και ελπίζουμε και ευχόμαστε στους δύσκολους καιρούς που ζούμε να αξιωθούμε να τον βλέπουμε πάντα να ανεβαίνει τα σκαλοπάτια της προόδου και να ζει αιώνια.

Μιχαήλ Θεμ. Καρτσιώτης

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

Ο Επίτιμος σήμερα Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού, κ. **Μιχαήλ Καρτσιώτης**, είναι ο εμπνευστής και αρχιτέκτονας της έκδοσης, της δομής και της κυκλοφορίας του περιοδικού. Ο κ. Καρτσιώτης με την διορατικότητα που τον διέκρινε, έγκαιρα συνειδητοποίησε ότι με την έκδοσή του, ανοιγόταν μια νέα σελίδα στον Παγχαλκιδικό Σύλλογο και δεν διαψεύστηκε. Η επιτυχής μάλιστα επιλογή των αξιόλογων προσώπων που απαρτίζουν τη Συντακτική του Επιτροπή προσέδωσε μεγαλύτερο κύρος.

Με τον Παγχαλκιδικό Λόγο άνοιξε ένας διαρκής διάυλος επικοινωνίας μεταξύ των μελών και φίλων του Παγχαλκιδικού. Η αποδοχή του σήμερα είναι καθολική, καθώς διακρίνεται για το ιδιαίτερα ποιοτικό του περιεχόμενο. Βασικός προσανατολισμός του Παγχαλκιδικού Λόγου, είναι η ανάδειξη της Ιστορικής, Πολιτιστικής και Λαογραφικής ταυτότητας της Χαλκιδικής.

Η συνεχής για 13 χρόνια έκδοση του Παγχαλκιδικού Λόγου, δικαιώνει τις προσδοκίες του εμπνευστή του, γιατί αφύπνισε το ενεργό ενδιαφέρον του επιστημονικού δυναμικού της Χαλκιδικής και όχι μόνο. Η ευχή όλων μας είναι να συνεχιστεί η αδιάλειπτη έκδοσή του.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ

Παρακάτω δημοσιεύονται, τα ονόματα των προέδρων και των μελών των Δ.Σ., του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΕΝΕΚΕΝ. Δημοσιεύονται επίσης τα ονόματα των Μεγάλων ευεργετών, των Ευεργετών, των Δωρητών, των Επιτίμων Προέδρων και Επιτίμων μελών των Δ.Σ. υπακούοντες στην αρχαιοελληνική προσταγή: «Ανδρών επιφανών έργω γενομένων, έργω και δηλούσθαι τα τιμάς».

Θουκυδίδης

ΟΙ ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ -ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΘΗΤΕΙΑΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ
Παπανικολάου Γεώργιος, 1903,1909, 1910, 1912 1918...	Ιατρός	Πολύγυρος
Ευσταθιάδης Ζάχος, (από το 1914...)	Έμπορος	Στρατονίκη
Παπασαραφιανός Δημήτριος, (από το 1921...)	Ιατρός	Κασσάνδρεια
Βασιλικός Βασίλειος (από 1927...)	Δημοσιογράφος και βουλ.	Ριζά
Χατζόγλου Εμμανουήλ (από το 1931....)	Επιχειρηματίας	Γαλάτιστα
Κότσιανος Στέφανος (1952 και 1954-1958)	Δικηγόρος και βουλευτής	Πολύγυρος
Οικονόμου Χρήστος (1952-1954)	Βιομήχανος και έμπορος	Ταξιάρχης
Φιλιππίδης Αθανάσιος (1959-1961)	Δικηγόρος και βουλευτής	Νικήτη
Παπαγεράκης Πέτρος (1962-1964)	Δικηγόρος και βουλευτής	Βράσταμα
Καλτσάς Θεόδωρος (1965-1985)	Ιατρός	Γεροπλάτανος
Παπανικολάου Γ. Νικόλαος (1986-1992)	Δημόσιος υπάλληλος	Πολύγυρος
Κυργιαφίνης Βρασίδης (1993-2008)	Φιλολόγος	Βράσταμα
Καρτσιώτης Μιχαήλ (2009-2018)	Εκπαιδευτικός	Πετροκέρασα
Κοτσάνης Ιωάννης (2019 μέχρι σήμερα)	Τραπεζικός	Αρναία

Σημ. 1) Με αποσιωπητικά δηλώνεται η άγνοια της λήξης της θητείας.

ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ «ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ» ΑΠΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ (1903) ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ (2023)

1903, Ιδρυτής ο Γεώργιος Παπανικολάου, ιατρός από τον Πολύγυρο.

Από 16-1-1909

(Το 1909, μετά την επανάσταση των Νεοτούρκων, ο Σύνδεσμος περιεβλήθη τον τύπο της νομιμότητας, κατάρτισε Κανονισμό και διεξήχθησαν οι πρώτες επίσημες αρχαιρεσίες):

Πρόεδρος, Γεώργιος Παπανικολάου
Αντιπρόεδρος, Πολ. Μοσχίδης
Ταμίας, Κων. Τριανταφύλλου
Γραμματέας, Παν. Παναγιωτάκης
Σύμβουλος, Νικ. Κοντόπουλος
Σύμβουλος, Γεώρ. Καραγκάνης
Σύμβουλος, Δημ. Σωνίδης
Σύμβουλος, Αθαν. Τσιλιπάκος
Σύμβουλος, Ιωάννης Μαχίλης

Σύμβουλος, Ευάγγ. Πανδούλας
Σύμβουλος, Ζάχος Ευσταθιάδης
Σύμβουλος, Άγγ. Φιλιππίδης
 Σημ. Εντός του έτους αντικαταστάθηκαν οι:
 Πολ. Μοσχίδης από τον Στ. Καραγκουνίδη,
 Ι. Μαχίλης από τον Μ. Λιόντα, Ζ.Ευσταθιάδης από τον Θ. Κατσαμπέκη.
 (Λογοδοσία προέδρου Δ.Σ. 7-2-1910, Εφημ. Ν. Αλήθεια 14-3-1912 & Π. Λόγος Τ. 14/2015).

Σημειώνεται επίσης ότι κάθε μέλος του Δ.Σ. ήταν αντιπρόσωπος ενός τμήματος της Χαλκιδικής.

Από 7-2-1910

Πρόεδρος, Γεώργιος Παπανικολάου
Αντιπρόεδρος, Γεώργιος Καραγκάνης
Ταμίας, Άγγελος Φιλιππίδης

Γραμματέας, Παναγ. Παναγιωτάκης
Σύμβουλος, Νικόλαος Κοντόπουλος
Σύμβουλος, Σταύρος Καραγκουνίδης
Σύμβουλος, Αθανάσιος Τσιλιπάκος
Σύμβουλος, Δημ. Σωνίδης
Σύμβουλος, Μιχαήλ Λιόντας
Σύμβουλος, Θεογ. Κατσαμένης
Σύμβουλος, Δ. Παγιδόπουλος
Σύμβουλος, Γεώρ. Βογιατζόπουλος
 («Άμα τη εκλογή των υπέβαλον παραίτησιν» ο Ν. Κοντόπουλος και Δ. Παγιδόπουλος και αντικαταστάθηκαν από τους: Νικ. Κωτινούδη και Κων. Τριανταφύλλου).
 (ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ προέδρου Δ.Σ. 7-2-1910).
 Μαζί εξελέγη και τριμελής εξελεγκτική επιτροπεία εκ των κ.κ. Μιχαήλ Τριανταφύλλου, Νικολάου Κωτινούδη και Περικλέους Γαροφάλλου).

Από 14-3-1912

Πρόεδρος, Γεώργιος Παπανικολάου
Αντιπρόεδρος, Πολυζώης Κατακάλου
Ταμίας, Εμμανουήλ Κατακάλου
Γραμματέας, Γεώργιος Χουζούρης
Σύμβουλος, Μιχαήλ Λιόντας
Σύμβουλος, Θεαγένης Κατσαμένης
Σύμβουλος, Δ. Παγιδόπουλος
Σύμβουλος, Αθανάσιος Τσιλιπάκος
Σύμβουλος, Δημ. Ραβνιωτόπουλος
Σύμβουλος, Εμμ. Τσιτσιμήτας
Σύμβουλος, Κων. Τριανταφύλλου
(*Παγχαλκιδικός Λόγος τ. 6/1911 σελ. 36-37*)

Από 19-3-1914

Πρόεδρος, Ζάχος Ευσταθιάδης
Αντιπρόεδρος, Πολυζώης Κατάκαλος
Γραμματέας, Χρήστος Σταύρου
Ταμίας, Άγγελος Φιλιππίδης
Σύμβουλος, Μιχαήλ Λιόντας
Σύμβουλος, Ιωάννης Μαχίλης
Σύμβουλος, Χρήστος Παπανικολάου
Σύμβουλος, Κ. Μαρέτης
Σύμβουλος, Ν. Αγγελόπουλος
Σύμβουλος, Δημήτριος Παπασαραφιανός
Σύμβουλος, Περικλής Γαρουφάλου
Σύμβουλος, Απόστολος Παννούδης
Σύμβουλος, Γεώργιος Δέλιος
Σύμβουλος, Εμμ. Κατάκαλος
(*Παγχαλκιδικός Λόγος τ.10/2011 σελ.30-31*)

Από 25-3-1918

Πρόεδρος, Γεώργιος Παπανικολάου
(*Παγχαλκιδικός Λόγος τ.10/2012 σελ. 30*)

Από 19-3-1921

Πρόεδρος, Παπασαραφιανός, ιατρός
Αντιπρόεδρος, Ι. Μαχίλης, δικηγόρος
Γεν. Γραμματέας, Βασίλειος Βασιλικός
Ιδιαίτερος του Δημάρχου
Ταμίας, Ιατρόπουλος
(*Παγχαλκιδικός Λόγος τ.6/2011 σελ. 36-37*)

Από 7-6-1927

Βασιλικού, Στεργιανοπούλου,
Χρυσοχόου, Παπούλια,
Βατισιέρη, Ν. Κώττα, Παιονίδη,
Δαλαβέρα, Χριστοδούλου
Αναπληρωματικά μέλη
Ζαχαρίου, Δημητρίου, Ιωαννίδου,
Δ. Βαράνου

Από 19-1-1930

Β. Βασιλικός, Δ. Ζαχαρίας,
Δ. Παπασαραφιανός, Α. Τσιολάκης,
Κ. Καραθανάσης, Χ. Τρακατέλης,
Γ. Κώττας, Β. Δαραβίγκας
και Εμμ. Χατζόγλου
(*Προφανώς πρόκειται για κατάλογο των εκλεγέντων πριν συγκροτηθούν σε σώμα. Παγχαλκιδικός Λόγος τ.10 σελ. 30-31*)

Από 3-2-1931

Πρόεδρος, Εμμανουήλ Χατζόγλου
Αντιπρόεδρος, Άγγελος Παπαγγέλου
Γεν. Γραμματέας, Γεώργιος Βλάχου
Γεν. Γραμματέας, Βασ. Δαραβίγκας
Ειδ. Γραμματέας, Κων. Καραθανάσης
Σύμβουλος, Ε. Σουανίδης
Σύμβουλος, Σταύρος Παπασταύρου
Σύμβουλος, Χρήστος Παπανικολάου
Σύμβουλος, Γεώργιος Στεργιανόπουλος
(*Παγχαλκιδικός Λόγος τ.6/2011 σελ.36-37*).

Από 1-2-1952, Προσ. Διοικ. Επιτρ.

Πρόεδρος, Στέφ. Κότσιανος
Αντιπρόεδρος, Αρ. Κατσαούνης
Γ. Γραμματέας, Α. Μαρέτης
Ταμίας, Κλεάνθ. Θεμελής
Μέλος, Κ. Σταμινάς
Μέλος, Σ. Χαριστός
Μέλος, Χ. Κελέσης
Μέλος, Ν. Παπαγιάννης
Μέλος, Κ. Τσελεπής

Από 17-3-1952

Πρόεδρος, Χρήστος Οικονόμου
Αντιπρόεδρος, Ιωάννης Κώνστας
Γ. Γραμματέας, Κλεάνθης Θεμελής
Ταμίας, Ιωάννης Ιατρόπουλος
Μέλος, Αριστείδης Κατσαούνης
Μέλος, Ηλίας Φτίκας
Μέλος, Αστέριος Τσάκαλος
Μέλος, Δημήτριος Βασιλικός
Μέλος, Αθανάσιος Φιλιππίδης

Από 19-11-1954

Πρόεδρος, Στέφανος Κότσιανος
Αντιπρόεδρος, Αθαν. Φιλιππίδης
Γ. Γραμματέας, Ηλίας Παπαστεργίου
Ταμίας, Γεώργιος Παπαδήμος
Μέλος, Χρήστος Οικονόμου
Μέλος, Γεώργιος Ψυχούλας
Μέλος, Άννα Ιώβ Καραπάνου
Μέλος, Παναγιώτης Καδής

Μέλος, Πέτρος Παπαγεράκης
Από 19-5-1955 *Λόγω παραιτήσεως του Προέδρου Στέφ. Κότσιανου, νέος Πρόεδρος ο Αθαν. Φιλιππίδης και Αντιπρόεδρος ο Γ. Ψυχούλας*
Από 9-4-1957 *Ο Νικηφόρος Τραγανός στη θέση του Ηλ. Παπαστεργίου*

Από 19-11-1959

Πρόεδρος, Αθαν. Φιλιππίδης
Αντιπρόεδρος, Πέτρος Παπαγεράκης
Γ. Γραμματέας, Αν. Ευπολητά
Ταμίας, Γεώργιος Παπαδήμος
Μέλος, Νικόλαος Τραγανός
Μέλος, Χαρίλ. Δώδος
Μέλος, Αντ. Μιχαλάκης
Μέλος, Παν. Καδής
Μέλος, Αριστ. Κατσαούνης
18-4-1962 *Αποχωρεί ο Αθαν. Φιλιππίδης. Νέος Πρόεδρος ο Πέτρος Παπαγεράκης, Αντιπρόεδρος ο Νικόλαος Τραγανός και Γ. Γραμματέας ο Παν. Καδής.*

Από 29-5-1962

Πρόεδρος, Πέτρος Παπαγεράκης
Αντιπρόεδρος, Χαρίλ. Δώδος
Γ. Γραμματέας, Παν. Καδής
Ταμίας, Γεώργιος Παπαδήμος
Μέλος, Μιλτιάδης Γεωργούλας
Μέλος, Γεώργιος Παπαθανασίου
Μέλος, Γεώργιος Ιερισιώτης
Μέλος, Βασίλειος Τερτιλίνης
Μέλος, Αστέριος Τσάκαλος
Από 21-12-1963 *Λόγω παραιτήσεως του προέδρου Πέτρου Παπαγεράκη εκλέγονται: Πρόεδρος ο Χαρίλαος Δώδος και Αντιπρόεδρος ο Αθαν. Παπαγεράκης.*
Από 25-6-1964 *Παραλείπεται ο πρόεδρος Χαρίλ. Δώδος, αναπληρώνεται από τον Βασίλειο Νάκου Κουτσό και εκλέγονται Πρόεδρος ο Αθαν. Παπαγεράκης και Αντιπρόεδρος ο Αστέριος Τσάκαλος.*

Από 10-4-1965

Πρόεδρος, Θεόδωρος Καλτσάς
Αντιπρόεδρος, Αστέριος Τσάκαλος
Γ. Γραμματέας, Παναγιώτης Καδής
Ταμίας, Γεώργιος Παπαδήμος
Μέλος, Βασίλειος Νάκου Κουτσός
Μέλος, Τιμολέων Μακρογιάννης
Μέλος, Αστέριος Χασιώτης
Μέλος, Χρήστος Κεχαγιάς
Μέλος, Αθανάσιος Παπαγεράκης

Από 6-7-1965 Ο Γεώργιος Αγγελίδης σε αναπλήρωση του Αθαν. Παπαγεράκη που παραιτήθηκε.

Από 24-5-1968

Πρόεδρος, Θεόδωρος Καλτσάς
 Αντιπρόεδρος, Αστέριος Τσάκαλος
 Γ. Γραμματέας, Βασίλειος Κουτσός
 Ταμίας, Γεώργιος Παπαδήμος
 Μέλος, Παν. Καδής
 Μέλος, Δημ. Παπαχρήστου
 Μέλος, Νικ. Παπανικολάου
 Μέλος, Χ. Κεχαγιάς
 Μέλος, Κων. Γάκης

Από 6-3-1969 Στη θέση του Κων. Γάκη που παραιτήθηκε, ο Αθαν. Καραγιάννης Από 19-3-1970 Ο Κώστας Γεωργούλας σε αναπλήρωση του θανόντος Αστερίου Τσάκαλου. Αντιπρόεδρος ο Χρ. Κεχαγιάς.

Από 12-2-1979

Πρόεδρος, Θεόδωρος Καλτσάς
 Αντιπρόεδρος, Άγγελος Γεωργούδης
 Γ. Γραμματέας, Βασίλειος Κουτσός
 Ταμίας, Γεώργιος Παπαδήμος
 Έφορος, Γ. Μαρκογιάννης
 Μέλος, Παναγ. Καδής
 Μέλος, Τιμ. Μακρογιάννης
 Μέλος, Βασίλειος Πετρίτσος
 Από 14-11-1979 Οι Αργυρώ Φερμέλετζη και Βασ. Αγιωματίτης σε αναπλήρωση των Τιμ. Μακρογιάννη και Χρ. Παπανικολάου.

Από 15-12-1986

Πρόεδρος, Νικόλαος Παπανικολάου
 Αντιπρόεδρος, Βασίλειος Ιορδανίδης
 Γ. Γραμματέας, Χρ. Ματαυτσή
 Ταμίας, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Έφορος, Άγγελος Φιλιππίδης
 Μέλος, Νικ. Τσεκούρας
 Μέλος, Βασίλειος Νάκου Κουτσός
 Μέλος, Αργυρώ Φερμέλετζη
 Μέλος, Βασίλειος Μαυρουδής
 Από 11-1-1988 Ο Βασίλειος Πετρίτσος σε αναπλήρωση του Χρ. Ματαυτσή.
 Σημ. Για την περίοδο 1988-1993 δεν υπάρχουν πρακτικά.

Από 30-9-1989

Πρόεδρος, Νικόλαος Παπανικολάου
 Αντιπρόεδρος, Γεώργιος Αλεξανδρής
 Γεν. Γραμματέας, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Ταμίας, Ιωάννης Οικονόμου

Μέλος, Βασίλειος Μαυρουδής
 Μέλος, Βασίλειος Κουτσός
 Μέλος, Άγγελος Φιλιππίδης

Από 6-4-1992

Πρόεδρος, Νικόλαος Παπανικολάου
 Αντιπρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Γεν. Γραμματέας, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Ταμίας, Ιωάννης Οικονόμου
 Μέλος, Κων. Κοντογιαννόπουλος
 Μέλος, Βασίλειος Μαυρουδής
 Μέλος, Χρήστος Μορένος

Από 3-11-1993

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Αντιπρόεδρος, Γεώργιος Αλεξανδρής
 Γ. Γραμματέας, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Ταμίας, Ιωάννης Οικονόμου
 Έφορος Δ. Σχ., Αθαν. Γουλιές
 Μέλος, Κων. Κοντογιαννόπουλος
 Μέλος, Βασίλειος Μαυρουδής
 Μέλος, Χρήστος Μορένος
 Μέλος, Άγγελος Φιλιππίδης

Από 18-5-1994

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Αντιπρόεδρος, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Γ. Γραμματέας, Αθανάσιος Γουλιές
 Ταμίας, Κων. Κοντογιαννόπουλος
 Βοηθ. Ταμιά, Χρήστος Μορένος
 Έφορος Δ-Μορφ. Σχ., Ιω. Οικονόμου
 Μέλος, Γεώργιος Αλεξανδρής
 Μέλος, Βασίλειος Μαυρουδής
 Μέλος, Άγγελος Φιλιππίδης

Από 15-2-1995

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Αντιπρόεδρος, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Γ. Γραμματέας, Αθανάσιος Γουλιές
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος Δ-Μορφ. Σχ., Αναστασία Βογιατζή
 Βοηθ. Ταμιά, Χρήστος Μορένος
 Μέλος, Βασίλειος Νάκου Κουτσός
 Μέλος, Βασίλειος Μαυρουδής
 Μέλος, Ιωάννης Οικονόμου

Από 19-1-1997

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Αντιπρόεδρος, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Γ. Γραμματέας, Αθανάσιος Γουλιές
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος Δημ. Σχ. Χρυσάνθη Κοσμά
 Μέλος, Κων/τίνας Βλαχάκης

Μέλος, Βασίλειος Μαυρουδής
 Μέλος, Χρήστος Μορένος
 Μέλος, Ιωάν. Οικονόμου

Από 15-1-1999

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Αντιπρόεδρος, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Γ. Γραμματέας, Αθανάσιος Τσαμουρτζής
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος Δημ. Σχ., Ιωάν. Καραβάτος
 Μέλος, Κων/τίνας Βλαχάκης
 Μέλος, Αθανάσιος Γουλιές
 Μέλος, Μαρ. Καρρά Οικονομοπούλου
 Μέλος, Παναγιώτης Σταματίκας
 Από 1-9-1999 Ο Γ. Μπουγάς στη θέση του αποχωρήσαντος Παναγ. Σταματίκας

Από 4-1-2001

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Α' Αντιπρόεδρος, Αθανάσιος Γουλιές
 Β' Αντιπρόεδρος, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Γ. Γραμματέας, Αθανάσιος Τσαμουρτζής
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος Δ-Μορφ. Σχ., Ιωάν. Καραβάτος
 Μέλος, Πάνος Βερροιώτης
 Μέλος, Κων/τίνας Βλαχάκης
 Μέλος, Μιχάλης Καραμούζης

Από 20-1-2003

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Α' Αντιπρόεδρος, Αθανάσιος Γουλιές
 Β' Αντιπρόεδρος, Θωμάς Θεοδωρίδης
 Γ. Γραμματέας, Αθανάσιος Τσαμουρτζής
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος Δ-Μορφ. Σχ., Ιωάν. Καραβάτος
 Μέλος, Πάνος Βερροιώτης
 Μέλος, Κων/τίνας Βλαχάκης
 Μέλος, Μιχάλης Καραμούζης

Από 9-1-2005

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Αντιπρόεδρος, Ιωάννης Καραβάτος
 Γ. Γραμματέας, Ιωάννης Γαλαριώτης
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος Δ-Μορφ. Σχ., Ιωάννης Κοτσάνης
 Μέλος, Πάνος Βερροιώτης
 Μέλος, Κωνσταντίνος Βλαχάκης
 Μέλος, Ευρυδίκη Ζαχοπούλου
 Μέλος, Μιχαήλ Καραμούζης

Από 14-1-2007

Πρόεδρος, Βρασίδας Κυργιαφίνης
 Αντιπρόεδρος, Πάνος Βερροιώτης

Γ. Γραμματέας, Ιωάννης Γαλαρινιώτης
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος Δημ. Σχ., Ιωάννης Κοτσάνης
 Μέλος, Σταύρος Αυγολούπης
 Μέλος, Ελένη Μαυρίδου
 Μέλος, Ιωάννης Σαμαράς
 Μέλος, Μαρία Τσαμουρτζή
 Σημ. Από 12-11-2008, λόγω του θανάτου του Βρασ. Κυργιαφίνη, προεδρεύων ο Πάνος Βερροιώτης.

Από 11-1-2009

Πρόεδρος, Μιχαήλ Καρτσιώτης
 Αντιπρόεδρος, Σταύρος Αυγολούπης
 Γ. Γραμματέας, Ιωάννης Κοτσάνης
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος, Μαρία Τσαμουρτζή
 Μέλος, Ιωάννης Γαλαρινιώτης
 Μέλος, Ιωάννης Σαμαράς
 Μέλος, Θεόδωρος Τσαμούρης
 Μέλος, Ανδρομάχη Κωστοπούλου

Από 16-1-2011

Πρόεδρος, Μιχαήλ Καρτσιώτης
 Αντιπρόεδρος, Πάνος Βερροιώτης
 Γεν. Γραμματέας, Ιωάννης Κοτσάνης
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Έφορος, Ζηνοβία Ιππ. Πάτχα
 Μέλος, Θεόδωρος Τσαμούρης
 Μέλος, Ιωάννης Σαμαράς

Μέλος, Ανδρομάχη Κωστοπούλου
 Μέλος, Ζαφείρης Ι. Οικονόμου

Από 20-1-2013

Πρόεδρος, Μιχαήλ Καρτσιώτης
 Αντιπρόεδρος, Πάνος Βερροιώτης
 Γεν. Γραμματέας, Ιωάννης Κοτσάνης
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Ειδ. Γραμ., Αστέριος Λυρτζής
 Μέλος, Ζηνοβία Ιππ. Πάτχα
 Μέλος, Θεόδωρος Τσαμούρης
 Μέλος, Ανδρομάχη Κωστοπούλου
 Μέλος, Ασημίνα Γιαννακάρη

Από 19-1-2015

Πρόεδρος, Μιχαήλ Καρτσιώτης
 Αντιπρόεδρος, Πάνος Βερροιώτης
 Γεν. Γραμματέας, Ιωάννης Κοτσάνης
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Ειδ. Γραμματέας, Αστέριος Λυρτζής
 Μέλος, Θεόδωρος Τσαμούρης
 Μέλος, Ανδρομάχη Κωστοπούλου
 Μέλος, Αναστασία Σούστα-Δάφφα
 Μέλος, Άννα Τσότησου-Κυργιαφίνη

Από 24-1-2017

Πρόεδρος, Μιχαήλ Καρτσιώτης
 Αντιπρόεδρος, Θεόδωρος Τσαμούρης
 Γεν. Γραμματέας, Ιωάννης Κοτσάνης
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος

Ειδ. Γραμματέας, Αστέριος Λυρτζής
 Μέλος, Θεόδωρος Φλώρος
 Μέλος, Ανδρομάχη Κωστοπούλου
 Μέλος, Αναστασία Σούστα-Δάφφα
 Μέλος, Άννα Εμμανουήλ

Από 27-1-2019

Πρόεδρος, Ιωάννης Κοτσάνης
 Αντιπρόεδρος, Τριαντάφυλλος Οικονόμου
 Γεν. Γραμματέας, Αστέριος Λυρτζής
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Ειδ. Γραμματέας, Νικόλαος Μπούφτας
 Μέλος, Σαραφιανός Καραβάτος
 Μέλος, Χρήστος Παυλούδης
 Μέλος, Αναστασία Σούστα-Δάφφα
 Μέλος, Ανδρομάχη Κωστοπούλου

Από 23-1-2022

Πρόεδρος, Ιωάννης Κοτσάνης
 Αντιπρόεδρος, Τριαντάφυλλος Οικονόμου
 Γεν. Γραμματέας, Αστέριος Λυρτζής
 Ταμίας, Αβραάμ Παπαδόπουλος
 Ειδ. Γραμματέας, Νικόλαος Μπούφτας
 Μέλος, Στέργιος Βαγγλής
 Μέλος, Χρήστος Παυλούδης
 Μέλος, Κοκώνη Κοτσιαντά-Ζαμπόκα
 Μέλος, Απόστολος Στρατή

Από 1-1-2001 Ο Στ. Βαγγλής αποχώρησε.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ, ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ, ΔΩΡΗΤΕΣ, ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ

Μεγάλοι Ευεργέτες:

Γεώργιος Βαγιωνάς, Ορέστης Σιμώνης

Ευεργέτες:

Χρήστος Μορένος, Θωμάς και Βασούλα Θεοδωρίδου, Μάρκος Θεοδωρίδης,
 Θεόδωρος Χουλιάρης και Μόσχος Μόσχος

Δωρητές:

Βασίλειος Κουτσός, Ιωακείμ Δέλιος, Αστέριος Ζωγράφος

Επίτιμοι Πρόεδροι:

Γεώργιος Παπανικολάου (ιδρυτής) και Μιχαήλ Καρτσιώτης (1909-1918)

Επίτιμα μέλη

Ανδρέας Ευαγγελίδης, Μάρκος Θεοδωρίδης, Χρήστος Πάχτας, Βασίλειος Κουτσός,
 Θωμάς Θεοδωρίδης, Βασίλειος Μαυρουδής, Ιωάννης Οικονόμου, Κων/ντίνος Βλαχάκης,
 Ιωάννης Καραβάτος, Αθανάσιος Γουλιός, Αθανάσιος Τσαμουρτζής,
 Κωνσταντίνος Κοντογιαννόπουλος, και Αστέριος Σαμαράς.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ 320 ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΤΟ 1909

Α' ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Άγγ. Φιλιπίδης	Γ. Αγορατσούδης,	Ηλ. Παπαϊωάννου,	Ν. Γουλινούδης,
Αθ. Τσιλιπάκος	Γεώργιος ιεροδιάκονος,	Θεαγ. Κατσαμένης,	Ν. Παπαργυρίου,
Αθ. Κατσαρός	Γ. Δήμου,	Θ. Θεοδοσίου,	Ν. Μπετλής,
Αθ. Σαμαράς	Γ. Βογιατζόπουλος,	Ι. Μαχίλης,	Ν. Πολυζωΐδης,
Αθ. Παπαγιαννίδης	Γ. Λιόντας,	Ι. Τσιλιπάκος,	Ν. Σαραφιανού,
Αθ. Π. Σαμαράς,	Γ. Βαφεύς,	Ι. Οικονόμου,	Ν. Χ'Ήλιος,
Αθ. Πλαταμώνας,	Γ. Κατσαρός,	Ι. Νικολάου,	Κωνσταντίνος ιερέυς,
Αθ. Ευσταθιάδης,	Γ. Ραμαντάνης,	Ι. Πολίτης,	Πολ. Μοσχίδης,
Αθ. Σταμάτης,	Γρ. Γρηγοριάδης,	Ι. Νασιούδης,	Πασχ. Σταύρου,
Αθ. Γραμματικός,	Γ. Βογιατζής,	Ι. Συνοδινός,	Π. Αναγνώστου,
Αθ. Χαλκιοπούλου,	Γ. Χαραλάμπης,	Ι. Βαφεύς,	Παύλ. Οικονόμου,
Αθ. Μπούρδας,	Γρ. Σαμαράς,	Ι. Σταύρου,	Π. Χρυσάφης,
Αν. Γερομόσχου,	Γ. Μήλιου,	Ι. Νέστορος,	Παύλ. Εμμανουήλ,
Αλ. Πρώτσιος,	Γ. Δαλαβέρης,	Ι. Δημόπουλος,	Π. Παναγιωτάκης,
Αλ. Βάττου,	Γ. Αγγέλου,	Ι. Γραμματικός,	Περ. Γαροφάλου,
Αλ. Ραβνιώτης,	Γ. Αστειού,	Ι. Ιωαννίδης,	Παύλος Διονυσιάτης(;),
Αλ. Δ. Σαμαράς,	Γ. Χριστοδούλου,	Ι. Γκούρας,	Πέτρος Εσφιγμενίτης,
Αλ. Ζυρίνης,	Γ. Πολυνόπουλος,	Ι. Βογιαζόπουλος,	Πασχ. Μαργαρίτου,
Ανδ. Καρατάσιος,	Γ. Τριανταφύλλου,	Ι. Μαλάμης,	Πασχ. Πασχάλη,
Αντ. Βάσιου,	Γ. Κοτρούδης,	Ι. Ευσταθίου,	Παντ. Γιαννούδης,
Αρ. Τώλιας,	Γ. Γαζιάλης,	Ι. Καρπούζης,	Πρ. Πολυχρόνη,
Αρ. Πανταζάρας,	Γ. Βουρδώνης,	Ιωακ. Κεφάλας,	Π. Κατακάλου,
Αρ. Γακούδης,	Δ. Σωνίδης,	Κ. Τριανταφύλλου,	Στ. Αθανασιάδης,
Αρ. Ζαφειρόπουλος,	Δ. Βαφειάδης,	Κρουστ. Σταμπολής,	Σκαρ. Αναγνώστου,
Αντ. Μιχαλάκης,	Δ. Τσιφωτίδης,	Καλλίνικος ιεροδιάκονος,	Στ. Γεωργιάδης,
Αστ. Αυγερινού,	Δ. Γιαννούδης,	Κ. Πάτσας,	Στ. Κουτάκης,
Αστ. Μπούρδας,	Δ. Τριανταφύλλου,	Κοσμ. Καρίκης,	Σωτ. Αστεριάδης,
Αστ. Βέργου,	Δ. Χατζόγλου,	Λέαν. Μοσχόπουλος,	Στ. Κόγιας,
Αστ. Πανώρας,	Δ. Πλουμής,	Λ. Αυγερινού,	Σαρ. Χριστοδούλου,
Αστ. Αστεριάδης,	Δημοσθ. Αποστολίδης,	Μ. Μαργαρίτου,	Στ. Καραγκωνίδης,
Αστ. Σα-μπορούδης,	Δ. Θωμά,	Μ. Βαρέλας,	Στ. Καρας,
Αχ. Τιμολέοντος,	Δ. Παγιδόπουλος,	Μαυρ. Χαραμής,	Φιλ. Παιωνίδης,
Αχ. Παπάτσας,	Δ. Τσιλιπάκος,	Μαυρ. Καραγιαννούδης,	Φ. Συρμακέζης,
Απ. Φεργάδης,	Διον. Χατζηζαφειρίου,	Μ. Τριανταφύλλου,	Χ. Ελευθερίου,
Αλ. Μπακάλης,	Δημοσθ. Κουκούλης,	Μ. Παπαδόπουλος,	Χ. Σταύρου,
Β. Πασχαλίδης,	Δ. Παπαγγέλου,	Μηνάς ιερέυς,	Χρ. Τσιδίας,
Β. Κώτσιος,	Δ. Κοκκόνας,	Ξ. Αλετράς,	Χ. Αναγνωστούδης,
Β. Ραμπότας,	Δ. Χαρίστου,	Ξανθ. Αστερίου,	Χ. Παπαδόπουλος,
Β. Γαζιάλης,	Δ. Κεχαγιάς,	Ν. Κοντόπουλος,	Χρ. Αλετράς,
Β. Τσιάπας,	Δ. Καρπούζης,	Ν. Σουβαρής,	Χρ. Ιατρού,
Γ. Παπανικολάου,	Δημοσθ. Ραβνιοτόπουλος,	Ν. Αγγελόπουλος,	Χ. Ευαγγελίδης,
Γ. Καραγκάνης,	Δ. Τσερίνης,	Ν. Βογιατζόπουλος,	Χ. Μανωλούδης,
Γ. Κουτσαφτίκης,	Ευάγ. Πανδούλας,	Ν. Σαλαγκούδης,	Χ. Κουκουλέτας,
Γ. Ζαχαρίας,	Εμ. Μανάκας,	Ν. Μαυρωδής,	Χ. Δριστάρης,
π. Γ. Ζαφειρόπουλος,	Εμ. Κατακάλου,	Ν. Καραμπελίδης,	Χ. Αργυριάδης,
Γ. Χρυσάφης,	Ευάγ. Λεμπήρης,	Ν. Κυλιμπέκας,	Χ. Γεωργακόπουλος,
Γαβ. Μέγας αρχιμ.,	Ζ. Ευσταθιάδης,	Ν. Παπαγιαννίδης,	Χαρ. Μάρη,
Γ. Μαρέτης,	Ζ. Κισσούμης,	Ν. Κωτινούδης,	Χ. Πολυζωΐδης.
Γ. Ζουμπατλής,			

Β' ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Αστ. Σφονδύλας,	Β. Αλωπούδης,	Δ. Κυριακούλης,	Κ. Τσουρέλλας,
Αστ. Γικόπουλος,	Γ. Σακελλαρίου,	Δ. Παπέκης,	Μοσχ. Θωμάς,
Αντ. Λιάρος,	Γ. Παπαγιαννόπουλος,	Εμ. Παπούλιας,	Μόσχ. Μόμκας,
Αρ. Μαυρωδής,	Γ. Παπαβασιλείου,	Εμ. Κεχαγιάς,	Ν. Καραπασχάλης,
Ανδ. Δαφνιάδης,	Γ. Βαρλάμης,	Ευάγ. Πρώιος,	Ν. Αλεξίου,
Αθ. Παπακυρίτσης,	Γ. Κατσαμένης,	Εμ. Τσεσμελής,	Ν. Καρδαράς,
Αλ. Κατσαρός,	Γρ. Κρεούζης,	Ζ. Δημόπουλος,	Ν. Πατάς,
Απ. Σαμολαδάς,	Γ. Κούρτης,	Ηρ. Μαυρονάνου,	Ν. Ανετούδης,
Απ. Κρετσήλης,	Γ. Κουρπέτης,	Θεμ. Ακριβού,	Ν. Κολούσης,
Αστ. Δημητρίου,	Γρ. Αναγνωστούδης,	Θεμ. Ρήγα,	Πολ. Κατακάλου,
Αθ. Αραμπατζόπουλος,	Γ. Μιχαήλ,	Θεμ. Θεμελής,	Παντ. Βαρέλας,
Αντ. Τσεκούρας,	Γρ. Κωνσταντίνου,	Θωμ. Βαφεύς,	Πασχ. Ιωάννου,
Αλ. Κοντουπλάς,	Γ. Χαλτούρης,	Ι. Θεοχάρους,	Π. Ζάχου,
Απ. Βασιλικού,	Γ. Γιουβανούδης,	Ι. Εμμανουήλ,	Πασχ. Νικολαΐδης,
Αθ. Κρουστάλλης,	Γ. Παναγιώτου,	Ι. Νικολαΐδης,	Π. Σαρλής,
Αστ. Ζουμπατλής,	Γρ. Μόσχου,	Ι. Λαβουμενούδης,	Πασχ. Κάρανος,
Αθ. Κωνσταντίνου,	Γρ. Ιωάννου,	Ι. Αστερίου,	Σωτ. Αντωνίου,
Αστ. Τελιούσης,	Δ. Αθανασίου,	Κ. Πετσής,	Στ. Νικολάου,
Αργ. Λαμπούδης,	Δ. Βαρουχιάδης,	Κ. Παπαϊωάννου,	Σταμ. Αποστολίδου,
Αθ. Ραβνιωτάς,	Δ. Αντωνίου,	Κύρκ. Κότσιανος,	Χ. Καραμπελίδης,
Αλ. Ιωαννίδης,	Δ. Γαζέπης,	Κ. Ζωγράφος,	Χ. Παπαθανασίου,
Β. Πελέκης,	Δ. Ράπτης,	Κ. Ματθαιού,	Χ. Κατσιούλας.

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΑ ΜΕΛΗ

<i>Βασιλικών:</i>	<i>Βάβδου:</i>	<i>Δουμπιών:</i>	Γ. Παραλής,
Αλ. Τριανταφύλλου,	Ι. Σαρρής,	Αστ. Αργυρίου.	Β. Αποστόλου.
Ηρ. Ιωάννου,	Γ. Παπαργυρίου.	<i>Πολυγύρου:</i>	<i>Νικήτης:</i>
Αρχ. Αλωπούδης.	<i>Ζα γκλιβερίου:</i>	Γ. Καζάνης,	Φ. Φιλιππίδης.
<i>Επανωμής:</i>	Γ. Ακριβού.	Γ. Κατσιάκας.	<i>Λουτζικίου:</i>
Αστ. Οικονομίδης.	<i>Λειβαδίου:</i>	<i>Κασσάνδρας:</i>	Αστ. Ευαγγέλου,
	Αθ. Τσιλιπάκος.	Ι. Ρήγα,	Γ. Γαλάνης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Διαβάζοντας καθένας τους παραπάνω μακροσκελείς καταλόγους των συμπατριωτών που θεμελίωσαν, διοίκησαν και υποστήριξαν με κάθε τρόπο τον ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟ ώστε να επιβιώσει 120 χρόνια και να επιτελέσει ένα τεράστιο έργο, κλίνει σήμερα, με την ευκαιρία των 120ών γενεθλίων του, με σεβασμό το κεφάλι, στοχάζεται, και έμπλεος ευγνωμοσύνης ψιθυρίζει, ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ όσων έφυγαν απ' τη ζωή, ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ μακροζωία και ευζωία εύχεται στους Ζώντες.

Αυτή είναι η ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ με τον ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟ της. σε μια πορεία 120 χρόνων.

Τον θεολόγο καθηγητή κ. Κώστα Χιούτη, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας, συνεργάτη του Παγχαλκιδικού Λόγου, που έφερε στο φως τα γραπτά ντοκουμέντα της πρώτης περιόδου της ζωής του Συλλόγου μας, το Δ.Σ. ευχαριστεί και συγχαίρει θερμά.

Το Δ.Σ.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Ο αείμνηστος Βρασίδας Κυργιαφίνης, πρόεδρος για 15 ολόκληρα χρόνια (1993-2008) και αναμορφωτής του Συλλόγου μας, γράφει στο κείμενο της ομιλίας που εκφώνησε το 2003 στον εορτασμό των 100 χρόνων από την ίδρυση του Συλλόγου μας και δημοσιεύθηκε στον επετειακό τόμο «ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ 2003»:

Για το έτος ίδρυσης

«Όπως παρατηρεί κανείς, και στα δύο κείμενα¹ που παρατίθενται φωτοτυπημένα στις επόμενες σελίδες, ως έτος ίδρύσεως του Συνδέσμου αναφέρεται το έτος 1909. Και είναι αυτό αληθές. Είναι όμως η μισή αλήθεια, γιατί τότε μόνο, μετά την επανάσταση των Νεοτούρκων, μπόρεσε ο Σύνδεσμος να περιβληθεί τον τύπο της νομιμότητας, να εγκριθεί το Καταστατικό του και να του επιτραπεί να συνέλθει σε δημόσια Γενική Συνέλευση. Η άλλη μισή είναι, όπως επέμενε να μας τονίζει πάντοτε ο τελευταίος πριν από εμάς, για μια ολόκληρη δεκαετία (1986-1993), Πρόεδρος του Συλλόγου μας και γιος του ιδρυτή και πρώτου προέδρου, ο αείμνηστος Νικόλαος Παπανικολάου, ο Σύνδεσμος ιδρύθηκε, όπως του έλεγε ο πατέρας του, το 1903, με το άναμμα του ένοπλου Μακεδονικού Αγώνα. Και είναι τούτο εύλογο, φυσικό και ευεξήγητο, αφού ο ίδιος ο ιδρυτής του, ο Γεώργιος Παπανικολάου-Σκωτ, υπήρξε γενναίος μαχητής εκείνου του Αγώνα.

Τούτο επιμαρτυρεί μεταγενέστερο δημοσίευμα άλλου περιοδικού², αφιερωμένο στο Γεώργιο Ν. Παπανικολάου, που αναφέρει: «... το 1903 ιδρύει τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο. Παίρνει ενεργόν μέρος στον Μακεδονικόν αγώνα και οι Βούλγαροι αποπειρώνται τρεις φορές να τον δολοφονήσουν».

Για τη βιογραφία του ιδρυτή

«Ο Γεώργιος Παπανικολάου-Σκωτ γεννήθηκε στον Πολύγυρο το 1875. Λίγα χρόνια μετά τη γέννησή του η οικογένειά του εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου φοίτησε στο δημοτικό σχολείο και στο γυμνάσιο. Μετά την αποφοίτησή του από το γυμνάσιο διορίστηκε, το 1893, δάσκαλος στον Πολύγυρο. Αφού υπηρέτησε εκεί μια διετία, κατέβηκε στην Αθήνα και εγγράφηκε, το 1894, στην Ιατρική Σχολή του εκεί Πανεπιστημίου, από το οποίο αποφοίτησε με άριστα, εργαζόμενος συγχρόνως ως διορθωτής σε τυπογραφείο.

Το επάγγελμα του γιατρού εξάσκησε κατ' αρχήν

στην Θεσσαλονίκη. Διετέλεσε μέλος της Κοινοτικής Αντιπροσωπείας και Δημογεροντίας της και αγωνίστηκε μαζί με άλλους πατριώτες κατά της προπαγάνδας των βουλγάρων του 1903.

Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης διορίστηκε νομιάτρός της και στη συνέχεια Υγειονομικός Επιθεωρητής Μακεδονίας, την οποία περιόδευσε ολόκληρη, για την καταστολή της επιδημίας της χολέρας που τότε είχε εμφανιστεί.

Το 1913 επιστρατεύεται με τον βαθμό του έφεδρου υπιάτρου και παίρνει μέρος στους Βαλκανικούς πολέμους.

Το 1919, επειδή νοστάλησε τη Χαλκιδική, επανήλθε στον Πολύγυρο, όπου νυμφεύτηκε την Αναστασία, το γένος Αθαν. Τσακνή. Διετέλεσε για κάποιο χρονικό διάστημα διευθυντής του Κρατικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής και το 1923 διορίζεται νομιάτρός της Χαλκιδικής.

Παράλληλα προς την Ιατρική, καλλιέργησε από τα νεανικά του χρόνια και τη Λογοτεχνία. Εξέδωσε την ποιητική συλλογή Απαρχαί ποιήσεως, πολλά ποιήματα της οποίας αναφέρονται στα ήθη και

έθιμα της Χαλκιδικής. Δημοσίευσε χρονογραφήματα στις εφημερίδες «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» και «ΝΕΑ ΑΛΗΘΕΙΑ» που εκδίδονταν τότε στη Θεσσαλονίκη, με το ψευδώνυμο Γ. Σκωτ. Συνέγραψε μυθιστόρημα με τον τίτλο Απόκρυφα της Θεσσαλονίκης.

Είναι ο πρώτος που συνέγραψε ιστορία της Επανάστασης της Χαλκιδικής, η οποία δημοσιεύτηκε το 1930 στις στήλες της εφημερίδας «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ», με τον τίτλο «ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1821» και αναδημοσιεύτηκε, λόγω ξεχωριστού ενδιαφέροντος για τους Χαλκιδικιώτες, το 1953 στις στήλες της ίδιας εφημερίδας.

Ο αείμνηστος Γ. Παπανικολάου, από τα χείλη του οποίου δεν έλειπε ποτέ το χιούμορ και στην καρδιά του οποίου ανεξάντλητη υπήρχε η αγαθότητα σε όλη του τη ζωή, απεβίωσε στον Πολύγυρο στις 13 Νοεμβρίου 1949».

Ο αείμνηστος Βρ. Κυργιαφίνης

1. Πρόκειται για δύο άρθρα του αείμνηστου ευπατρίδη Στέφανου Κότσιανου, που δημοσιεύτηκαν: το ένα το 1960 στην εφημερίδα «Το Μέλλον της Χαλκιδικής» τ. 17 και το άλλο το 1979 στο περιοδικό «Εδώ Χαλκιδική».
2. «ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ» Διμηνιαία έκδοσις Νομαρχίας Χαλκιδικής, έτος Α', Νοεμ.-Δεκεμβ. 1970, σελ. 21.

Ο «ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ» ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΚΑΝΑΤΑΣ

τ. Εκπαιδευτικός, Ερευνητής, Συγγραφέας

Την ιστορία του «Παγχαλκιδικού» την κατέγραψαν κατά καιρούς στον «Παγχαλκιδικό Λόγο» αρκετά μέλη του συλλόγου, μεταξύ των οποίων κι εγώ με το άρθρο μου «*Άγνωστες πτυχές της ιστορίας του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου*», που δημοσιεύτηκε στο 35ο/2008 τεύχος του εξαίρετου περιοδικού.

Στο παρόν επετειακό τεύχος, με την ευκαιρία συμπλήρωσης 120 χρόνων από την ίδρυση του «Παγχαλκιδικού», θα παρουσιάσω τη δράση που ανέπτυξε, κατά τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του (1909-1921), μέσα από ενδιαφέροντα δημοσιεύματα στον τύπο της εποχής.

ΝΕΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

10 Μαρτίου 1909: ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Το αρτισύστατον τούτο σωματείον από ημέρας εις ημέραν κατακτά χώρον εν τες καρδιαίς πάντων των εύ φρονούντων, οίτινες εκ των πρώτων αυτού βημάτων διέγνωσαν ότι το ευγενές και σφριγούν τούτο σωματείον πρόκειται να παρέξει πολλάς και πολυτίμους υπηρεσίας εις την ομογενή Κοινότητα Θεσ/νίκης και Χαλκιδικής, μη αποκλείον και τους των άλλων μερών ομογενείς να οφεληθώσιν εκ των ευεργετικών αυτού υπηρεσιών.

Το σωματείον τούτο προτιθέμενον αφ' ενός μεν να θέσει τέρμα εις τας ενοχλήσεις, άς εκ της προσλήψεως και αλλαγής υπηρετριών υφίστανται συχνότατα αι ομογενείς οικογένειαί Θεσ/νίκης, αφ' ετέρου δε να προστατεύσει τα δυστυχή ταύτα πλάσματα, τας υπηρετριάς, ών πολλάκις όχι μόνον ο του ιδρώτος αυτών μισθός απόλλυται, αλλά και παν ό,τι πολυτιμότερον έχουσιν, απεφάσισε να ιδρύσει «**Πρακτωρείον υπηρετριών**» υπό την άμεσον επίβλεψιν του Διοικ. Συμβουλίου του σωματείου τούτου. Την διεύθυνσιν του πρακτορείου τούτου θ' αναθέσει ο Σύνδεσμος εις πρόσωπον καθ' όλα αξιότιμον και σεβαστόν.

Δια του πρακτορείου τούτου και αι οικογένειαί θ' απαλλαγώσιν εκ της συχνής ενοχλήσεως των αφορήτων και ασυνειδήτων μεσιτών και αι υπηρετρίαί θα προστατευθώσι δεόντως.

ΝΕΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

29 Απριλίου 1909: ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Το Δ. Συμβούλιον του «Παγχαλκιδικού Συνδέσμου» εκφράζει τας θερμάς αυτού ευχαριστίας προς την ανώνυμον Κυρίαν, ήτις μέσου του κ. Αγγ. Γ. Φιλίπιδου προσέφερες πέντε (5) λίρας οθωμ. υπέρ του σκοπού του ημε-

τέρου Συνδέσμου. εύχεται δε όπως το παράδειγμα αυτής μιμηθώσι και άλλοι των ευπορούντων συμπατριωτών.

ΝΕΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

1 Μαΐου 1909: ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ- ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Συμφώνως τω 16ω άρθρω του διέποντος τον ημ. Συνδεσμον Κανονισμού, προσκαλούνται άπαντα τα μέλη του Συνδέσμου την προσεχή Κυριακήν, 3ην Μαΐου και ώραν 3 ½ μ.μ. ευρωπαϊστί εν τη αιθούση του Εθνικού Συνδέσμου εις γενικήν συνεδρίασιν, καθ' ήν αναγνωσθήσεται υπό του προέδρου κ. Γ. Παπανικολάου η έκθεσις των κατά την παρελθούσαν τριμηνίαν πεπραγμένων, γενήσεται δε και **διάλεξις περί Χαλκιδικής υπό του κ. Γ. Καραγκάνη** διδασκάλου εν τω Παπαφείω Ορφανοτροφείω.

Ν. ΑΛΗΘΕΙΑ

15 Μαΐου 1909: ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΥΠΗΡΕΤΡΙΩΝ

Υπό την ανωτέρω επωνυμίαν ιδρύθη παρά του «Παγχαλκιδικού Συνδέσμου» Πρακτορείον των Υπηρετριών κείμενον εν τη μεγάλη οδώ Καλαμαριάς και παρά το **Χάνιον Τούρκογλου**, ένθα δύνανται να απευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι.

Ν. ΑΛΗΘΕΙΑ

18 Οκτωβρίου 1909: ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

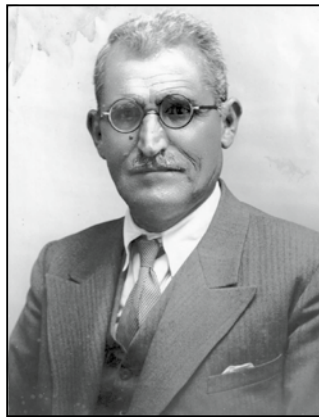
Μετ' εθνικής υπερηφανίας παρατηρούμεν ότι μεταξύ των επί ευεργετική δράσει διακρινομένων εν τη ημετέρα πόλει σωματείων δικαιωματικώς δύναται να καταταχθεί και το του Παγχαλκιδικού Συλλόγου αρτισύστατον ευεργετικόν σωματείον. Το λαμπρόν τούτο σωματείον αθωρύβως μεν, αλλά μετά ζήλου εργαζόμενον κατώρθωσε να ευρεθεί εις θέσιν, ώστε να δύναται ήδη να επεκτείνει την ακτίνα της ευεργετικής δράσεώς του επί λίαν ικανοποιητικής εκτάσεως. Ευχαρίστως δε πληροφορούμεθα ήδη ότι αν και μηνών τινών μόνον ζώην αριθμών ανέλαβεν εφέτος **την υποτροφίαν είκοσι απόρων μαθητών και μαθητριών** εκ Χαλκιδικής καταγομένων.

Συγχαίροντες εκ καρδιάς το τε Διοικητικόν του σωματείου τούτου Συμβούλιον, ως και τα φιλότιμα και φιλάνθρωπα μέλη αυτού συνιστώμεν αυτό προς πάντας ως αξίαν πάσης ενθέριμου υποστηρίξεως.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

10 Ιουλίου 1911: ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Τελουμένης σήμεραν της χειροτονίας του εψηφισμένου **Επισκόπου Αρδαμερίου κυρίου Ιωακείμ Στρουμπή**

Ο ιδρυτής
Γεώργιος Παπανικολάου

εν των ιερών ναών του Αγίου Νικολάου, παρακαλούνται άπαντα τα μέλη του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου ως και οι παρεπιδημούντες ενταύθα εκ της επαρχίας Αρδαμερίου συμπατριώται μας όπως παρευρεθώσιν εν τω ειρημένω Ναώ...

ΝΕΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

27 Ιανουαρίου 1912: Η ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΣΠΕΡΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ

Ο γνωστός δια την κοινοφελή δράσιν του Παγχαλκιδικός Σύνδεσμος, του οποίου προϊστάται ο δραστήριος και ακάματος ιατρός κ. Γεώργιος Παπανικολάου, δίδει, καθ' ά προαναγγέλλη, την εσπέραν του Σαββάτου χορευτική εσπερίδα εν τω **Σκαίτιν Πάλας** υπέρ των απόρων μαθητών υποτρόφων του. Ο ευγενής σκοπός, εις όν αποβλέπει η χορευτική αύτη εσπερίς δεν ηδύνατο παρά να προκαλέσει το ενδιαφέρον, ευχαρίστως δε επληροφορήθημεν ότι πρόθυμον ως πάντοτε το ομογενές δημόσιον Θεσσαλονίκης προσέφερε την υλικήν και ηθικήν συνδρομήν του δια την πλήρη επιτυχίαν του σκοπού της εσπερίδος.

ΝΕΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

14 Μαρτίου 1912: ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ Ο «ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Γενομένων των **αρχαιρεσιών του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου** την παρελθούσαν Κυριακήν εξελέγησαν δια το αρξάμενον ήδη 4ον έτος οι εξής κύριοι: Γ. Παπανικολάου Πρόεδρος, Πολυζώης Κατακάλου Αντιπρόεδρος, Εμμανουήλ Κατακάλου Ταμίας, Γεώργιος Χουζούρης Γραμματεύς κα Σύμβουλοι οι κ. κ. Μιχαήλ Λιόντας, Θεαγ. Κατσαμένης, Δ. Παγιδόπουλος, Αθαν. Τσιλιπάκος, Ιωάν. Τσιλιπάκος, Δημ. Ραβνιτόπουλος, Εμμ. Κ. Τσιτσιμήτας, Κων. Τριανταφύλλου. (Εκ του Γραφείου)

Ν. ΑΛΗΘΕΙΑ

8 Αυγούστου 1912: ΤΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΠΑΡΑ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ

Αθρόαι εξακολουθούν αι επισκέψεις προς τον νέον Μητροπολίτην μας...

Έπειτα εγένετο δεκτόν παρά τη Α. Π. το διοικητικόν συμβούλιον του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου, του οποίου ο πρόεδρος κ. Γ. Παπανικολάου παρέσχε λεπτομερείς πληροφορίας περί του σκοπού του σωματείου τούτου και επεκαλέσθη την υποστήριξιν της Α. Π. Πολλαί αντηλλάγησαν σκέψεις προς επιτέλεσιν του κοινωφελούς σκοπού, όν επιδιώκει το σωματείον τούτο.

Ν. ΑΛΗΘΕΙΑ

20 Νοεμβρίου 1912: ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΥΓΥΡΟΝ

Επανήλθον εκ Πολυγύρου της Χαλκιδικής οι κ. κ. Γ. Παπανικολάου ιατρός και πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου και ο κ. **Ζάχος Ευσταθιάδης** Διευθυντής της Αγγλοελληνικής και θεμιόν μέλος του ρηθέντος Συνδέσμου, οι οποίοι εκ μέρους του αυτού Συνδέσμου συνόδευσαν τον Διοικητικόν Επίτροπον Χαλκιδικής κ. **Θεόδωρον Αγγελόπουλον** μέχρι της έδρας της Διοικήσεως του Πολυγύρου.

Τας εντυπώσεις και σκέψεις εκ του ταξιδίου αυτού ανά την Χαλκιδικήν του κ. Γ. Παπανικολάου – Γ. Σκωτ – ελπίζομεν να δημοσιεύσωμεν λίαν προσεχώς.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

19 Μαρτίου 1914: ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Το παρελθόν Σάββατον εγένετο η προαναγγελθείσα Γεν. Συνέλευσις των μελών του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου καθ' ήν εγένετο η εκλογή του νέου Δ. Συμβουλίου, εκλεγέντων των εξής Κυρίων.

Ζάχος Ευσταθιάδης πρόεδρος, Πολύζης Κατάκαλος αντιπρόεδρος, Άγγελος Φιλιππίδης ταμίας, Χρήστος Σταύρου γραμματεύς.

Σύμβουλοι: Μιχαήλ Μόντας, Ιωάννης Μαχίλης, Χρήστος Παπανικολάου, Κ. Μαρίτης, Ν. Αγγελόπουλος, Δημήτρ. Παπασαραφιανός, Περικλής Γαρουφάλου, Απόστολος Πιαννούδης, Γεώργιος Δέλλιος, Εμμανουήλ Κατάκαλος.

Η Γενική Συνέλευσις ανεκήρυξεν ομοφώνως ως **επίτιμον πρόεδρον του Συνδέσμου τον επί πενταετίαν διατελέσαντα πρόεδρον αυτού κ. Γ. Παπανικολάου** νομοϊατρόν Θεσ/νίκης δια τας πολλάς και πολυτίμους προς τον Σύνδεσμον υπηρεσίας.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

27 Μαΐου 1914: ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Χθες το εσπέρας το Προεδρείον του καλλίστου Σωματείου «Παγχαλκιδικός Σύνδεσμος» επεσκέφθη εν τω «Σπλέντιε Παλλάς» τον κ. Γενικόν μας Διοικητήν.

Ο πρόεδρος κ. **Ζάχος Ευσταθιάδης** λαβών τον λόγον εν ονόματι του Συλλόγου παρεκάλεσε θερμώς τον κ. Σοφούλην όπως φροντίσει περί της κατασκευής μέσων συγκοινωνίας και οδών, καθότι ο τόπος παραμεληθείς, ως ελληνικός, επί Τουρκοκρατίας ευρίσκεται υπό έποψιν ταύτην εις αρχέγονον κατάστασιν.

Μετά ταύτα ο κ. Ευσταθιάδης, αφού υπέβαλε και μερικά άλλα παράπονα, παρεκάλεσε τον κ. Διοικητήν μας όπως επισκεφθεί και εξετάσει επιτοπίως τα ζωτικά ζητήματα της Χαλκιδικής. Ο κ. Σοφούλης ήκουσε με πολλήν προσοχήν τους λόγους του κ. προέδρου, υποσχεθείς να φροντίσει περί της θεραπείας των σπουδαιότερων αναγκών. Συνάμα ο κ. Σοφούλης διεβεβαίωσε την Επιτροπήν ότι εντός δύο ή τριών το πολύ εβδομάδων θα επισκεφθεί την Χαλκιδικήν...

Ν. ΑΛΗΘΕΙΑ

19 Μαρτίου 1915: ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ «ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ»

Ο δια το φιλιπρόδοδον αυτού διακρινόμενος πάντοτε Παγχαλκιδικός παρ' υμίν σύνδεσμος έσχε λαμπράν πρωτοβουλίαν να συμβληθεί μετά του αρτίως **μεμορφωμένου γεωπόνου κ. Π. Κεφαλέλη**, σπουδάσαντος και τελειοποιηθέντος εν Γαλλία επί τω όρω όπως περιερχόμενος τας κοινότητας της Χαλκιδικής διαδίδει αυτοίς τας εκάστοτε Γεωργικάς προόδους δια μαθημάτων και εφαρμογών ως και δια σειράς λαϊκών βιβλίων υπό τον τίτλον η βι-

βλιοθήκη του Γεωργού.

Ο Παγχαλκιδικός σύνδεσμος, όστις τοσάκις επρωτοστάτησεν εις πλείστα όσα ζωτικά ημών καθόλου ζητήματα, είναι τω όντι συγχαρητηρίων άξιος δια την νέαν του ταύτην πρωτοβουλίαν, ήτις δεν αμφιβάλλομεν ότι θέλει αποφέρει κάλλιστα αποτελέσματα.

Ν. ΑΛΗΘΕΙΑ

21 Απριλίου 1915: ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Συμφώνως προσκλήσεως του “Παγχαλκιδικού Συνδέμου” συνήλθον χθες εις το κατάστημα αυτού περί τα 70 πρόσωπα, μέλη και μη του Συνδέσμου, καταγόμενοι πάντες εκ των διαφόρων χωρίων και κωμοπόλεων της Χαλκιδικής. Κατά την συνεδρίαν ο πρόεδρος του Συνδέσμου **εξέθηκε εν ολίγοις τας αρχάς του Λαϊκού κόμματος και τας σχέσεις του Παγχαλκ. Συνδέσμου** προς το Λαϊκό κόμμα....

μετά ταύτα εγένετο διαλογική συζήτησις... όποτε εγειρέται ο εκ Κασσάνδρας καταγόμενος Πάστωρ κ. Μιχισόπουλος και λέγει ότι το Λαϊκόν Κόμμα δεν είναι άλλο παρά κόμμα του οποίου αρχηγόι είναι ο κ. Βενιζέλος καθ' όσον μέχρι τούδε ο πρώην πρωθυπουργός επρέσβευε αυτός τας αρχάς ταύτας.

Εις τον κ. Μιχισόπουλον απαντά δια σφοδρού λόγου ο κ. Γαρουφάλου, επίσης εκ Χαλκιδικής και μέλος της Γραμματείας του Λαϊκού Κόμματος αποδείξας δια διαφόρων παραδειγμάτων ότι η πρώην κυβέρνησις εφρόντισε πολύ περισσότερον δια τα πλουτοκρατικά συμφέροντα παρά δια τα λαϊκά τοιαύτα.

Αφού η συζήτησις ετελείωσε... αποφασίζεται ίνα πάντες τα μέλη και μη του Συνδέσμου, βοηθήσωσιν τας ενεργείας αυτού εις τας ιδιαιτέρας πατρίδας των, ο δε Παγχαλκιδικός Σύνδεσμος να εξακολουθήσει συνεργαζόμενος μετά του Λαϊκού Κόμματος και να προσανατολισθεί με τους συνδιασμούς ούς εκείνο θα κρίνει.... να προσκληθεί δε πάλιν Παγχαλκιδικόν Συνέδριον το οποίον θα υποδείξει 4 βουλευτάς ους θα υποστηρίξουν πάντες πάσει θυσιά....

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

19 Μαρτίου 1921: Ο ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ

Χθες το εσπέρας συνελθόν το άρτι εκλεγέν Διοικητικόν Συμβούλιον του Παγχαλκιδικού Συνδέσμου προέβη εις την εκλογήν του Προεδρείου του.

Εξελέγησαν: Πρόεδρος ο ιατρός κ. Παπασαραφιανός, Αντιπρόεδρος ο κ. Ι. Μαχίλης, δικηγόρος, Γεν. Γραμματέας ο κ. Β. Βασιλικός, ιδιαίτερος του κ. Δημάρχου και Ταμίας ο κ. Ιατρόπουλος.

19 Μαρτίου 1921: ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ

Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος απέστειλε τα ακόλουθα τηλεγραφήματα:

Αρχιστράτηγον Παπούλαν
Σμύρνην

Οι εν Θεσ/νίκη Χαλκιδικείς επανιδρύνοντες τον βιαίως υπό τυραννικού καθεστώτος διαλυθέντα Σύνδεσμόν των, πρώτον χαιρετισμός αποστέλλουσι ένδοξον Στρατηγόν και γενναίους πολεμιστάς ευχόμενοι επανάληψιν τροπαίων Μακεδόνας Μ. Αλεξάνδρου.

Α. Μ. Βασιλέα Ελλήνων Κ/τίνον ΙΒ'
Αθήνας

Ο βιαίως υπό τυραννικού Καθεστώτος διαλυθείς Παγχαλκιδικός Σύνδεσμος Θεσ/νίκης επί επανιδρύσει του, διερμηνεύων αισθήματα πολυπαθούς Χαλκιδικής και ακράτητον ενθουσιασμόν στρατευομένων πατριωτών υποβάλλει Υμετέρα Μεγαλειότητι αφοσίωσίν του ευχόμενος εν προσώπω Σου πραγμάτωσιν Εθνικών παραδόσεων και Ονείρων.

Ο Πρόεδρος Δ. Παπασαραφιανός
ο Γεν. Γραμματέας Βασ. Βασιλικός
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

24 Μαρτίου 1921: ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ιδρύθη εσχάτως Σύλλογος υπό μιας ομάδος εκ Χαλκιδικής ομοφρονούσης κομματικώς, ήτις νομίζουσα ότι αντιπροσωπεύει ολόκληρον την Χαλκιδικήν (τι λόγος!!) ονόμασε τον Σύλλογόν της τούτον Παγχαλκιδικόν, ως συνέχισαν δήθεν του άλλοτε τοιούτου – του πραγματικώς δράσαντος – και έδωκεν εις αυτόν, όλως αστόχως και υστεροβούλως, πολιτικήν χροιάν. Δεδομένου ότι οι ενταύθα παροικούντες εκ Χαλκιδικής είναι διαφόρων πολιτικών φρονημάτων, οίκοθεν εννοείται ότι εκ των προτέρων είναι καταδικασμένος ο Σύλλογος ούτος εις ναυάγιον... Επομένως οι κύριοι οι λαβόντες την φιλόδοξον πρωτοβουλίαν, έπρεπε να... τιτλοφορήσουν αυτόν ως «Πολιτικόν Σύλλογον των εκ Χαλκιδικής ομοφρόνων» και ουχί εις «Παγχαλκιδικόν», διότι ουδείς δίδει το δικαίωμα εις αυτούς τους δώδεκα ιδρυτάς, τους αναλαβόντας και την διοίκησιν του Συλλόγου, να αντιπροσωπεύουν, αντιστάσεως μη ούσης, ολόκληρον την Χαλκιδικήν. Αν οι κύριοι αυτοί (οι οποίοι θα μείνουν μόνον αυτοί) εκήδοντο πράγματι της Χαλκιδικής, έπρεπε να γίνονιν κήρυκες της ενώσεως όλων των εκ Χαλκιδικής καταγομένων, ανεξαρτήτως πολιτικών φρονημάτων προς υπεράσπισιν των τοπικών συμφερόντων του τόπου των και βελτίωσιν της οικτράς θέσεως της αναξιοπαθούσης ωραίας Χαλκιδικής. Αλλά τι τα θέλετε; Έπρεπε και οι κύριοι ούτοι να ρεκλαμαρισθούν, κατά την μόδα, ως τυραννομάχοι και ουδέν πλέον τούτου.

Εις αμερόληπτος
Χαλκιδικεύς

Ο Ζάχος με την κόρη του Αιμιλία

λογος ούτος εις ναυάγιον... Επομένως οι κύριοι οι λαβόντες την φιλόδοξον πρωτοβουλίαν, έπρεπε να... τιτλοφορήσουν αυτόν ως «Πολιτικόν Σύλλογον των εκ Χαλκιδικής ομοφρόνων» και ουχί εις «Παγχαλκιδικόν», διότι ουδείς δίδει το δικαίωμα εις αυτούς τους δώδεκα ιδρυτάς, τους αναλαβόντας και την διοίκησιν του Συλλόγου, να αντιπροσωπεύουν, αντιστάσεως μη ούσης, ολόκληρον την Χαλκιδικήν. Αν οι κύριοι αυτοί (οι οποίοι θα μείνουν μόνον αυτοί) εκήδοντο πράγματι της Χαλκιδικής, έπρεπε να γίνονιν κήρυκες της ενώσεως όλων των εκ Χαλκιδικής καταγομένων, ανεξαρτήτως πολιτικών φρονημάτων προς υπεράσπισιν των τοπικών συμφερόντων του τόπου των και βελτίωσιν της οικτράς θέσεως της αναξιοπαθούσης ωραίας Χαλκιδικής. Αλλά τι τα θέλετε; Έπρεπε και οι κύριοι ούτοι να ρεκλαμαρισθούν, κατά την μόδα, ως τυραννομάχοι και ουδέν πλέον τούτου.

Α.Ο.Ζ. ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

BENIAMIN ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΝΟΓΛΟΥ

Διεθνολόγος καθηγητής
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΥΛΟΥΔΗΣ
Υποναύαρχος Π.Ν. ε.α.

Άρθρο των κ.κ. Βενιαμίν Καρακωστανόγλου, καθηγητή Διεθνούς Δικαίου Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. και Χρήστου Παυλούδη, Υποναύαρχου ε.α. μέλος του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου.

(Το παρακάτω άρθρο συντάχθηκε με βάση την ομιλία των συντακτών στον Παγχαλκιδικό Σύλλογο στις 26 Απριλίου 2023)

Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες και ιδιαίτερα μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, έχει αναπτυχθεί από την πλευρά των γειτόνων μας μια ρητορική συνεχών διεκδικήσεων σε βάρος της χώρας μας με σαφή και σταθερό στόχο την αλλαγή του status quo στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η Τουρκία θεωρεί ότι αδικήθηκε με την συνθήκη της Λωζάνης του 1923, αλλά και με τις μετέπειτα εξελίξεις μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (συνθήκη των Παρισίων και παραχώρηση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα από την Ιταλία το 1947). Έτσι, σταθερά και μεθοδικά προσπαθεί να ανατρέψει αυτή την δυσμενή για αυτήν κατάσταση και ιδιαίτερα μετά το 1974 έχει αρχίσει να γίνεται περισσότερο επιθετική, απειλητική και διεκδικητική θέτοντας συνεχώς νέα θέματα στην λίστα των απαιτήσεων της σε βάρος της Ελλάδας.

Ιστορικό

Το Αιγαίο Αρχιπέλαγος έχει μήκος (σε άξονα βορρά-νότου) που κυμαίνεται περίπου στα 300 ναυτικά μίλια και πλάτος (δυτικά-ανατολικά) που κυμαίνεται περίπου από 160 έως 300 ν.μ. Ο αριθμός των νησιών, μαζί με τις νησίδες και τα βράχια, πλησιάζει τα 2.000. Το σύνολο αυτής της ιστορικής θάλασσας του Ελληνισμού, που στις ακτές της άνθισε επί 3.000-4.000 χρόνια ο λαμπρός ελληνικός πολιτισμός, ανέρχεται σε 190.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ενώ η χερσαία ελληνική επικράτεια (ηπειρωτική και νησιωτική) φθάνει τα 132.000 τ.χλμ.

Κατά την διάρκεια των βαλκανικών πολέμων απελευθερώθηκαν από το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό όλα τα νησιά του Βορείου Αιγαίου και με την Συνθήκη της

Λωζάνης το 1923, κατοχυρώθηκε η ελληνική κυριαρχία σε όλα - πλην Ίμβρου και Τενέδου τα οποία, αν και απελευθερώθηκαν από την Ελλάδα, εντούτοις παραδόθηκαν στην Τουρκία για λόγους ασφάλειας των Στενών. Τα Δωδεκάνησα παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα "κατά πλήρη κυριαρχία" από τη Σύμβαση Ειρήνης των Παρισίων, μεταξύ Ιταλίας και Συμμάχων, τον Απρίλιο του 1947.

Ελληνοτουρκικές Διαφορές

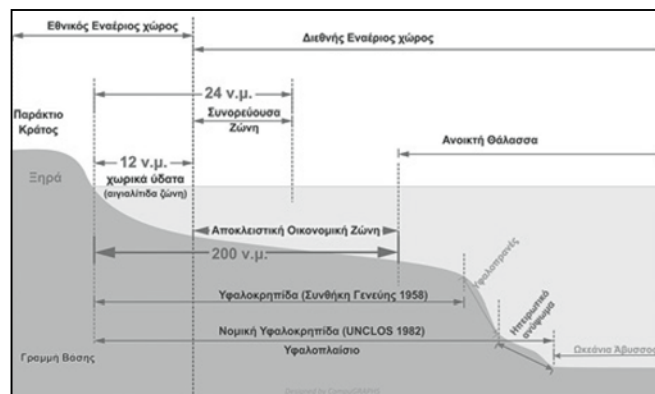
Σύμφωνα με το Ελληνικό κράτος υπάρχει μόνο ένα θέμα προς επίλυση ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία και αυτό είναι η οριοθέτηση της υφαλοκρητίδας - ΑΟΖ σε Αιγαίο και Μεσόγειο (Καστελόριζο). Τα υπόλοιπα θέματα, που θέτει η Τουρκία, είναι εκτός Διεθνούς Δικαίου και είναι απόρροια του τουρκικού αναθεωρητισμού.

Αντίθετα σύμφωνα με το Τουρκικό κράτος υπάρχουν και άλλες διαφορές ανάμεσα στα δύο κράτη,

όπως η έκταση των χωρικών υδάτων, ο εναέριος χώρος, τα νησιά και οι βράχοι στο Αιγαίο, που δεν έχουν δοθεί στην Ελλάδα ρητά με διεθνείς συνθήκες (γκρίζες ζώνες), και τέλος η απουσία συμφωνίας για την οριοθέτηση θαλάσσιων συνόρων.

Για την καλύτερη κατανόηση θα δοθούν αρχικά εν συντομία κάποιοι ορισμοί. Σύμφωνα με την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών (UNCLOS) για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (Montego Bay) που έχει ήδη υπογραφεί από περισσότερα από 168 κράτη, ορίζονται οι θαλάσσιες ζώνες μετά από κάθε ξηρά (ηπειρωτική ή νησιωτική) ή εσωτερική θάλασσα (κόλποι - γραμμές βάσης) και είναι οι ακόλουθες, όπως φαίνονται και στο διάγραμμα.

1) Αιγιαλίτιδα Ζώνη (ή Χωρικά Ύδατα ή Χωρική Θάλασσα) Είναι η Ζώνη που εκτείνεται πέρα από την ξηρά και τα εσωτερικά ύδατα του κάθε Κράτους και το εύρος της φθάνει ως τα 12 ν.μ., εφόσον η απόσταση από άλλο αντικείμενο ή παρακείμενο Κράτος είναι επαρκής, διαφορετικά οριοθετείται είτε με την χάραξη στην «μέση γραμμή», είτε με συμφωνία μεταξύ των μερών. Στα Χωρικά ύδατα το Κράτος ασκεί «πλήρη Κυριαρχία» όχι μόνο στο νερό, αλλά και στον αντίστοιχο εναέριο χώρο, στον βυθό και στο υπέδαφος.

Θαλάσσιες ζώνες

2) **Συνορεύουσα Ζώνη** Πρόκειται για την Ζώνη που εκτείνεται μετά την Αιγιαλίτιδα Ζώνη, και φθάνει ως τα 24 ν.μ.. Εδώ δεν ασκείται «πλήρης Κυριαρχία», αλλά ορισμένες αποκλειστικές αρμοδιότητες, που αφορούν κυρίως στην επιβολή δασμών, στον έλεγχο μεταναστευτικής και υγειονομικής νομοθεσίας, καθώς και στους αρχαιολογικούς θησαυρούς στον βυθό.

3) **Υφαλοκρηπίδα** είναι η ζώνη που εκτείνεται 200 ναυτικά μίλια από το εξωτερικό όριο της Αιγιαλίτιδας Ζώνης ή και σε κάποιες περιπτώσεις, ανάλογα με την Γεωγραφία της εκάστοτε περιοχής, μπορεί να φτάσει έως και τα 350 ναυτικά μίλια, αλλά στο Αιγαίο Πέλαγος και στην Μεσόγειο οι αποστάσεις είναι πολύ πιο μικρές μεταξύ των κρατών και έτσι δεν τίθεται τέτοιο ζήτημα. Στην Υφαλοκρηπίδα του ένα κράτος έχει αποκλειστικά, κυριαρχικά δικαιώματα εξερεύνησης και αξιοποίησης των φυσικών πόρων που βρίσκονται σε αυτήν, κατασκευής τεχνικών νησιών κλπ.

4) **Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ)** είναι πρωταρχικά νομικός θεσμός (συναφής έννοια με την υφαλοκρηπίδα) που προήλθε από την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών (UNCLOS) για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982. Η ΑΟΖ αρχίζει από εκεί που τελειώνει η Αιγιαλίτιδα Ζώνη και φτάνει κατ' ανώτατο όριο τα 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης. ΑΟΖ έχουν και όλα τα νησιά, ανεξαρτήτως μεγέθους, εφόσον μπορούν να συντηρήσουν ζωή ή αυτοτελή οικονομική δραστηριότητα.

Να σημειωθεί πως η Υφαλοκρηπίδα, σε αντίθεση με τις άλλες ζώνες ενός κράτους, δεν χρειάζεται να κηρυχθεί. Υπάρχει, κατά την νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου, *ipso facto* (αυτοδικαίως, από το γεγονός δηλαδή και μόνο της ύπαρξης του κράτους) και *ab initio* (εξ αρχής, από την αρχή της δημιουργίας του κράτους). Αυτή είναι μία από τις κύριες διαφορές της με την ΑΟΖ, η οποία πρέπει να κηρυχθεί. Άλλη σημαντική διαφορά Υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ είναι πως η πρώτη καλύπτει τον βυθό και το υπέδαφος, ενώ η ΑΟΖ καλύπτει και την στήλη ύδατος (την υπερκείμενη θάλασσα δηλαδή).

Όσον αφορά τον καθορισμό των ορίων της Υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, υποστηρίζει ότι πρέπει να γίνει οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας σε δύο συγκεκριμένα σημεία, δηλαδή αφενός στη θαλάσσια προέκταση της συνοριακής γραμμής του Έβρου στη Θράκη και αφετέρου στα πλησίον της τουρκικής ακτής ευρισκόμενα νησιά του βορείου και ανατολικού Αιγαίου και όχι σε ολόκληρη την περιοχή του Αιγαίου. Αναπόφευκτο λοιπόν είναι να απευθυνθούμε στο **Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης**, εκτιμώντας ότι η Ελλάδα εκεί θα δικαιωθεί σε μεγάλο βαθμό, καθόσον ο κανόνας της μέσης γραμμής αποτελεί την επικρατούσα αρχή του Δικαίου της οριοθέτησης, σε συνδυασμό με την εξίσωση των δικαιωμάτων νησιών και ηπειρωτικών εδαφών σε θαλάσσιες ζώνες (άρθρο 121).

Από την πλευρά της η Τουρκία υποστηρίζει ότι τα νησιά του Αιγαίου δεν έχουν δικαίωμα υφαλοκρηπίδας και ότι η εγγύτητα των ελληνικών νησιών στα τουρκικά παράλια αποτελεί «ειδική περίπτωση», που δικαιολογεί απόκλιση από την αρχή της μέσης γραμμής. Έχουμε δηλαδή την πλήρη άρνηση του δικαιώματος των νησιών για ισότιμες θαλάσσιες ζώνες με τα ηπειρωτικά εδάφη και παράνομη διεκδίκηση τεράστιων περιοχών της ελληνικής υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, όπως φάνηκε και με την υπογραφή, τον Νοέμβριο του 2019, του παράνομου «Τουρκο-Λυβικού συμφώνου» οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών (ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδας), με το οποίο γίνεται προσπάθεια κατάργησης των νόμιμων θαλασσιών δικαιωμάτων και ζωνών της Ελλάδας, από τη Ρόδο και το Καστελόριζο μέχρι τα ανατολικά και νότια της Κρήτης. Έτσι η Τουρκία επικαλείται την αρχή της ευθυδικίας (*equity*), υποστηρίζοντας όπως προαναφέρθηκε ότι το Αιγαίο αποτελεί «ειδική περίπτωση».

Αφού αναλύσαμε την μόνη - για το ελληνικό κράτος-υπαρκτή ελληνοτουρκική διαφορά, ας αναφέρουμε εν συντομία και τα υπόλοιπα ζητήματα που θέτει η Τουρκία.

Το εύρος των Χωρικών υδάτων και το τουρκικό casus belli

Όπως είναι γνωστό, το ελληνικό και το τουρκικό κράτος έχουν επεκτείνει την κυριαρχία τους στη θάλασσα του Αιγαίου σε εύρος 6 ναυτικών μιλίων από τις ακτές τους. Αυτό το εύρος των 6 ν.μ. δίνει στο ελληνικό κράτος κυριαρχία στο περίπου 43% της έκτασης του Αιγαίου και στο τουρκικό κράτος περίπου 7,5%, ενώ το 49% είναι διεθνή ύδατα. Με την αύξηση του εύρους των ελληνικών χωρικών υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια η ελληνική κυριαρχία στο Αιγαίο φτάνει να ξεπερνά το 71%. Η Τουρκία, αντιλαμβανόμενη τη δυσμενή κατάσταση που θα δημιουργήσει μια αντίστοιχη ελληνική κίνηση, έχει επιστρατεύσει (επιτυχώς μέχρι σήμερα) την απειλή πολέμου (*casus belli*) σε περίπτωση οποιασδήποτε επέκτασης του εύρους των ελληνικών χωρικών υδάτων στο Αιγαίο.

Η Ελλάδα υποστηρίζει πως το Δικαίωμα της επέκτασης στα 12 ν.μ. κατά το Διεθνές Δίκαιο είναι μονομερές και της παρέχεται από την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS - άρθρο 3) και επιπλέον από το εθνικό δίκαιο (λόγω της εφαρμογής του από την πλειονότητα των κρατών, αλλά και από την ίδια την Τουρκία στον Εύξεινο Πόντο και στις νότιες Μεσογειακές ακτές της).

Αντίθετα η Τουρκία ισχυρίζεται πως και το απέναντι γειτονικό κράτος έχει και αυτό δικαιώματα, πιθανή δε επέκταση στα 12 ν.μ θα καταστήσει το Αιγαίο αυτόματα ελληνική θάλασσα, και η Τουρκία δεν θα έχει δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ των λιμανιών της. Τέλος υποστηρίζει και εδώ πως στο Αιγαίο υπάρχουν ειδικές περιστάσεις, και κάνει επίκληση της αρχής της ευθυδικίας για την οριοθέτηση (UNCLOS, άρθρα 15, 123, 300). Η ευθυδικία όμως κατά την διεθνή νομολογία εφαρμόζεται μόνο υπό

το Δίκαιο και όχι σε αντίθεση με αυτό.

Ο εθνικός Εναέριος Χώρος και το FIR (Flight Information Region)

Από το 1931 η Ελλάδα έχει κηρύξει εύρος 10 ν.μ. στον εθνικό εναέριο χώρο της. Αυτό βρίσκεται σε αντίθεση με τη ρητή διατύπωση των άρθρων 2 και 3 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS) για ταύτιση του εύρους του εθνικού εναερίου χώρου με τα χωρικά ύδατα. Έτσι η Τουρκία προβαίνει συχνά σε **παραβίαση** εναερίου χώρου μας, ιδιαίτερα στην ζώνη 6-10 ν.μ. από τις ακτές (αλλά και εντός των 6 ν.μ. όπως επίσης και υπερπτήσεις πάνω από ελληνικά νησιά, εκτελώντας πτήσεις χωρίς άδεια.

Η Ελλάδα υποστηρίζει πως η ύπαρξη δύο διαφορετικών ζωνών απαιτείται για λόγους εθνικής ασφάλειας και λόγω αυτονομίας του Δικαίου του Εναερίου Χώρου από το Δίκαιο της Θάλασσας. Ακόμη υποστηρίζει πως αποτελεί πλέον εθιμικό δίκαιο, αφού η Τουρκία δεν το αμφισβήτησε μέχρι το 1974. Άλλωστε εφόσον η Ελλάδα δικαιούται να έχει εναέριο χώρο εύρους 12 ν.μ. δικαιούται και αντίστοιχο 10 ν.μ. μέχρι να επεκτείνει συνολικά την Αιγιαλίτιδα ζώνη της στα 12 ν.μ.

Από την άλλη πλευρά η Τουρκία θεωρεί την διαφορά μεταξύ Χωρικών υδάτων και Εναερίου χώρου ως παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου, και παράνομες τις αναχαιτίσεις των αεροσκαφών της στη ζώνη 6-10 ν.μ. Επίσης υποστηρίζει ότι θίγεται η διεθνής αεροπλοΐα, καθώς καθίσταται το Αιγαίο κλειστός χώρος και δεν υπάρχει **αβλαβής διέλευση** στον αέρα.

Όσον αφορά το Flight Information Region (FIR), αυτό ρυθμίζεται με διεθνείς συμβάσεις: παλαιότερα με τη Σύμβαση Παρισίων (1919) και τώρα και τη Σύμβαση του Σικάγο (1944) και δεν αφορά την άσκηση κυριαρχικών δικαιωμάτων. Είναι ζώνη αρμοδιότητας διαχείρισης πτήσεων από τους πύργους ελέγχου και περιλαμβάνει εθνικό χώρο και τμήματα διεθνούς εναερίου χώρου, όπου δεν ασκείται κυριαρχία. Για την είσοδο στο FIR δεν απαιτείται ειδική άδεια, αλλά κατάθεση σχεδίου πτήσης. Τα FIR της περιοχής μας φαίνονται στον παρακάτω χάρτη.

Η Ελλάδα απαιτεί από όλα τα αεροσκάφη που εισέρχονται στο FIR Αθηνών να καταθέτουν σχέδιο πτήσεως. Η Τουρκία, όπως και οι ΗΠΑ, δεν αναγνωρίζει την υποχρέωση των κρατικών αεροσκαφών (state aircrafts) να καταθέτουν σχέδιο πτήσεως. Έτσι, όταν τα τουρκικά πολεμικά αεροσκάφη πετούν στο Αιγαίο, κάνουν παραβάσεις, καθώς για την Ελλάδα **παραβίαση** των κανόνων εναερί-

ας κυκλοφορίας συνιστά η είσοδος αεροσκάφους στο FIR Αθηνών χωρίς να έχει καταθέσει σχέδιο πτήσεως. Οι ΗΠΑ όμως έχουν καθιερώσει ζώνες «έγκαιρης προειδοποίησης» 500 ν.μ. από τις ανατολικές και δυτικές ακτές τους!

Η θέση της Ελλάδος για το θέμα είναι πως η γνώση της κίνησης των πολεμικών αεροσκαφών απαιτείται για λόγους ασφάλειας και δεν αποτελεί άσκηση κυριαρχίας. Αντίθετα η Τουρκία θεωρεί πως η Ελλάδα χρησιμοποιεί το FIR ως εθνικό χώρο, γεγονός που συνιστά κατάχρηση δικαιώματος, και πως οι αναχαιτίσεις που γίνονται στο FIR Αθηνών είναι εκτός Διεθνούς Δικαίου και κανόνων, καθώς δεν υφίσταται ο όρος «παραβίαση FIR».

Αποστρατιωτικοποίηση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου

Είναι αληθές ότι στις Συμφωνίες της Λωζάνης, 1923, (άρθρο 13 και Παράρτημα για Στενά, αρ. 4) και των Παρισίων, 1947, (αρ. 14) υπάρχουν αναφορές ότι τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου πρέπει να είναι «αποστρατιωτικοποιημένα». Θα πρέπει όμως να αναφερθεί ότι αυτές οι αναφορές απηχούσαν πολιτικές σκοπιμότητες εκείνης τη χρονικής περιόδου, ενώ με την πάροδο του χρόνου τα καθεστάτα αποστρατιωτικοποίησης έχασαν το λόγο ύπαρξής τους με τη δημιουργία των συνασπισμών του ΝΑΤΟ και του Συμφώνου της Βαρσοβίας.

Για το θέμα αυτό η ελληνική πλευρά υποστηρίζει πως είναι αναφαίρετο δικαίωμα της (άρθρο 51 Χάρτης του ΟΗΕ) η διατήρηση στρατιωτικών δυνάμεων στα νησιά για λόγους άμυνας ειδικά μετά την εισβολή στην Κύπρο, την απειλή casus belli, και την επιθετική εγκατάσταση της 4ης Στρατιάς στην Σμύρνη, με μη αποκρυπτόμενο αποβατικό σχεδιασμό και πολυάριθμα πλωτά μέσα απέναντι από τα νησιά μας, ενώ καθιστά σαφές πως η Ελλάδα δεν έχει πρόθεση επίθεσης. Επίσης καταθέτει πως υπάρχουν περιπτώσεις και άλλων χωρών που όφειλαν να τηρήσουν αποστρατιωτικοποίηση και την έχουν εγκαταλείψει, όπως αναφέρεται παραπάνω.

«Κρίζες ζώνες»

Το πού ανήκουν τα νησιά του Αιγαίου έχει καθορισθεί από τις Συνθήκες της Λωζάνης (1923), την Ιταλο-Τουρκική Συνθήκη του 1932 και τέλος από την Συνθήκη των Παρισίων του 1947. Από την πλευρά της Τουρκίας, έχει εγερθεί μετά την κρίση των Ιμίων του 1996 νομική αμφισβήτηση για το καθεστώς κυριαρχίας επί των βράχων του Αιγαίου Αρχιπελάγους, όταν αυτοί δεν αναφέρονται ως παρακείμενοι των κυρίων νησιών, σε κάποιο από τα παραπάνω νομικά κείμενα.

Τα όρια της FIR της περιοχής μας

Η Ελληνική θέση για το θέμα είναι ότι με τη Συνθήκη της Λωζάννης (1923) η Τουρκία αποποιήθηκε τα δικαιώματά της επί όλων των νήσων του Αιγαίου σε απόσταση μεγαλύτερη των τριών μιλίων από τις τουρκικές ακτές. Το ίδιο έπραξε και με την Ιταλο-Τουρκική Συνθήκη του 1932 για τα Δωδεκάνησα, τα οποία με τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων (1947) παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα. Είναι βεβαίως γεγονός ότι τα παλαιότερα κείμενα συνθηκών δεν απέδιδαν μεγάλη σημασία στην λεπτομερή περιγραφή των παραχωρουμένων νησιωτικών συμπλεγμάτων, επειδή εκείνη την εποχή τα κράτη περισσότερο ενδιαφέρονταν για την αναγνώριση και τακτοποίηση της κυριαρχίας επί των κυρίων και κατοικημένων νησιών, ενώ η μνεία των παρακειμένων βράχων ή νησίδων δεν παρουσίαζε ενδιαφέρον ούτε για τους συντάκτες των συνθηκών, ούτε για τα κράτη. Όμως, επειδή ανάλογοι προβληματισμοί υπήρξαν και αλλού, τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα και ειδικές διαιτησίες έχουν αποφανθεί από το 1928 μέχρι το 1953, σε διάφορες ανά τον κόσμο ομοειδείς περιπτώσεις, ότι η κατοχή του μεγαλύτερου νησιού συνεπάγεται και την κατοχή του **παρακειμένου** μικρότερου και ότι σε περιπτώσεις συστάδων νησιών, την κυριαρχία στο κύριο νησί ακολουθεί κυριαρχία στα εγγύς μικρότερα.

Η Τουρκία από την πλευρά της υποστηρίζει ότι με την Συνθήκη της Λωζάνης παραχωρούνται μόνο τα νησιά τα οποία αναφέρονται ονομαστικά και τα «εξαρτώμενα» από αυτά, ενώ στη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων αναφέρονται ονομαστικά τα ίδια νησιά και οι «γειτονικές νησίδες» μόνο. Τέλος ισχυρίζεται ότι στο διεθνές δίκαιο δεν υφίσταται η έννοια της «γειτονικής (παρακειμένης) της γειτονικής νησίδας».

Επίλυση διαφορών

Η πάγια Ελληνική θέση για την επίλυση των διαφορών (Υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ) είναι να απευθυνθούμε στο **Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης** εκτιμώντας ότι η Ελλάδα εκεί θα κερδίσει τα μέγιστα. Από την άλλη πλευρά η Τουρκία γνωρίζοντας ότι θα χάσει πολλά από αυτά που διεκδικεί, προσπαθεί να οδηγήσει τη χώρα μας σε **διμερείς διαπραγματεύσεις** με διάφορες πιέσεις πολιτικές, στρατιωτικές, ακόμα και υβριδικές, όπως είναι η ροή των μεταναστών στα σύνορά μας. Με τις μεθόδους αυτές δηλαδή προσπαθεί να κερδίσει τα μέγιστα προς το συμφέρον της με μία τακτική **πειθαναγκασμού** της χώρας μας, ενώ παράλληλα ενισχύεται σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στον αμυντικό τομέα (UAV's κλπ).

Οι ενέργειες αυτές της Τουρκίας δεν αφήνουν επιλογή στην Ελλάδα να ακολουθήσει πολιτική **κατευνασμού** απέναντι στην γειτονική χώρα. Η μόνη αξιόπιστη επιλο-

γή είναι αυτή της **εξισορρόπησης ισχύος και της εφαρμογής μιας πολιτικής ανάσχεσης** μέσω του εκσυγχρονισμού των ενόπλων μας δυνάμεων και μιας σοβαρής εξωτερικής πολιτικής, που να στοχεύει όχι μόνο σε συμμαχίες με ισχυρές δυνάμεις, αλλά και στην συσπείρωση των χωρών που έχουν προβλήματα με τη Τουρκία. «Si vis pacem, para bellum» ήτοι, εάν επιθυμείς την ειρήνη, πρέπει να προετοιμάζεσαι για πόλεμο. Όσο κι αν μας τρομάζει η φρίκη του πολέμου, πρέπει τουλάχιστον να επιδιεκνύουμε δυναμική **αποτροπή**, που επιτυγχάνεται:

α) Με την ισχυρή θέληση του ελληνικού λαού

β) Με την **ενίσχυση των ενόπλων μας δυνάμεων**,

γ) Με την ανάπτυξη και **ενίσχυση διεθνών συμμαχιών** με άλλες χώρες, όπως τελευταία έχουμε αναπτύξει με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και ιδιαίτερα με τη Γαλλία.

Η Ελλάδα πρέπει να συζητεί, να διαπραγματεύεται, να επιθυμεί σχέσεις καλής γειτονίας, και βεβαίως να επιδιώκει ασφάλεια και σταθερότητα στην περιοχή της, αλλά όλα αυτά αυστηρά μέσα στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου και χωρίς καμία έκπτωση στην εθνική της κυριαρχία. Η άποψη ότι με κάποιες οριακές παραχωρήσεις θα κερδίσουμε την ειρήνη είναι αφελής και επικίνδυνη. Πρέπει επιτέλους να αντιληφθεί η Τουρκία ότι η μόνη βιώσιμη επιλογή για αυτήν είναι η προσφυγή στην Χάγη και αποκλειστικά και μόνο για το θέμα της υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ, συνολικά για το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Οι ατέρμονες ελληνοτουρκικές διαπραγματεύσεις που διεξάγονται από το 1975 έως πρόσφατα (για συνολικά περισσότερα από 25 χρόνια) που δεν έχουν φέρει αποτέλεσμα, καθώς η Τουρκία αρνείται βασικές διατάξεις του Δικαίου της Θάλασσας και ευρύτερα του Διεθνούς Δικαίου, δεν έχει νόημα να συνεχίζονται, εφόσον η Τουρκία διατηρεί τις παράνομες μονομερείς ενέργειες (τετελεσμένα) της, με 49 χρόνια κατοχής του 36% της Κύπρου, με την εκτόξευση (ήδη από το 1995) της απόλυτα παράνομης απειλής πολέμου (casus belli) για την άσκηση νομίμων ελληνικών δικαιωμάτων στο Αιγαίο και όχι μόνο, ενώ συνεχώς διευρύνει τις παρανομίες της, π.χ. με την διαβόητη και ανυπόστατη θεωρία της «Γαλάζιας Πατρίδας» με το Τουρκο-Λυβικό μνημόνιο του 2019 και με την αυθαίρετη θεωρία των «Γκρίζων Ζωνών», που επιδιώκει το «μοίρασμα» των νησιών του Αιγαίου και την αποστρατιωτικοποίηση τους, ώστε να γίνουν εύκολη λεία στον επεκτατισμό της Τουρκίας, που προβαίνει σε γιγάντιους στρατιωτικούς εξοπλισμούς ώστε να καθυποτάξει μέσω της απειλής επίθεσης την Ελλάδα ή να κατακτήσει δια της βίας («θα έρθουμε μια νύχτα») τα νησιά του Αιγαίου που διεκδικεί.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Στις 18 Ιουνίου εορτάστηκε με κάθε λαμπρότητα η Επέτειος της καταστροφής των Βασιλικών στην ομώνυμη κωμόπολη.

Ρεπορτάζ και φωτογραφίες από τις εκδηλώσεις θα δημοσιευθούν στο επόμενο τεύχος.

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΥΤΣΟΣ

Φιλολόγος

Εισαγωγικά

Είναι αλήθεια ότι υπήρχε και υπάρχει μεγάλος φιλελληνισμός στην Ευρώπη, ιδίως μεταξύ των μορφωμένων ανθρώπων, οι οποίοι γοητευμένοι από την κλασική αρχαιότητα και τους κλασικούς συγγραφείς πλέκουν εγκώμια για τον ελληνικό πολιτισμό. Δυστυχώς όμως υπάρχει, και μάλιστα πολύ έντονος μισελληνισμός, ο οποίος προωθείται από μεγάλα συμφέροντα που ακούνε στο όνομα της Παγκοσμιοποίησης.

Δυστυχώς η υπόθεση ξεκινάει από πολύ παλιά, ίσως μάλιστα και από την δημιουργία του Νεοελληνικού κράτους με την εισβολή των Βαυαρών σε όλους τους τομείς της εθνικής μας ζωής. Αυτοί «οι σοφοί» από τη μια διακηρύσσουν και εκθειάζουν τον Ελληνικό πολιτισμό, από την άλλη τον κουτσουρεύουν, τον περιορίζουν στα δικά τους αναστήματα. Έτσι συρρικνώνουν τα πετάγματα της Ελληνικής Μυθολογίας, εξαφανίζουν ή αμφισβητούν τις ενδείξεις της Προϊστορίας και διαστρεβλώνουν τις αποδείξεις, τα τεκμήρια της ιστορίας μας.

Όμως παρ' όλα αυτά, η Μυθολογία, η Προϊστορία και η Ιστορία μιλάνε ξεκάθαρα για τις πανάρχαιες ρίζες του Ελληνισμού. Ας αρχίσουμε από την Μυθολογία για ένα πολύ ζωτικό θέμα, την καταγωγή της Ελληνικής φυλής. Η Ελληνική Μυθολογία είναι τόσο πλούσια και αναφέρεται σε τόσο αρχαίους χρόνους, ώστε να εντυπωσιάζεται κανείς με την φαντασία και την εφευρετικότητα, με την οποία οι Έλληνες περιτύλιξαν πολλά παλαιά γεγονότα, ώστε να φαίνονται απίστευτα.

Η Ινδοευρωπαϊκή θεωρία υποστηρίζει ότι εμείς δεν είμαστε αυτόχθονες κάτοικοι του τόπου μας αλλά καταγόμαστε από τους Ινδοευρωπαίους και ακόμα ότι το αλφάβητό μας είναι αντιγραφή του Φοινικικού. Σε αυτό το θέμα υπάρχουν διάφορες θεωρίες.

Η πρώτη θεωρία παραδέχεται ότι μέχρι 2000 χρόνια π.Χ. οι κάτοικοι της Ελλάδος, οι Προέλληνες, δηλαδή οι κάτοικοι πριν από τους Έλληνες, αποτελούνταν από διάφορα Πελασγικά φύλα (Δρύοπες, Λέλεγες, Κάρες κ.λπ.) και ότι από το 2000 π.Χ. και μετά άρχισαν να κατεβαίνουν Ελληνικά φύλα κατά κύματα, Αχαιοί, Ίωνες, Αιτωλοί, Δωριείς, που ανήκαν στην Άρεια φυλή. Υπέταξαν τους ιθαγενείς Πελασγούς και διαμορφώθηκε έτσι ένας ενιαίος εθνογενετικός τύπος, ο Ελληνικός.

Η δεύτερη θεωρία υποστηρίζει ότι οι Έλληνες δεν κατάγονται από τους Ινδοευρωπαίους, διότι μελέτες, κυρίως ανθρωπολογικές, αποδεικνύουν ότι υπήρχαν στην Ελλάδα πριν από αυτήν την εποχή συμπαγείς πληθυσμοί αποτελούμενοι από νεολιθικούς ανθρώ-

πους. Έτσι οι ρίζες των Ελλήνων ευρίσκονται στον ελλαδικό χώρο πολύ περισσότερα από 3.000 χρόνια.

Η τρίτη θεωρία, θεωρεί ότι ουδέποτε πραγματοποιήθηκε η θρυλούμενη κάθοδος των Ελλήνων από το Βορρά. Οι πρόγονοι των Ελλήνων ζούσαν στα ορεινά της χώρας, ενώ οι Πελασγοί κατοικούσαν στα πεδινά. Κάποτε, λοιπόν, οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών, λόγω υπερπληθυσμού, μετακινήθηκαν προς τα πεδινά εδάφη. Η εμφάνισή τους αυτή κακώς εξελήφθη ως κάθοδος νέων φυλών.

Οι Προέλληνες όμως είναι Έλληνες και κανονικά πρέπει να λέγονται Πρωτοέλληνες όχι Προέλληνες. Οι Πρωτοέλληνες λοιπόν είναι αυτόχθονες κάτοικοι της Ελλάδος. Αυτό εξάλλου απέδειξαν και οι έρευνες για το DNA των Αρχαιοελλήνων και των Νεοελλήνων από τον καθηγητή της Γενετικής κ. Τριανταφυλλίδη.

Ας αφήσουμε όμως τους ειδικούς επιστήμονες να αρθρώσουν τον επιστημονικό τους λόγο.

Στα Γιούρα βρήκαμε **πρώιμη εξημέρωση ζώων**, άρα και πρώιμη εξημέρωση ειδών, που αυτό σημαίνει ότι τα είδη αυτά που ισχυρίζονται ότι προήλθαν από την Ανατολή υπήρχαν στο σπήλαιο από το 8.500 π.Χ. Στην Κύπρο έχει βρεθεί όχι ένας αλλά πολλοί μικροί οικισμοί της εποχής γύρω στο 9.000 π.Χ., όπου βρέθηκαν εργαλεία από οψιδιανό, που δηλώνουν ανθρώπινη παρουσία.

Τα αποδεικτικά στοιχεία όμως δεν σταματούν εδώ. Στη Φτελιά της Μυκόνου ανακαλύφθηκαν σπίτια με πέτρα, αφίδες, θεμέλια του 5.000 π.Χ. που σημαίνει ότι δεν είναι δυνατόν να φτιάχνανε τέτοια πράγματα και να μην είχαν γραπτή γλώσσα. Ο κ. Πουλιανός είχε αποκαλύψει με τις έρευνές του ότι οι Σαρακατσάνοι ανήκουν στην Ελληνική φυλή εδώ και 50.000 χρόνια. Είμαστε γηγενείς είτε το θέλουμε είτε όχι. Ο κ. Τριανταφυλλίδης καθηγητής γενετιστής εδώ στο Αριστοτέλειο έκανε μία μελέτη και απέδειξε ότι το 75% του DNA των Ελλήνων προέρχεται από την παλαιολιθική και 25% από την νεολιθική εποχή και δεν έγιναν επιμιξίες μεταξύ ημών και άλλων λαών.

Η αρχή της ιστορικής εμφάνισης ενός λαού έχει σχέση και με τη γλώσσα του. Γλωσσικά ευρήματα είναι ιστορικά ντοκουμέντα για την ύπαρξη αυτού του λαού. Το αλφαβητικό σύστημα είναι η μεγαλύτερη εφεύρεση των αιώνων. Για να μας έχουν διασωθεί έστω και λίγα γράμματα, σημαίνει πώς είχαν αλφάβητο, γράφανε σε αυτό, αλλά δυστυχώς δεν μας έχουν διασωθεί ακόμη τέτοια κείμενα.

Γράμματα του ελληνικού αλφάβητου βρέθηκαν σε αγγεία της Μήλου που χρονολογούνται γύρω στο 3.000

π.Χ, πάνω στα οποία υπάρχουν ξεκάθαρα ελληνικά γράμματα, που αποτελούν μία εξέλιξη από την νεολιθική γραφή. Αυτά εξελίχθηκαν στη συνέχεια στην Γραμμική Β', η οποία εκτός από τα δεκάδες σύμβολα που έχει, περιέχει κάποια που πιθανόν να είναι εξέλιξη των νεολιθικών γραμμάτων. Τελικά όλα αυτά εξελίχθηκαν στην ελληνική γραφή, η οποία υπάρχει συγκροτημένη στην Ελλάδα πιθανόν από το 700-750 π. Χ.

Η άποψη ότι το ελληνικό αλφάβητο είναι φοινικικό δεν ευσταθεί. Ο Έβανς λέει ότι τα φοινικικά γράμματα είναι αντιγραφή των Κρητικών. Ο Αριστοτέλης λέει ότι «ο Παλαμήδης εποίησε άφωνα και φωνούντα». Ο Παλαμήδης συγκεκριμένα βρήκε 14 από τα 24 γράμματα που χρησιμοποιούμε και σήμερα, ενώ τα υπόλοιπα τα βρήκαν ο Επίχαρμος, ο Συμωνίδης και ο Λίνος.

Η άποψη ότι οι Φοίνικες δάνεισαν κάποια σύμφωνα και αμέσως οι Έλληνες έγραψαν ορθογραφημένα τα Έπη, δεν έχει ισχυρά επιχειρήματα, όπως αναφέρει το Λεξικό Σούδα.

Μαρτυρίες ιστορικές προέρχονται και από αρχαίους συγγραφείς, που μιλούν για την αυτοχθονία των Αθηναίων και κατ' επέκταση όλων των Ελλήνων, όπως αναφέρεται στα επόμενα κείμενα.

Επιτάφιος Θουκυδίδη κεφ. 36

[36] Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιαύτῳ τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ οἰκοῦντες διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδωσαν.

Μενέξενος Πλάτωνος (237 b -c)

Τῆς δ' εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖσδε ἢ τῶν προγόνων γένεσις οὐκ ἔπηλος οὖσα, οὐδὲ τοὺς ἐκγόνους τούτους ἀποφηνάμενη μετοικοῦντας

ἐν τῇ χώρᾳ ἄλλοθεν σφῶνῆκόντων, ἀλλ' αὐτόχθονας καὶ τῷ ὄντι ἐν πατρίδι οἰκοῦντας καὶ ζῶντας, καὶ τρεφομένους οὐχ ὑπὸ μητρειᾶς ὡς οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ὑπὸ μητρὸς τῆς χώρας.

Επιτάφιος Λυσίου (17)

Ἡ τε γὰρ ἀρχὴ τοῦ βίου δίκαια· οὐ γὰρ, ὥσπεροὶ πολλοί, πανταχόθεν συνειλεγμένοι καὶ ἐτέρους ἐκβαλόντες τὴν ἀλλοτρίαν ὤκησαν, ἀλλ' αὐτόχθονες ὄντες τὴν αὐτὴν ἐκέκτηντο καὶ μητέρα καὶ πατρίδα.

Πανηγυρικός Ισοκράτους (24)

ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν οὐχ ἐτέρους ἐκβαλόντες οὐδ' ἐρήμην καταλαβόντες οὐδ' ἐκπολλῶν ἔθνων μιγάδες συλλεγόντες, ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόνάμεν, ὥστ' ἐξῆσπερ ἔφουμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόχθονες ὄντες καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς αὐτοῖς, οἷσπερ τοὺς οἰκειοτάτους».

Οι επιστήμονες επιβεβαιώνουν

Αδιάφυστοι μάρτυρες της πανάρχαιας ελληνικής παρουσίας στον συγκεκριμένο ελλαδικό χώρο είναι η Ελληνική Μυθολογία. Πολλοί από αυτούς τους μύθους αναφέρονται και σε γεωλογικά φαινόμενα, τα

οποία οι Γεωμυθολόγοι διαπιστώνουν με τις έρευνές τους. Υπάρχουν όμως και άλλες αρχαιολογικές μελέτες, που στηρίζουν την άποψη αυτή.

Δώδεκα διαδοχικές εκδόσεις, εμπλουτισμένες συνεχώς με νεότερα δεδομένα, κυκλοφόρησαν πάνω στην ανθρωπολογική - εθνογενετική μελέτη των Ελλήνων. Βάση αυτού του έργου αποτελεί η διδακτορική διατριβή του Άρη Ν. Πουλιανού, που εκπονήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Μόσχας υπό την επίβλεψη του διάσημου καθηγητή Ανθρωπολογίας Γ. Φ. Ντεμπέτς. Η έρευνα στηρίχθηκε στη μελέτη 70 ανθρωπολογικών γνωρισμάτων 3.000 περίπου Ελλήνων, πολιτικών προσφύγων του 1949 στην τ. Σοβιετική Ένωση. Τα γνωρίσματα αυτά (π.χ. ύψος σώματος, πλάτος προσώπου, χρώμα δέρματος, σχήμα ματιών), αντανακλούν με τη σειρά τους τις δομές των γονιδίων και του DNA.

Η πανάρχαια πόλη Λυκόσουρα καταρρίπτει τις «ινδοευρωπαϊκές» ψευδοθεωρίες. Τα ερείπια της Λυκόσουρας βρίσκονται στο Πελασγο-αρκαδικό που μετά έγινε Αρκαδο-λακωνικό βουνό, το Λύκαιο, της οποίας η αρχή της ίδρυσής της, όπως επισήμως αναφέρεται, χάνεται στο 8.000 μέχρι το 10.000 π.Χ.. Η πόλη Λυκόσουρα προκύπτει από πολλές έρευνες ως η αρχαιότερη πόλη στον κόσμο. Ο Αριστοτέλης αναφέρει τους Αρκάδες (Πελασγούς), «προσελήνιους», δηλαδή ότι υπήρχαν πριν δημιουργηθεί η σελήνη (αυτόχθονες).

Τα ευρήματα αυτά πιστοποιούν ότι υπήρχε ελληνικό αλφάβητο, αφού μερικά γράμματα είναι τα ίδια με τα ελληνικά, για παράδειγμα η ξύλινη πινακίδα στο Δισπηλιό Καστοριάς. Σε ανασκαφές που έγιναν στην όχθη της λίμνης της Καστοριάς κοντά στην περιοχή του Δισπηλιού ανακαλύφθηκε ένας οικισμός. Μεταξύ των άλλων ευρημάτων και μία ξύλινη πινακίδα που είχε χαραγμένα διάφορα σύμβολα. Σύμφωνα με την επίσημη χρονολόγηση που διεξήχθη με την μέθοδο του ραδιενεργού άνθρακα (C14), η επιγραφή κατατάσσεται το 5.250 π.Χ, ενώ πολλοί ερευνητές έχουν εκφράσει την άποψη πως πιθανόν να ανήκει και στο 7.250 π.Χ.

Όμως οι Έλληνες έφτασαν μέχρι τις εσχαιές του κόσμου. Υπάρχει Ελληνική γραφή στο Θιβέτ στους περίφημους εξωγήινους δίσκους Ντροπά που χρονολογείται στο 10.000 π.Χ.

Στο χωριό της Γαλλίας Γκλόζελ, ανακαλύφθηκαν το 1924 από τους Κλώντ και Εμίλ Φραντέν πινακίδες και δύο ενεπίγραφα χαλίκια, τα οποία χρονολογούνται γύρω στο 10.000 π.Χ. Μερικά από τα σύμβολα που γίνονται αντιληπτά είναι τα: Θ, Ξ, Φ, Μ, Τ, Π, Ε, Λ, προφανώς όχι σε αυτήν ακριβώς την μορφή.

Λίθινη επιγραφή σε ταφικό μνημείο ανακαλύφθηκε το 1838 στο Grave Creek στην Δ. Βιρτζίνια των Η.Π.Α. Διακρίνονται τα γράμματα: Τ, Σ, Λ, Α, Χ, Κ. Η χρονολόγηση με ραδιενεργό άνθρακα την τοποθετεί στην ίδια εποχή με τις επιγραφές του Δισπηλιού (5.250 π.Χ.) και των Γιούρων της Αλοννήσου (5000 π.Χ).

1860: ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΓΡΑΙΚΟ-ΟΥΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

ΜΑΚΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΤΙΜΟΛΕΩΝ

Ομότιμος καθηγητής Α.Π.Θ.

Σύμφωνα με τα αρχεία της Μονής των Λαζαριστών Θεσσαλονίκης, το 1860 παρουσιάστηκε στη Μονή αυτή αντιπροσωπεία από την Κασσάνδρα, προκειμένου να πληροφορηθεί για την Ουνιτική εκκλησιαστική κίνηση στη Μακεδονία, καθώς και για τις προϋποθέσεις προσχώρησης σ' αυτή. Ο ηγούμενος Μισσιονάριος Turroque έλειπε σε ταξίδι του στο Κιλκίς και έτσι η επιτροπή δήλωσε ότι θα επανέλθει σύντομα. Πράγματι μετά 4 μήνες ήλθε στη Μονή αυτή ένας Κασσανδρινός αντιπρόσωπος και συνομίλησε με τον Turroque, ο οποίος του έδωσε τελικά γραπτές οδηγίες προς τους Κασσανδρινούς ενδιαφερόμενους. Οι Κασσανδρινοί αυτοί τον κάλεσαν μετά να επισκεφθεί την Κασσάνδρα.

Την περίοδο όμως αυτή υπήρξε αλλαγή φρουράς στη Θεσσαλονίκη. Γενικός Διοικητής ανέλαβε ο Χουσνή Πασάς. Τον νέο αυτόν Διοικητή συνόδευε η φήμη του σφοδρού αντικαθολικού. Ο Turroque επισκέφθηκε κάποια στιγμή τον νέο Διοικητή για να λάβει την απαραίτητη άδεια μετάβασής του στην Κασσάνδρα. Ο πασάς όταν έμαθε τον λόγο της μετάβασης ταραχθηκε και αμέσως κάλεσε στο γραφείο του τον Μητροπολίτη Κασσανδρείας Δρυμάδη Νεόφυτο. Ήξερε ότι αυτός είχε ως μόνιμη κατοικία τη Θεσσαλονίκη και ότι μετέβαινε στην Κασσάνδρα μόνο για να εισπράξει τα μητροπολιτικά του δικαιώματα. Ο μητροπολίτης καθησύχασε τον Χουσνή λέγοντάς του ότι οι Μισσιονάριοι: όπως πάνε έτσι και θα γυρίσουν. Θα πάθουν του είπε ότι έπαθαν και οι Μισσιονάριοι Προτεστάντες όταν προ πενταετίας μετέβησαν στην Κασσάνδρα για προσηλυτικούς σκοπούς και επέστρεψαν άπρακτοι. Τελικά ο Χουσνή έδωσε την ζητούμενη άδεια και ο Turroque μετέβη στην Κασσάνδρα όπου και έμεινε για έναν περίπου μήνα. Εκεί με το κήρυγμά του και την όλη του συμπεριφορά έκανε τους κατοίκους να αισθανθούν μεγάλη συμπάθεια προς την Καθολική εκκλησία και προς τον καθολικό κλήρο, με αποτέλεσμα να προσχωρήσουν 40 οικογένειες Κασσανδρινών. Αναφέρεται ότι κατά τον μήνα αυτόν ήλθε στην Κασσάνδρα και ο Μητροπολίτης. Δεν συναντήθηκαν και ο Μητροπολίτης επέστρεψε στη Θεσσαλονίκη. Λέγεται ότι ο Χουσνή τον έστειλε αμέσως σε εξορία. Υπάρχουν διάφορες απόψεις γι' αυτήν την εξορία. Η επικρατέστερη είναι ότι το ζήτησε ο Γάλλος Πρόξενος Tissot. Η αιτιολογία ήταν ότι έφερε προσκόμματα στο προσηλυτιστικό έργο των Καθολικών. Υπενθυμίζεται ότι εκείνη την εποχή και μετά τον Κριμαϊκό πόλεμο και σύμφωνα με τον Σουλτάνο Τανζιμάτ οι θρησκευτικές πεποι-

θήσεις δεν καταδιώκοντο.

Διάδοχος του Turroque στην αποστολή Κασσάνδρας ανέλαβε ο Μισσιονάριος Chaudet. Αυτός, σε επιστολή του προς την Μονή τον Νοέμβριο του 1861, αναφέρει ότι τον έχουν προβληματίσει πολύ τα κίνητρα και οι λόγοι γενικώς που προκάλεσαν την προσχώρηση των Κασσανδρινών στον Καθολικισμό.

Ο Chaudet ζήτησε από τους Κασσανδρινούς να υπογράψουν μία φόρμουλα ομολογίας και πίστεώς τους προς την Καθολική εκκλησία. Πράγματι ορισμένοι κάτοικοι της Βάλτας και του Πολυχρόνου υπέγραψαν ότι αποκηρύττουν το «Φώτειο Σχίσμα», ότι προσχωρούν στην Καθολική εκκλησία και αναγνωρίζουν ως πνευματική κεφαλή τον Πάπα Πίον τον ΙΧ. Έτσι δημιουργήθηκε στην Κασσάνδρα ένας Καθολικός πυρήνας κάτω από την ομπρέλλα της Καθολικής Μονής των Λαζαριστών στη Θεσσαλονίκη. Αρχικά φέρεται ότι προσεχώρησαν 18 οικογένειες από τη Βάλτα και άλλες 12 από το Πολύχρονο. Κάποια στιγμή Τούρκοι αστυνομικοί ανάγκασαν τον Chaudet να λειτουργεί μόνο στη Βάλτα, όχι βέβαια στον Ορθόδοξο ναό, αλλά σε ένα Καθολικό παρεκκλήσι των Μισσιονάριων.

Κατά τον Αυστριακό Πρόξενο στη Θεσσαλονίκη, οι βιοπραγίες και οι καταπιέσεις του Οθωμανού Διοικητή Χότζα Μπασί Ριζά και αφετέρου τα δυσβάστακτα επισκοπικά δΟΣίματα, ανάγκασαν τους Κασσανδρινούς να καταφύγουν στους Λαζαριστές για να βρουν προστασία. Η καλώς εννοούμενη αυτή προστασία ήταν το βασικό κίνητρο της προσχώρησης αυτής των Κασσανδρινών κατοίκων και όχι βέβαια το αυθόρμητο συνειδησιακό θρησκευτικό γεγονός. Ο Βαλής της Θεσσαλονίκης έμαθε τα σχετικά και κάλεσε μία αντιπροσωπία Κασσανδρινών στη Θεσσαλονίκη. Ο Βαλής έμαθε τους πραγματικούς λόγους αυτής της προσχώρησης των Κασσανδρινών και στη συνέχεια τους έκανε γνωστό και μάλιστα ενώπιον του υποτιθέμενου προστάτη τους, Γάλλου Προξένου Tissot ότι: Άσχετα των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων, την ελευθερία των οποίων εγγυάται εν ονόματι του Σουλτάνου, εξακολουθούν να παραμένουν υπήκοοι του Σουλτάνου, μη δικαιούμενοι ξένης προστασίας. Ύστερα από αυτά, καταλήγει ο Baum οι νεοπροσήλυτοι Κασσανδρινοί χαλάρωσαν τις σχέσεις τους με τους Λαζαριστές και πολύ σύντομα τις διέκοψαν. Έτσι τελείωσε για πάντα η προσπάθεια δημιουργίας γραικο-ουνίας στην Κασσάνδρα.

Πηγή: Τουσίμης Γεώργιος: «Χρονικά της Χαλκιδικής», Θεσσαλονίκη 1998, ΙΛΕΧ.

ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗΤΗ ΜΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ (ΤΑΚΗΣ) ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ιατρός Ορθοπαιδικός

Πέντε Νικητιανοί γράφουν. Γράφουν όχι για την ιστορία, αλλά γράφουν ιστορία στέλνοντας το μήνυμα ότι: αν υιοθετηθεί η άποψη πως σκοπός της ζωής είναι να παράγεις πολιτισμό, τότε ο κόσμος θα είναι καλύτερος και ο κυριότερος παράγοντας, ο οποίος συνοδεύει την πνευματική εξέλιξη ενός τόπου, που είναι η γνώση της ιστορίας του. Πέντε Νικητιανοί συγγράφουν. Μια έρευνα, που περνά μέσα από αιώνες και μας πληροφορεί για τον πολιτισμό και τις πνευματικές αξίες του τόπου μας. Κάνει την ιστορία καθημερινό μας σύντροφο, συνθέτοντας το σημερινό πνευματικό και πολιτιστικό πρόσωπο του τόπου μας. Πρόκειται για ένα τολμηρό άλμα στον πολιτισμό, στην παράδοση, στα γράμματα του τόπου μας και όχι μόνο, τολμηρό άλμα, που προϋποθέτει: α) Θητεία σε μια ουσιαστικά πολιτισμική προσέγγιση. β) Φιλολογική κατάρτιση. γ) Απέραντη αγάπη για τον τόπο και δ) Σεβασμό στην ενότητα της παράδοσης με τη σύγχρονη αντίληψη για τη ζωή. Αναδεικνύονται σημαντικοί τεχνίτες του λόγου με ένα είδος γραφής, που προάγει γραπτά υψηλού λογοτεχνικού επιπέδου δίχως να διεκδικούν θέση στην επαγγελματική λογοτεχνία. Διαβάζεις και ξαναδιαβάζεις με συγκίνηση, μαθαίνεις και καταλαμβάνεις από ένα προσωπικό συναίσθημα μιας σιωπηρής συμφωνίας λογοτεχνίας και ιστορίας, που προκύπτει όχι από μυθοπλασίες αλλά από γεγονότα, που συνέβησαν έτσι ώστε η ιστορία του τόπου μας να γίνεται και ιστορία της λογοτεχνίας μέσα από μια έξοχη αφηγηματικότητα, που συμπυκνώνει την περιπέτεια με την πραγματικότητα, την οποία άλλως τε είτε δεν την βλέπουμε, είτε την αρνούμαστε.

ΜΕ τη «**Συμβολή στην ετυμολογία του ονόματος του χωριού και τη συμβολή στην ιστορία της περιοχής Νικήτης – Αγ. Νικολάου**» του **Ιωακείμ Α. Παπάγγελου** καταγράφεται το διαχρονικά σταθερό κι ανθεκτικό πληθυσμιακό υπόστρωμα κατά τη διάρκεια πολλών αιώνων, που άρχισε η ζωή σ' αυτό τον τόπο, με αδιάψευστα στοιχεία από αρχαιολογικές μαρτυρίες, αρχαιολογική έρευνα, γραπτές πηγές και αρχαιολογική σκαπάνη.

ΜΕ τα «**Τραγούδια της Νικήτης**» του **Ιωακείμ Κρικελίκου** ζωντανεύει η διαχρονικότητα τραγουδιών, ανέκδοτων και μη, ο θησαυρός της λαϊκής μας παράδοσης, μια γνώση, που φεύγει με τους ηλικιωμένους, συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση της επαφής με τις ρίζες μέσα από ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία και μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις.

ΜΕ το «**Νικήτας ο Γότθος**» και το «**Νικητιανό Γλωσσάρι**» ο **Δημήτρης Δημαράς** επιμένει στο θρη-

σκευτικό συναίσθημα και προσκύνημα στη θρησκευτική παράδοση. Με το Νικητιανό Γλωσσάρι δε και τα προσωνύμια θα μείνει ζωντανή ανάμνηση μέσα από προσωπική μνήμη και διήγηση ηλικιωμένων με στοιχεία ενός παλαιού πολιτισμού όπου ενσωματώνονται τούρκικα, αρχαία ελληνικά, βλάχικα κ.λ.π. πριν κυριαρχήσει η έλλειψη συστηματικών πηγών και οι πληθυσμιακές καθοριστικές μεταλλάξεις. Η σύντμηση των λέξεων και η χρησιμοποίησή τους στην καθημερινή ομιλία, πάντοτε εύηχα και κατανοητά, είναι αναντικατάστατες και όσον αφορά στα προσωνύμια, καταργώντας τα επίθετα από τις ταυτότητες, καταγράφονται με σάτιρα τα χαρακτηριστικά τους.

ΤΟ «**Παλαιά Νικήτη**» του **Ιωάννη Δ. Κανατά**: Πρόκειται, όπως και ο ίδιος αναφέρει, για «έναν αγώνα δρόμου με το χρόνο, που στο πέρασμά του σβήνει πρόσωπα και γεγονότα για πάντα. Έναν αγώνα δρόμου με ερασιτέχνες λαογράφους, συνδέοντας την προφορική παράδοση με τη σχετική βιβλιογραφία και με προφορικές συνεντεύξεις και πλούσιο φωτογραφικό υλικό, με τις ιδιαιτερότητες στην οργάνωση και λειτουργία κατά την τουρκοκρατία, με την ανάπτυξη του παραδοσιακού οικισμού και με πλούσια στοιχεία στην εκπαιδευτική δραστηριότητα και συμμετοχή των Νικητιανών στα μεγάλα ιστορικά γεγονότα του περασμένου αιώνα.»

Ο **Άγγελος Φ. Μάντσιος**, τέλος: ΜΕ τη «**ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΧΗ**» ανασύρει ματωμένες ιστορίες από την ψυχή των πρωταγωνιστών. Ξεπερνάει τις κομματικές σκοπιμότητες και, περιθωριοποιώντας την ψευδείς ιστορία των νικητών, αναφέρεται σε μια μάχη ενός πολέμου, που δεν έπρεπε να γίνει, μια μάχη όπου οι νεκροί ήταν όλοι... ΕΛΛΗΝΕΣ... ΜΕ το «**ΝΙΚΗΤΙΑΝΟΙ ΣΤΟ ΓΚΕΡΛΙΤΣ**» καταγράφει την άγραφη ιστορία πέντε Νικητιανών, που βρέθηκαν στη δίνη ενός πολέμου, ο οποίος ξεκίνησε με την υλοποίηση της **ΜΕΓΑΛΗΣ ΙΔΕΑΣ** και κατέληξε στην Μικρασιατική καταστροφή. Ξεχασμένοι, βρίσκουν την καταξίωση, που δικαιούνται, για σήμερα και στις βιβλιοθήκες για πάντα. ΜΕ τα «**ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ**» εκφράζει τη συσσωρευμένη πεποίθηση ότι ονόματα, που δεν έλεγαν τίποτε, έκρυβαν προσωπικότητες, που προσθέτουν στην ιστορία της Νικήτης την αναφορά στον άνθρωπο και. ΜΕ τις «**Νικητιανών Θαλασσινές Διαδρομές**» μας επιτρέπει να απολαύσουμε ένα συναρπαστικό αφήγημα, που ανατρέπει τη δια του μύθου ιστορία και επαναφέρει στη μνήμη μας, με αίσθηση αγάπης και σεβασμού, προσωπικότητες ώστε να παραμένουν πάντοτε ζωντανοί ανάμεσά μας.

ΣΤΗ ΣΚΙΑ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΟΥΣ ΒΕΛΑΝΙΔΙΑΣ*

ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΑΥΓΟΛΟΥΠΗΣ

Ομότιμος Καθηγητής Αστρονομίας
του Τμήματος Φυσικής του Α.Π.Θ.

Είμαστε στη δεκαετία του 1950. Ήμουν ήδη τότε μαθητής του Δημοτικού Σχολείου. Ο πατέρας μου δεν είχε πάει στο Γυμνάσιο. Είχε όμως τελειώσει το Δημοτικό Σχολείο με διακρίσεις στα γράμματα, κυρίως στα Μαθηματικά και στις θεατρικές δραστηριότητες του Σχολείου.

Έτσι, τις μεγάλες χειμωνιάτικες νύχτες δίπλα στο αναμμένο τζάκι με την κρεμασμένη γκαζόλαμπα στην πρόσοψη του τζακιού, που ήταν πάντα ταπεινωμένη για να μην καίει πολύ πετρέλαιο, αλλά και στις ήρεμες ώρες της βοσκής των αγελάδων μας, που πάντα από πέντε χρονών τον ακολουθούσα, αντί για ψεύτικα παραμύθια μου δίδασκε τη γνώση. Δεν παρέλειπε μάλιστα να μου μιλάει και για τον έναστρο ουρανό, που θαύμαζε ιδιαίτερα και του οποίου η ομορφιά συνδυασμένη με τη φιλοσοφία καθόρισε για πάντα την επαγγελματική πορεία της ζωής μου.

Από τότε που έχω αναμνήσεις για τη ζωή μου θυμάμαι ότι μόλις έκλειναν τα σχολεία, κλειδώναμε το σπίτι στο χωριό και μετακομίζαμε οικογενειακά στην καλύβα, όπου είχαμε τις αγελάδες και τις κατσίκες και η οποία βρίσκεται ακόμη και σήμερα στο μέσο περίπου των χωραφιών μας. Μετατρέπαμε έτσι τη μεγάλη φουντωτή βελανιδιά, που βρίσκεται δυτικά του αλωνιού και δίπλα στην καλύβα, σε δεύτερο σπίτι.

Σε ένα από τα δυτικά μεγάλα κλαδιά της, που απλώνονται ακόμη και σήμερα σαν πελώρια χέρια, λες και τη φρόντισε ιδιαίτερα η Φύση, είχαμε κρεμασμένο τον νιπτήρα με τη μικρή βρυσούλα για να πλενόμαστε. Από το διπλανό κλαδί κρέμονταν το φανάρι με την πυκνή σήτα στις δυο πλευρές του και στην πόρτα του για να αερίζονται τα φαγητά, που τοποθετούσαμε στα ράφια του, και επί πλέον να προστατεύονται και από τις μύγες. Στα βορεινά κλαδιά του για περισσότερη δροσιά κρεμούσαμε τα καλάθια με τα διάφορα φρούτα και τα κηπευτικά.

Σε μια άκρη της μεσημβρινής σιάς της βελανιδιάς ήταν και ο "χαρκόλακας", δηλαδή μια λακούβα στο χώμα για να μην φεύγει το καλοκαίρι η φωτιά στα διπλανά ξερόχορτα και στις δυο πλευρές της ήταν τοποθετημένες δυο κατάλληλες μεγάλες πέτρες για να

ακουμπάει η κατσαρόλα για το βράσιμο του φαγητού. Εκεί δίπλα κρέμονταν πάντα από τα ακριανά κλαδιά του δέντρου το λεπτό με αραιή ύφανση ορθογώνιο πανί για το στράγγισμα του καθημερινού πετρωτού τυριού, που κάναμε από το γάλα των ζώων μας. Για την ημερήσια μάλιστα συντήρηση του γάλακτος κρεμούσαμε τα δοχεία με το γάλα μέσα στα δροσερά νερά του βαθιού πηγαδιού μας, που γενικότερα μας πρόσφερε τις υπηρεσίες του σημερινού ηλεκτρικού ψυγείου.

Η βελανιδιά

Χάρμα των οφθαλμών ήταν η μεγαλοπρέπεια της βελανιδιάς αυτής. Κυριαρχούσε ως βασίλισσα στην κατάφυτη λοφοπλαγιά των χωραφιών μας. Με τα κυρτά προς τα κάτω κλαδιά της φάνταζε από μακριά ως αιωνόβιος αετός, που προσγειώνεται θριαμβευτικά αγκαλιάζοντας το θήραμά του.

Η κορυφή της πλούσια σε φυλλώματα και με απλωμένα τα κλαδιά της σε γεωμετρική αρμονία γύρω από τον χονδρόφλοδο

κορμό της έδιδε την όψη τέλειου υψιπετούς αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Οι επιφανειακές ρίζες της στο κάτω μέρος του κορμού της, διογκωμένες και ροζιασμένες προεξείχαν του εδάφους ως οι γαμψοί όνυχες αναπαυόμενου μεγαλοπρεπούς λέοντα.

Οι καρποί της στεφανωμένοι με κάλυμμα, ως βασιλικόν διάδημα την στόλιζαν τους καλοκαιρινούς μήνες και αποτελούσαν γλυκύτατη θρεπτικότερη φθινοπωρινή τροφή όλων των φυτοφάγων ζώων μας.

Πάνω στα μελωδικά θροίζοντα με το παραμικρό φύσημα της απόγειας αύρας φύλλα της, οι διαμαντένιες σταγόνες της νυχτερινής καλοκαιρινής δροσιάς καλωσόριζαν το γλυκό λυκαυγές και στη συνέχεια τις πρώτες χρυσίζουσες ακτίνες του Ηλίου.

Δίπλα στον κορμό μιας άλλης σχετικά κοντινής βελανιδιάς ήταν το καλυβάκι με το γουρουνάκι, που φροντίζαμε ιδιαίτερα για την πάχυνσή του με όλα τα λιγοστά βέβαια αποφάγια, τα χόρτα, τα χαλασμένα φρούτα και ιδιαίτερα με τον τσίρο, που ήταν το υπόλειμμα από το φτιάξιμο του τυριού. Η προκοπή μιας οικογένειας συνεκτιμούνταν και από το βάρος του γουρουνιού, που αυτό θα είχε κατά τη σφαγή του τα Χριστούγεννα.

Το βάρος του τότε γίνονταν γνωστό σ' όλο το χωριό, διότι από το γουρουνάκι αυτό, εκτός από το φρέ-

σκο πεντανόστιμο κρέας του και τα γνωστά λουκάνικα, παρασκευάζονταν το συντηρημένο για μερικούς μήνες κρέας του μέσα σε λιωμένο λίπος του, επίσης οι συντηρημένες για όλο το χρόνο σε αλάτι φέτες λίπους του, ο γνωστός «παστός» και κυρίως η «λίγδα», δηλαδή το λιωμένο λίπος του μέσα σε τενεκέδες, που αποτελούσε το ετήσιο οικογενειακό βούτυρο για τα παιδιά και ήταν απαραίτητο αντί για λάδι στα φαγητά και στις πίτες. Ακόμη και το δέρμα του το χρησιμοποιούσαν μερικές κτηνοτροφικές οικογένειες για την κατασκευή των παπουτσιών τους, των γνωστών τσαρουχιών.

Δεν έλειπε βέβαια δίπλα από την καλύβα και το κοτέτσι με τις κότες, που ήταν οι πρώτες-πρώτες καθαρίστριες του στάβλου των ζώων μας, αλλά και ο μεγάλος πονοκέφαλος όλων των μικρών παιδιών για την προστασία τους από τις νυφίτσες, τις αλεπούδες, και τα αγριόσκυλα. Ο μεγαλύτερος όμως κίνδυνος, που διέτρεχαν οι κοτούλες μας κατά τη διάρκεια της ημέρας, ήταν από τα γεράκια. Απ' αυτά ποτέ σχεδόν δεν προφθάναμε τη σωτηρία τους, διότι καθώς ήμασταν συνήθως απορροφημένοι στα παιχνίδια μας ξεχνούσαμε να κτυπούμε τακτικά τους άδειους τενεκέδες για τον εκφοβισμό τους και την απομάκρυνσή τους.

Το αλώνι καθαρισμένο από τα χόρτα και αλειμμένο με μια κρούστα αγελαδίσιας κοπριάς, αντί του ανεπιθύμητου τσιμέντου, ήταν ο χώρος με τις περισσότερες εργασίες. Εκεί γίνονταν το αλώνισμα των σιτηρών με τις αγελάδες που έσερναν τη «λουκάνη» (δοκάνη) με τις μυτερές πετρίτσες, εκεί το λίχνισμα με τη βοήθεια της βραδινής απόγειας αύρας, εκεί το τσάκισμα του καλαμποκιού με τα «λιράδια», εκεί και το τσάκισμα των φασουλιών, εκεί και το στέγνωμα των καρυδιών. Τα λιράδια ήταν τρίμετρα κοντάρια με περιστρεφόμενο στην άκρη τους, με τη βοήθεια σχοινογιού, ένα χονδρό ρόπαλο περίπου ενός μέτρου που έπεφτε με δύναμη πάνω στις κουκουνάρες του καλαμποκιού και τις ξεσπύριζε.

Την περίοδο από την εορτή του Προφήτη Ηλία μέχρι την εορτή της Μεταμορφώσεως, που γίνονταν το αλώνισμα των σιτηρών, περνούσαν από την καλύβα μας πολλοί συμμαθητές μας και γειτονόπουλα για να καθίσουν στη λουκάνη και να χορτάσουν καβάλα, όπως έλεγαν. Δεν τους ενοχλούσε ούτε ο καυτερός ήλιος, ούτε και τα στάχια με τα σουβλερά αγάλια τους. Πριν φύγουν βέβαια ήταν στο πρόγραμμά τους και ένα αγελαδίσιο λούσιμο και χτένισμα με πίσω στραμμένα τα μαλλιά, όπως ήταν τότε η μόδα. Η γλώσσα της αγελάδας για το λούσιμο ήταν σκληρή και πονούσε, έτσι εμείς προτιμούσαμε τα μικρά μοσχάρια. Άρεσε στα μοσχάρια να γλείφουν το κεφάλι μας, διότι τότε από την ατελείωτη κινητικότητα μας μέσα στον καυτό ήλιο το κεφάλι μας ήταν ιδρωμένο και η αλμύρα τού ιδρώτα άρεσε στα μοσχάρια.

Όταν τελείωνε το ημερήσιο αλώνισμα των σιτηρών κάτω από τον καυτό Ήλιο του Ιουλίου, οι γονείς μας με τα ξύλινα δικράνια στην αρχή και με τα ξύλινα φτυάρια στη συνέχεια άρχιζαν να μαζεύουν τα άχυρα τα ανακατεμένα με τα σπυριά του σιταριού στη μέση του αλωνιού σε έναν κωνικό όγκο, που τον λέγαμε «λαμνί». Τις βραδινές ώρες με το πρώτο φύσημα της απόγειας καλοκαιρινής αύρας, το «απόι», όπως το αποκαλούσαμε, άρχιζε το λίχνισμα για το διαχωρισμό του σιταριού από το άχυρο.

Το λίχνισμα ήταν μια μεγάλη διαδικασία για την ολοκλήρωση του αλωνίσματος. Ήταν πολύ μεγάλη αγωνία των γονιών μας για να εκμεταλλευτούν την απόγεια αύρα, που κατευθυνόταν προς τη θάλασσα, καθώς αυτή διοχετεύονταν μέσα από μια ρεματιά και έτσι για την περιοχή μας ήταν καθαρά βόρειος μικρής έντασης άνεμος. Γι' αυτόν τον λόγο εμείς τα παιδιά κοιμόμασταν πάντα στο δυτικό μέρος του αλωνιού μια και το άχυρο πάντα κατευθύνονταν προς το Νότο, όπου ήταν η καλύβα προκειμένου αυτό να αποθηκευτεί εύκολα σ' αυτήν, ώστε να χρησιμοποιηθεί ως χειμωνιάτικη τροφή των αγελάδων μας.

Θυμάμαι όμως πολύ ζωντανά μια βραδιά κάποιες χρονιάς που όλη τη νύχτα δεν φύσηξε καθόλου η απόγεια αύρα και μόνο για λίγες ώρες, πριν βγει ο Ήλιος, σηκώθηκε ένας ανατολικός άνεμος. Τότε, από τη λαχτάρα τους, οι γονείς μας για να προφθάσουν το λίχνισμα προκειμένου να εκμεταλλευτούν την άλλη μέρα για καινούριο αλώνισμα, άρχισαν να λιχνίζουν με μεγάλη βιασύνη. Με την ανατολή του Ήλιου τελείωσαν με μεγάλη ικανοποίηση το λίχνισμα, αλλά η εικόνα που αντίκρισαν θόλωσε το μυαλό τους.

Τρομαγμένοι όρμησαν με απελπιστικές φωνές πάνω μας. Μας ξεσκέπασαν από τα άχυρα και ευτυχώς άκουσαν τις αναπνοές μας. Το άχυρο, που ολοκληρωτικά μας είχε σκεπάσει τα τρία αδελφάκια, έπεφτε απαλά και έτσι μας επέτρεπε να αναπνέουμε κάτω από αυτό. Ξυπνήσαμε και αντικρίσαμε τις δυο ασκητικές μορφές των γονιών μας γονατισμένες και στραμμένες προς το μεγάλο Προσκύνημα της Παναγίας του χωριού μας, που είναι στην απέναντι πλαγιά του βουνού, να προσεύχονται.

Το ξεφλούδισμα του καλαμποκιού ήταν στο τέλος Αυγούστου και τότε στο αλώνι μας γίνονταν πραγματικό πανηγύρι, διότι το ξεφλούδισμα ήταν εύκολη δουλειά κάτω από τον ίσκιο της μεγάλης βελανιδιάς και, με τις πολλές καλοκαιρινές δουλειές να έχουν τελειώσει, η προθυμία των συγγενών και φίλων για βοήθεια ήταν ιδιαίτερα μεγάλη. Τα τραγούδια, οι χοροί στο αλώνι, αλλά και τα παράκαιρα καρναβάλια ξεπερνούσαν κατά πολύ τις σημερινές διασκεδάσεις με τις τηλεοράσεις, τους κινηματογράφους και τα θέατρα.

* Το διήγημα αυτό βραβεύτηκε στον Πανελλήνιο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό Διηγήματος του Δήμου Έδεσσας.

**ΟΚΤΑΣΕΛΙΔΟ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟ ΛΕΥΚΩΜΑ
ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΤΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ
ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑ 120 ΧΡΟΝΙΑ ΖΩΗΣ ΤΟΥ**

ΟΙ ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ: 1903-2023

Παπανικολάου Γεώργιος,
1903, 1909, 1910, 1914
και 1918, Ιατρός,
Πολύγυρος

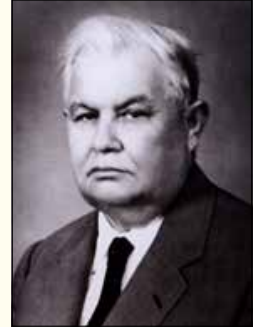
Ευσταθιάδης Ζάχος,
(από το 1914...),
Έμπορος,
Στρατονίκη

Παπασαραφιανός Δημήτριος,
(από το 1921...),
Ιατρός,
Κασσάνδρεια

Βασιλικός Βασίλειος
(από 1927...),
Δημοσιογράφος
& Βουλευτής, Ριζά

Οικονόμου Χρήστος
(1952-1954),
Βιομήχανος & Έμπορος,
Ταξιάρχης

Κότσιανος Στέφανος
(1952 και 1954-1958),
Δικηγόρος & Βουλευτής,
Πολύγυρος

Φιλιππίδης Αθανάσιος
(1959-1961),
Δικηγόρος & Βουλευτής,
Νικήτη

Παπαγεράκης Πέτρος
(1962-1964),
Δικηγόρος & Βουλευτής,
Βράσταμα

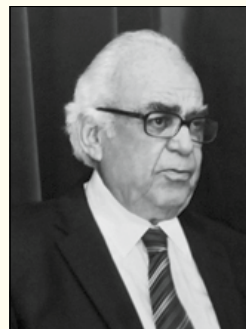
Καλτσάς Θεόδωρος
(1965-1985),
Ιατρός,
Γεροπλάτανος

Παπανικολάου Γ. Νικόλαος
(1986-1992),
Δημόσιος Υπάλληλος,
Πολύγυρος

Κυργιαφίνης Βρασίδης
(1993-2008),
Φιλόλογος,
Βράσταμα

Καρτσιώτης Μιχαήλ
(2009-2018),
Εκπαιδευτικός,
Πετροκέρασα

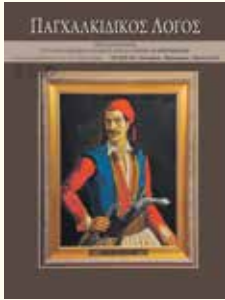
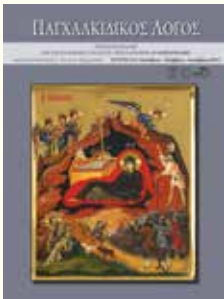
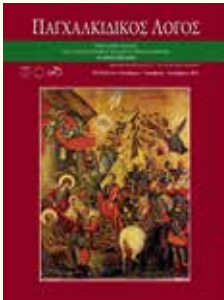

Κοτσάνης Ιωάννης
(2019- σήμερα),
Τραπεζικός,
Αρναία

Σημ. Πρόεδρος διετέλεσε το 1931... και ο Εμμ. Χατζόγλου, επιχειρηματίας από τη Γαλάτιστα, αλλά δε βρέθηκε φωτογραφία του.

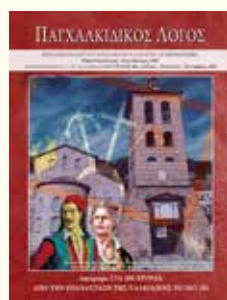
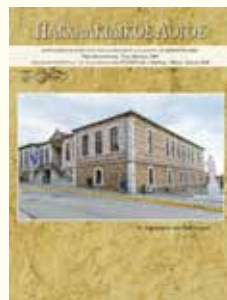
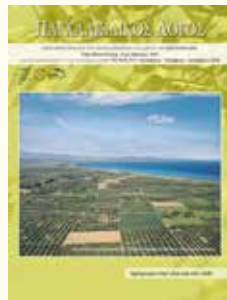

ΤΑ 54 ΕΞΩΦΥΛΛΑ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΤΑ 54 ΕΞΩΦΥΛΛΑ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

1903-2023: ΕΚΑΤΟΝ ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ

**Ο Ανδριάντας του Αριστοτέλη στο Α.Π.Θ.,
στήθηκε το έτος 2010**

**Η προτομή του Καπετάν Χάψα στην ανατολική είσοδο
της Θεσσαλονίκης, Βούλγαρη. Στήθηκε το 2006**

**Το Μνημείο του Καπετάν Χάψα στην Αγία Αναστασία,
ανηγέρθη το έτος 1997**

**Τα αποκαλυπτήρια του Μνημείου Καπετάν Χάψα,
17/10/1999**

Άποψη της ιδιόκτητης αίθουσας, που αγοράστηκε το έτος 2001

Απο τα εγκαίνια της αίθουσας το έτος 2002

Η ΧΟΡΩΔΙΑ

Στο άγαλμα του Αριστοτέλη, Φεστιβάλ Χορωδιών ΟΤΕ 26/11/2016

Στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ. το έτος 2016

Στην 1η Συνάντηση Χορωδιών της Χαλκιδικής στο Κινηματοθέατρο Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, 11/05/2011

Στην 107η Επέτειο της Απελευθέρωσης της Αρναίας στο Πολιτιστικό Κέντρο Αρναίας, 5/11/2019

ΤΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

1η συμμετοχή του χορευτικού σε εκδήλωση του Συλ. Κατοίκων Ν. Ελβετίας, Ιούνιος 2012

Εμφάνιση του χορευτικού στην Βουδαπέστη, Ιούνιος 2015

Οι "ιέρειες" –κοπέλες του Παγκληκδικού σε αρχαιοελληνικούς χορούς στο θέατρο Πανοράματος. Ιούνιος 2016

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Μόσχα, στη Κόκκινη Πλατεία Ιούλιος 2013, μετείχαν 90 άτομα

Κάτω Ιταλία, Συρακούσες 2015, μετείχαν 150 άτομα

Ελβετία, 2017 Σαιντ Μόρις –Νταβός, μετείχαν 148 άτομα

Οδησός, Μουσείο Φιλικής Εταιρείας (οικία Γρ. Μαρασλή), Ιούνιος 2018, μετείχαν 45 άτομα

Ολυμπία –Ολυμπιακή Ακαδημία, αίθουσα συνεδριάσεων των Αθανάτων. Σεπτέμβριος 2005. Μετείχαν 50 άτομα

Στην Πόλη -Αγία Σοφία. Οκτώβριος 2010. Μετείχαν 100 άτομα. Επίσκεψη στην Αγία Σοφία στην Πόλη, το σύμβολο της ορθοδοξίας μας

Ρουμανία - Βουκουρέστι, μπροστά από την Βουλή, μετείχαν 162 άτομα. Οκτώβριος 2012

ΑΠΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
Τετάρτη 5 Οκτωβρίου 2016. Αίθουσα Τελετών Α.Π.Θ. Ώρα 19.30'
 Διοργάνωση: - Παγχαλκιδικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης 'Ο Αριστοτέλης'
 - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Συμμετέχουν: Ορφεία Αρμονία & Νεανικό Χορευτικό Παγχαλκιδικού Συλλόγου
 Εορτασμός επετείων: 2400 χρόνων από τη γέννηση του Αριστοτέλη του Σταγειρίτη
 Και 90 χρόνων από την ίδρυση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΒΡΑΒΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ –ΤΡΙΩΝ
 ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΠΟΥ ΕΛΑΒΑΝ ΜΕΡΟΣ
 ΣΤΟΝ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΤΟ 1821**
 Πολύγυρος, 23/03/2022

ΑΠΟ ΤΗ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΜΑΝΩΛΗ ΜΗΤΣΙΑ, 6/11/2016

ΑΠΟ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Από την ομιλία με θέμα: «Οι επιπτώσεις του Κορωνοϊού στην υγεία» 29/05/2023 (ρεπ. σελ. 50).
Ομιλητής ο καθηγητής Παθολογίας του Α.Π.Θ. κ. Χρ. Σαββόπουλος

Απο την ομιλία με θέμα: «Α.Ο.Ζ. και λοιπά θέματα του Αιγαίου», 26/04/2023 (ρεπ. σελ. 14).
Ομιλητές: Ο καθηγητής διεθνολόγος Βενιαμίν Καρακωστανόγλου και ο υποναύαρχος Π.Ν. ε.α. Χρ. Παυλούδης

Από την παρουσίαση της τελευταίας ποιητικής συλλογής του Φιλολόγου Γ. Καραμίχο από τον π. Σχολικό Σύμβουλο Δημ. Κοσμά, 17/5/2023 (ρεπ. σελ. 51)

ΣΤΑ ΠΑΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΣΥΝΕΣΙΟΣ

*Ηγούμενος του Ι. Ησυχ. Οσίου Αρσενίου
του Καππαδόκου*

Άγαπητέ Γιώργο,

Λίγο μετά πού συναντηθήκαμε στό πάρκο του Γυμνασίου, πήγα στον κυρ-Νίκο Ζέρβα και κάναμε μιά εξόρμηση στα λεγόμενα «Πατήρια», στον λάκκο πού κατεβαίνει από τον Άγιο Βλάσιο και ενώνεται με τον άλλο, πού έρχεται από τον Άγιο Αθανάσιο, κάτω από τα Σφαγεία.

Άκολουθήσαμε στην αρχή μιά σχετικά δύσκολη πορεία, αφού τό μέρος είναι σχεδόν άπάτητο εδώ και δεκαετίες. Ποιός νά πάει εκεί κάτω και για ποιόν λόγο; Όταν ο κυρ-Νίκος ήταν μικρό παιδί, τά Πατήρια ήταν τό πολυαγαπημένο μέρος, όπου τά παιδιά έκαναν μπάνιο στις φυσικές πέτρινες γοῦρνες πού υπάρχουν εκεί. Έσφιζε από ζωή εκείνος ο λάκκος και τό παιδομάνι ξεσήκωνε τον κόσμο τρέχοντας πάνω κάτω και βουτώντας στο κρύο νερό, κάνοντας μάλιστα και συναγωνισμό ποιός θά προλάβει νά μπει πρώτος μέσα. Έννοείται ότι μόνο αγόρια πήγαιναν εκεί.

Μετά από τή δυσκολία πού συναντήσαμε καθώς ανεβαίναμε τό λαγκάδι προς τά πάνω, προς τό Άγιονέρι, ή κοίτη του λάκκου ήταν εύτυχώς βατή και εύκολα διανύσαμε τον υπόλοιπο δρόμο μέχρι τότσιμεντένιο γεφύρι πού περνά ο άγωγός του νερού, πού έρχεται από τίς Καλύβες, έργο πού έγινε -όπως είπε ο Ζέρβας- επί δημαρχίας του Εὐαγγελινού. Ο λάκκος αυτός έχει τό νερό του από τό λαγκάδι, πού κατεβαίνει από τίς Καστανιές, ανατολικά του Πολυγύρου, στο δρόμο

προς Βράσταμα. Έχει όμως και δικές του πηγές κατά μήκος τής κοίτης του πού δίνουν αρκετό νερό, 2,50 ίντσες έλεγε ο Ζέρβας.

Ένας όλόκληρος κόσμος μέσα στον λάκκο! Βλάστηση όργιώδης, χοντροί κορμοί δένδρων, πού έπεσαν ή πού ήρθαν από μακριά με τήν άνεξέλεγκτη όρμή του χειμάρρου, πεζούλια κτισμένα από αιώνες στην βορεινή πλευρά τής κοίτης, όπου συγκρατούν τά χώματα για τούς μπαξέδες, πού κάποτε καλλιεργούνταν εκεί και ποτίζονταν από τό νερό του λάκκου, βρύα,

λειχήνες, κισσός, βάτα, τεράστιες τσουκνίδες, λαδανιές σ' ένα όμορφο σύμπλεγμα, καταπράσινα χορτάρια, πού έστρωναν ένα παχύ χαλί χλόης, πλατάνια, γάβρια, ίτιές, πουρνάρια, ρείκια και ό,τι άλλο, πού έδιναν βαθύ ίσκιο εκεί κάτω στην πανέμορφη κρυφή ρεματιά.

Ποιός μπορεί νά φανταστεί τί κρύβει μέσα του εκείνο τό λαγκάδι (και κάθε άπάτητο λαγκάδι τής υπαίθρου), καθώς περνά άνέμελος με τό αυτοκίνητο από τον άσφαλο μεταξύ Άγίου Βλασίου και Άγίου Αθανασίου;

Γιά μιά ακόμη φορά θαύμασα τά μεγαλεία του Θεού, όπως φαίνονται μέσα στη φύση, αλλά και στον 89χρονο Ζέρβα, πού περπατούσε μέσα στον λάκκο και «σαλντούσε»,

όπου έπρεπε, με τή ζωηράδα ενός έφήβου, σχολιάζοντας και δίνοντας τίς απαραίτητες εξηγήσεις, έντοπίζοντας με τό αετίσιο μάτι του θραύσματα κεραμικών και συλλέγοντάς τα με χαρά και ίκανοποίηση!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Παγκυπικού, ευχαριστεί θερμά τον ιατρό κ. **Ματαυσή Κωνσταντίνο**, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας, για την δωρεά στον Σύλλογο δύο τόμων, των 385 σελίδων ο καθένας, με τίτλο: «Η Κωμόπολη ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑ (πρώην Βάλτα), Η ζωή της από το 1830- '40 ως το 1930-1940, Ιστορία -Λαογραφία», που έγραψε ο αιώνιος πατέρας του **Βασίλειος Ματαυσή**. Οι τόμοι εκδόθηκαν από τον πολιτιστικό Σύλλογο Κασσάνδρας το έτος 2006.

ΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΑΡΝΑΙΑΣ 1871-2021. ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΗΝΤΑ (150) ΧΡΟΝΙΑ ΖΩΗΣ-ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (Αφιέρωμα στην 150ή επέτειο από την ίδρυσή του)

ΑΣΤΕΡΙΟΣ Θ. ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΣ

τ. Δημάρχος Αρναίας

«Και σχολεία υπάρχουν ολίγιστα η να είπω κάλλιον, εν, το της Λιαριγκόβης, ιδρυθέν τη συνδρομή των εν Κωνσταντινουπόλει, Αθήναις και Σέρραις Συλλόγων, των τε φιλομούσων συνδρομητών και των κατοίκων Λιαριγκόβης συνδραμόντων» (Νικ. Βουργαρελίδης, Ηπειρώτης διδάσκαλος)¹.

Σύμφωνα με τις γραπτές μαρτυρίες θεμελιώθηκε στις 10 Ιουνίου του 1871. Ο κυρίαρχος δυνάστης του τόπου, η Οθωμανική Αυτοκρατορία, ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα κλυδωνίζεται και φυλλορροεί, ενώ χάνει συνεχώς εδάφη. Εσωτερικά κινήματα και εξωτερικές επιδράσεις πιέζουν την Υψηλή Πύλη για μια σειρά μεταρρυθμίσεων με στόχο την αναδιοργάνωση του κράτους σε επίπεδο διοίκησης, οικονομίας και σχέσεων με τους υπηκόους της. Η κίνηση αυτή, γνωστή ως «Τανζιμάτ», χρονικά τοποθετείται στο διάστημα 1839-1856, όμως τα απόνερά της γίνονται εντονότερα τα επόμενα χρόνια μέχρι να κορυφωθούν με το κίνημα των Νεοτούρκων το 1908 στη Θεσσαλονίκη.

Σ' αυτή, λοιπόν, την κρίσιμη συγκυρία οι κάτοικοι της Λιαρίγκοβης (Αρναίας), καταφέρνουν και αποσπών από τον σουλτάνο φιρμάνι (διάταγμα) για την ίδρυση στον τόπο τους Ελληνικής Σχολής, γενικής και αλληλοδιδασκτικής². Η τότε σχολική εφορία, που αποτελείτο από τους Ιωάννη Ν. Κοτσάνη (προπάππο του σημερινού Προέδρου του Παγχαλκιδικού Συλλόγου «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» Ιωάννη Κοτσάνη), Ιωάννη Γούτα, Ηλία Αλεξάκη, Ιωάννη Δήμου και Αναγνώστη Κωνσταντίνου, κατάφερε με εράνους στα μοναστήρια του Αγίου Όρους, με γενναίες συνδρομές των ιδίων και όλων των κατοίκων, καθώς και με συνδρομές Συλλόγων και «φιλομούσων συνδρομητών», όπως καταγράφεται πιο πάνω από τον Βουργαρελίδη, να συγκεντρώσουν ένα σεβαστό χρηματικό ποσό και να ξεκινήσουν το μεγαλεπίβουλο αυτό έργο³.

Το πρωί της 10ης Ιουνίου 1871 ψάλθηκε μεγάλος αγιασμός και Δοξολογία με προεξάρχοντα τον προηγούμενο της Ιεράς Μονής Εηροποτάμου του Αγίου Όρους

Προκόπιο με τη συνοδία του, τον τοπικό κλήρο και με την πάνδημη συμμετοχή των κατοίκων της Λιαρίγκοβης καθώς και Ηπειρωτών και Θεσσαλών μετοίκων, που ήλθαν και κατοίκησαν στον τόπο αυτόν⁴. Τον πανηγυρικό της ημέρας απάγγειλε ο Ηπειρώτης διδάσκαλος Σπυρίδων Βουργαρελίδης (είναι αυτός που ευθύνεται και

Το "Χοροστάσι" σ' όλο του το μεγαλείο και το "Παλιό σχολιό" σε νηπιακή ηλικία (1875)

για τη ένθετη ανάγλυφη επιγραφή, που κοσμεί την πρόσοψη της κύριας εισόδου στο κτίριο), πατέρας του Νικολάου ενώ διαβάστηκαν επιστολές και χαιρετισμοί Τούρκων αξιωματούχων, που δεν μπόρεσαν να παραστούν.

Οι εργασίες ανέγερσης άρχισαν αμέσως. Όμως τα χρήματα, που είχαν συγκεντρωθεί, δεν ήταν αρκετά για την ολοκλήρωση του έργου και για ένα διάστημα αυτό παρέ-

μεινε ημιτελές. Στη δύσκολη αυτή συγκυρία εμφανίζεται ένας Βούλγαρος Αγιορείτης μοναχός και προσφέρει στη δημογεροντία και στη σχολική εφορία «δύο τρουβάδες χρυσά», σύμφωνα με την παράδοση, προκειμένου να ολοκληρωθεί και να λειτουργήσει το σχολείο. Το μόνο αίτημά του, για αντιστάθμισμα της «γενναίας» του προσφοράς, ήταν να καθιερωθεί να διδάσκεται και η βουλγαρική γλώσσα παράλληλα με την ελληνική. Η προσφορά φυσικά δεν έγινε αποδεκτή και ο μοναχός εκδιώχθηκε «κακήν κακώς» από τη Λιαρίγκοβη⁵.

Το γεγονός αυτό μόνο τυχαίο δεν ήταν... ! Την περίοδο αυτή είναι έντονη η σλαβική προπαγάνδα σε όλη την Μακεδονία. Η αυτονόμηση από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Βουλγαρίας, που έγινε το 1870 και είναι γνωστή ως «Βουλγαρική εξαρχία», είχε αποτελέσει τον Δούρειο ίππο του Ρωσικού Πανσλαβισμού. Είναι τότε, που ξοδεύονται από τους σλάβους τεράστια ποσά για εξαγορά περιουσιών, αλλαγή ονομάτων και τοπωνυμίων και εξαγορά συνειδήσεων και σε ολόκληρη τη Μακεδονία η κατάσταση ήταν ρευστή. Δεν υπάρχουν ούτε εθνικά όρια, ούτε κρατικές οντότητες, ενώ οι μεγάλες δυνάμεις ήδη άρχισαν να συζητούν και να προετοιμάζουν τον διαμελισμό της.

Στο μεταξύ συγκεντρώθηκαν με έρανο τα χρήματα,

που έλειπαν, για την ολοκλήρωση του σχολείου και αυτό ολοκληρώνεται και λειτουργεί το 1875. Η θέση που επιλέχθηκε για να κτισθεί το σχολείο ήταν περίοπτη. Σε μια από τις πιο σημαντικές πλατείες του οικισμού, στην πλατεία με το χαρακτηριστικό όνομα «Χοροστάσι» (στάση για χορό), όπου κάθε Κυριακή και γιορτή μετά τη Θ. Λειτουργία σπηνόταν μεγάλος χορός.

Το κτίριο δεσπόζει μπροστά και δίπλα από τον Ναό του Αγίου Στεφάνου (1812). Είναι διόροφο-πετρόκτιστο και είχε ξύλινα και το πάτωμα και τη στέγη. Σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες κτίστηκε από Ηπειρώτες τεχνίτες.

Η γειτνίασή μας με το Άγιον Όρος και το αναγκαστικό πέρασμα των κτιστάδων, που δούλευαν στα μοναστήρια, από την Λιαρίγκοβη επηρέασε και επέβαλε την αρχιτεκτονική και τη μορφή του. Επίσης το γεγονός ότι την περίοδο αυτή την ευθύνη λειτουργίας και οργάνωσης των σχολείων είχε η τοπική Εκκλησία (με την εκλεγμένη εφορο-επιτροπή) και ο επιχώριος επίσκοπος εξηγεί την ύπαρξη στη λιθοδομή του ένθετων κεραμικών σταυρών και την γενική εκκλησιαστική του σημειολογία.

Το κτίσμα έχει εμβαδόν 351 τ.μ. ανά όροφο και το σχήμα του είναι παραλληλόγραμμο. Τα περιγράμματα των τοξωτών παραθύρων και των δίδυμων θυρών της κυρίας εισόδου στον όροφο «λαμπάδες»-«ποδιές»-«πρέκια», ακολουθώντας την αρχιτεκτονική του Ναού του Αγίου Στεφάνου, είναι περίτεχνα δομημένα με λευκούς μαρμαρίνους γωνιόλιθους, που προεξέχουν από την υπόλοιπη λιθοδομή και προσδίδουν στο κτήριο στιβαρότητα και μνημειακή μορφή. Η πρόσβαση στον όροφο γίνεται από αμφίδρομες πέτρινες σκάλες, που αναπτύσσονται αριστερά και δεξιά ορθογωνικού-πέτρινου εξώστη, που κυρίαρχο στοιχείο στην πρόσοψή του έχει πέτρινο περίτεχνο ανακουφιστικό τόξο (καμάρα). Ο εξώστης είναι στεγασμένος με τριγωνικό οκτάκλινο ξύλινο στέγαστρο, που στην κορυφή του έχει σταυρό. Το ισόγειο επικοινωνούσε με τον όροφο με εσωτερική ξύλινη σκάλα. Η είσοδος σ' αυτό γινόταν από ΝΔ. Η στάθμη του δαπέδου του ήταν χαμηλότερη του περιβάλλοντος εδάφους και η είσοδος καλυπτόταν από ξύλινο στέγαστρο. Τέλος για την πρόσβαση στον όροφο ΝΑ υπήρχε και δεύτερη βοηθητική σκάλα.

Το 1882 σε επαφή με το σχολείο οι Πυρσογιαννίτες μαΐστορες Απόστολος (Τόλης) Κιόχος (1839-1905) και ο γιος του Πέτρος (1865-1954) με το «μπουλούκι» τους κτίζουν το θαυμαστό εξαγωνικό καμπαναριό, που μέχρι σήμερα στέκει αγέρωχο και κοσμεί μαζί με το «παλιό σχολείο» τον οικισμό και την περιοχή ολόκληρη⁶.

Η επιλογή της θέσης αυτής, το καμπαναριό πλάι στο

σχολείο και όχι στον Ναό του Αγίου Στεφάνου, όπου θα έπρεπε λογικά να είναι, δεν ήταν φυσικά τυχαία. Στο μυαλό τους οι Λιαρίγκοβινοί είχαν την πρόταση του Βούλγαρου μοναχού για χρηματοδότηση της αποπεράτωσης του σχολείου με αντάλλαγμα τη διδασκαλία και της βουλγαρικής γλώσσας στους μικρούς μαθητές. Όπως προαναφέραμε, η πρόταση αυτή τους εξόργισε και τους πείστωσε. Άλλωστε οι προσπάθειες του πανσλαβισμού ήταν συνεχείς και συντονισμένες την περίοδο αυτή. Στο χωριό «Ρεβενίκια» (Μεγάλη Παναγία) Ρώσοι μοναχοί αγόρασαν αντί χιλιάδων χρυσών λιρών έκταση πλάι στο «Προσκύνημα της Μεγ. Παναγίας» και εγκατέστησαν σε προσωρινά κελιά μία Ρωσίδα πριγκίπισσα με εννέα άλλες μοναχές με σκοπό να ιδρύσουν πολυπληθές γυναικείο μοναστήρι. Οι Ρεβενικιώτες ξεσηκώθηκαν, όπως ήταν φυσικό, και τους εκδίωξαν «κακήν κακώς»⁷. Οι ίδιοι

Το "Μέγα ερείπιο"
λίγο πριν την αναστήλωσή του

Ρώσοι μοναχοί της Μονής του Αγ. Παντελεήμονος του Αγίου Όρους έκτισαν οικία στο χωριό Παλαιοχώρι, κοντά στη Λιαρίγκοβη, στο όνομα της πριγκίπισσας, που εκδίωξαν οι κάτοικοι από τα Ρεβενίκια, έθεσαν σ' αυτήν ρώσικη επιγραφή και εγκατέστησαν Ρώσο Επίτροπο, εγκαθιστώντας στην ουσία Ρωσικό προξενείο στην περιοχή μας.

Μέσα στο κλίμα αυτό οι παπούδες μας και οι πατεράδες μας έκτισαν το αγέρωχο μας καμπαναριό,

δίπλα στο σχολείο και μπροστά από τον Ναό ηθελημένα και σημαδιακά!!! Ήθελαν με τον τρόπο τους να διαλαλήσουν σε όλους αυτούς τους ξενόφερτους επιβουλείς ότι η εθνική συνείδηση και τα ιερά του Έλληνα ούτε εξαγοράζονται, ούτε πωλούνται. Η γλώσσα, η θρησκεία, η εθνική συνείδηση, τα σχολεία, τα καμπαναριά και οι Ναοί μας είναι δική μας εθνική υπόθεση. ΔΕΝ ΕΚΧΩΡΟΥΝΤΑΙ, ΔΕΝ ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΔΕΝ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ.

Έκτοτε, το μοναδικό αυτό «εθνικό συμβολο της Αρναίας» λειτουργεί ως δημοτικό σχολείο για 64 συνεχή χρόνια (1871-1935). Από το 1936 έως το 1940 στεγάζει το ημιγυμνάσιο και παράλληλα το Αστυνομικό τμήμα. Μετά τον πόλεμο χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκη της UNDRΑ (Αμερικανική βοήθεια). Μέχρι το 1948 στεγάζει το Αστυνομικό και το Κοινοτικό κατάστημα. Από το 1949 έως το 1967 η σχολική εφορεία το μίσθωσε στην Αγροτική Τράπεζα ως αποθήκη. Το 1967 η σχολική εφορεία το παραχωρεί στον δήμο. Από τότε αρχίζει μια σύγχρονη οδύσσεια για το κτίριο!!!

Το 1970 ο δήμος με αποφάσεις του εκφράζει την πρόθεσή του να το κατεδαφίσει προκειμένου στην θέση του να κτίσει νέο κτίριο –δημαρχείο και στο ισόγειο να προβλεφθούν «καταστήματα», για να έχει εισοδήματα,

όπως ισχυρίζεται. Ο τότε Μητροπολίτης Παύλος Σοφός καταγγέλει εγγράφως στην αρμόδια αρχή (2η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων) την απόφαση και πρόθεση του δήμου για καταστροφή του μνημείου.

Η 2η ΕΒΑ απαντά ότι: «Το κτίριο ΔΕΝ παρουσιάζει ιδιαίτερο μορφολογικό ενδιαφέρον και ΔΕΝ κρίνεται σκόπιμο να κηρυχθεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο»!!! Ο δήμος μετά την εξέλιξη αυτή ξεκινά σταδιακά την κατεδάφισή του-αποξηλώνει τα κεραμμύδια και το μεγαλύτερο τμήμα της ξύλινης στέγης.

Ο Μητροπολίτης μπαίνει και πάλι εμπόδιο σ' αυτόν τον παραλογισμό. Τον Δεκέμβριο του 1972 υποβάλλει «δικεικήτική αγωγή» (άγνωστο αν το έκανε να διεκδικήσει ή για να καθυστερήσει ή να ματαιώσει τις ενέργειες του δήμου) και διεκδικεί ως εκκλησία τμήμα του κτιρίου. Ο δήμος αναγκάζεται να διακόψει την κατεδάφιση έως ότου εκδικαστεί η αγωγή. Η δικαστική διαμάχη Δήμου - Εκκλησίας και οι συνεχείς και επίμονες αντιδράσεις κάποιων τοπικών παραγόντων κατά της καταστροφής και υπέρ της διάσωσης και διατήρησης του μνημείου ωθούν την 10η ΕΒΑ (Αυγ. 1976) να ταχθεί με το μέρος της Μητροπόλεως και να προτείνει την διατήρηση και μετατροπή του μνημείου σε εκκλησιαστικό μουσείο.

Το 1976 είναι η χρονιά σταθμός για την τύχη του κτιρίου. Είναι η χρονιά, που η νεοϊδρυθείσα Εκπολιτιστική και Επιμορφωτική Εταιρεία Αρναίας (Ε.Ε.Ε.Α) μπαίνει δυνατά στον αγώνα. Σηκώνει «μπαϊράκι» και κάνει σημαία της την με κάθε τρόπο διάσωση και διατήρησή του. Πύρινα πρωτοσέλιδα άρθρα δημοσιεύονται στο δημοσιογραφικό της όργανο «ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ ΤΗΣ ΑΡΝΑΙΑΣ» με προτροπή και στόχο να σταματήσει ο διασυρμός και η δικαστική διαμάχη Δήμου-Εκκλησίας, μα κυρίως να ληφθούν μέτρα για την διάσωση του μνημείου, πριν να είναι αργά:

Η διένεξη Δήμου - Εκκλησίας για το ιδιοκτησιακό βρίσκει αίσιο τέλος το 1979 με συμβιβασμό, που εξασφάλιζε στην Εκκλησία τμήμα του ακινήτου (52,0 μ2) στο νέο κτίριο, που θα κατασκευαστεί!!!

Μετά τον συμβιβασμό ο Δήμος αναθαρρεί, προετοιμάζεται και επιχειρεί την κατεδάφισή του πάλι !!!

Τον Ιούνιο του 1979, η 10η Ε.Β.Α. με αναφορά της στο Υ.Π.Π.Ε., προτείνει τον χαρακτηρισμό του κτιρίου ως «έργο τέχνης».

Τον Δεκέμβριο του 1979 η Εκπολιτιστική και Επιμορφωτική Εταιρεία Αρναίας με τηλεγράφημά της στον

υπουργό πολιτισμού, στον Ε.Ο.Τ., στον Νομάρχη, στους Βουλευτές Χαλκιδικής και στις ημερήσιες εφημερίδες διαμαρτύρεται και τονίζει: «Μέσα στο έτος της ελληνικής παράδοσης, ο Δήμος Αρναίας αποφάσισε κατεδάφιση αρχαίου παραδοσιακού διδακτηρίου κωμοπόλεως ανεκτίμητης αρχιτεκτονικής αξίας. Παρακαλούμε επέμβετε εσπευσμένα για αποτροπή κατεδάφισης, που ετοιμάζεται μέσα στη βδομάδα».

Συνοδοιπόρος ο σύλλογος Αρναϊωτών Θεσσαλονίκης στις 14-12-1979 προσπαθεί με μια συγκινητική επιστολή να συνενώσει τους εκλεγμένους δημοτικούς άρχοντες, να μην καταστρέψουν την «ταυτότητα της Αρναίας». Η αντίδραση του δήμου έρχεται επίσημα τρεις μήνες αργότερα. Με την υπ' αρ. 30/22-03-1980 απόφασή του το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει την κατεδάφιση του παλιού σχολείου και στη θέση του την κατασκευή νέου δημαρχείου. Στον αγώνα για τη διατήρηση και διάσωσή του έρχεται αρωγός τώρα και ο Ε.Ο.Τ. Με τηλεγράφημά του στον δήμο προτρέπει την αναστήλωση, ενώ, σε ενάντια περίπτωση, απειλεί να ακυρώσει την υπόσχεσή του για την αναστήλωση του αρχοντικού «Κατσάγγελου-Πατράδικου» και την παραχώρησή του στον δήμο.

Ο φίλος της Αρναίας, Χαλκιδικιώτης και διακεκριμένος αρχαιολόγος, Ιωακείμ Παπάγγελος με μια εξαιρετική επιστολή που στέλνει στον δήμο, προσπαθεί να σώσει ο,τι μπορεί. «ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΩ, (τονίζει με κεφαλαία γράμματα) πριν προχωρήσετε σε οποιαν-

δήποτε άλλη ενέργεια... εις βάρος του μοναδικού εθνικού συμβόλου, που λέγεται παλιό Σχολείο της Αρναίας, ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΩ, ακούστε με, γιατί πρέπει, για «εθνικούς λόγους» η Αρναία να φυλάξει ως κόρη οφθαλμού το παλιό σχολείο».

Εν τω μεταξύ το τηλεγράφημα της Ε.Ε.Ε.Α. έκανε το «θαύμα» του. Με την υπ' αρ. Πρωτ. Υ.Π.Π.Ε/ΓΔΠΑ/ΔΙ-ΛΑΠ/Γ/1634 52214/05-09-1980 απόφαση του Υπουργού πολιτισμού, Ανδρέα Ανδριανόπουλου, χαρακτηρίζεται ως ιστορικό - διατηρητέο μνημείο, που χρήζει ιδιαίτερης κρατικής προστασίας.

Ο δήμος ξαφνιάζεται και με θυμό διαμαρτύρεται στο νομάρχη, γιατί: «χαρακτηρίστηκαν, χωρίς καν να ερωτηθεί ο δήμος, ως έργα τέχνης και ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο οι εξωτερικοί τοίχοι του παλιού σχολείου» και ζητά την παρέμβασή του για αποχαρακτηρισμό!!! Συνειδητοποιώντας τελικά ότι είναι μονόδρομος η διατή-

*"Προσκύνημα στις ρίζες"
του Εθνάρχη, Κωνσταντίνου Γ. Καραμανλή.
("Εδώ ερχόμουν παιδί και βιάδι στα σοκάκια της
κρατώντας απ' το χέρι την αγαπημένη μου γιαγιά" είπε
ο τ. Πρόεδρος της Δημοκρατίας φανερά συγκινημένος,
δηλώνοντας την συγγενική σχέση που τον ενώνει με
τον τόπο και την Λιαριγκοβινή
-από την μεριά του πατρός - γιαγιά του)*

ρηση και αναστήλωσή του με απόφασή του (11788/80), δημοσιεύει πρόσκληση ενδιαφέροντος για τη σύνταξη Μελέτης Δημορχιακού Καταστήματος. Εκδηλώνουν ενδιαφέρον επτά μελετητικά γραφεία και κατ' ανάθεση η εκπόνηση της μελέτης ανατίθεται σε γραφείο της Θεσσαλονίκης (απόφ. 41/81). Εν τω μεταξύ πεθαίνει ο δήμαρχος, ενώ προκηρύσσονται δημοτικές εκλογές.

Από το σημείο αυτό και μετά η εξιστόρηση των γεγονότων γίνεται σε πρώτο πρόσωπο, καθώς ο γράφων ήταν ο νέος δήμαρχος, που εκλέχθηκε στις εκλογές αυτές (Οκτωβριος του 1982). Από την ανάληψη των καθηκόντων μας (1983) θέσαμε ως βασικό στόχο την διάσωση-διατήρηση-αναστήλωση και μετατροπή του παλαιού σχολείου σε δημαρχείο.

Μέσα στην αγωνία και στην ανησυχία μας για την τύχη του επιλέξαμε, ως δημοτική αρχή, μια στρατηγική που εκ του αποτελέσματος αποδείχτηκε σωστή. Στις 24/01/83 (λίγες μόνο ημέρες μετά την ανάληψη των καθηκόντων μας) στείλαμε τηλεγράφημα στο ΥΠΠΕ και στην Πολεοδομία ότι: «το παλιό σχολείο... έχει καταστεί σε ορισμένα σημεία του επικινδύνως ετοιμόρροπο και εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους προκλήσεως ατυχημάτων από στιγμή σε στιγμή στους διερχόμενους και ειδικά στο εκκλησίασμα και στα παιδιά των κατηχητικών σχολείων –δεδομένου ότι αυτό εφάπτεται με την Εκκλησία και τα κατηχητικά σχολεία».

Σε μία βδομάδα (31/1/83) είχαμε αποτέλεσμα!!! Η Πολεοδομία επικυρώνοντας τις ανησυχίες μας συνέταξε ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ (αρ. Πρωτ. 55471/31-01-83) και ζήτησε από την ΤΥΔΚ να συγκαλέσει την αρμόδια από τον νόμο τριμελή επιτροπή, προκειμένου να αποφανθεί οριστικά. Σε δέκα μέρες (10/02/83) η επιτροπή αυτή, αποτελούμενη από τους πολιτικούς Μηχανικούς Νίκο Τζουρτζούμη, Πύργο Κυριακό και Στέφανο Γκαγκάνα, συνέταξε Πρωτόκολλο κατεδάφισης, που όριζε –όπως ο νόμος προβλέπει– άμεση άρση του επικινδύνου με καθαίρεση εντός τριών ημερών (Πρ. 55471/10-02-83).

Στην πρώτη συνεδρίαση του Δ.Σ (απόφαση 3/83), έγινε ενημέρωση του δημοτικού συμβουλίου για τη μελέτη, τον τρόπο σύνταξης και τη συμφωνηθείσα αμοιβή. Καθοριστική όμως και ουσιαστική για την τύχη και την πορεία του έργου ήταν η υπ' αρ. 41/83 απόφαση του Δ.Σ στις 31/05/1983.

Στην εισήγησή του ο δήμαρχος εκφράζει την αταλάντευτη θέση και απόφασή του για την διάσωση-αναστήλωση και μετατροπή του παλαιού σχολείου σε δημαρχείο της πόλης. «Η με 1634/52214/05-09-1980, απόφαση του

ΥΠΠΕ, χαρακτηρίζει τον χώρο του παλιού σχολείου ως ιστορικό και διατηρητέο μνημείο, που χρήζει ειδικής κρατικής προστασίας. Η μελέτη αναστήλωσης και κατασκευής δημαρχείου στον χώρο του παλιού σχολείου έχει ήδη γίνει... Μένει η υλοποίηση του σκοπού, που σκοντάφτει στην έλλειψη πόρων για την εφαρμογή... με αποτέλεσμα, το κτίριο... να αργοπεθαίνει καθημερινά. Ήδη, έχει συνταχθεί έκθεση επικινδύνου κτιρίου... Κάθε μέρα που περνά καθιστά την υπουργική απόφαση χωρίς νόημα, γιατί σε λίγο δεν θα υπάρχει τίποτα, που να μπορεί να διατηρηθεί από το παλιό σχολείο της Αρναίας. Είναι επιτακτική ανάγκη, να αρχίσουν αμέσως εργασίες αναστήλωσής του, αν πράγματι, θέλουμε να το διατηρήσουμε... Χρειάζεται άμεση... οικονομική βοήθεια του υπουργείου... (Και στο τέλος η «πεπονόφλουδα»!!!) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης από το υπουργείο, να

στραφούμε για την κατασκευή δημαρχείου σε άλλο χώρο». Η απόφαση στάλθηκε στην 4η εφορία νεωτέρων μνημείων, της οποίας τη διαμεσολάβηση ζητά ο δήμος, για χρηματοδότηση του έργου από τον κρατικό κορβανά».

Η 4η εφορία νεωτέρων μνημείων ανησυχεί σοβαρά και με το υπ' αρ. Πρωτ. 1128/29-08-1983 έγγραφό της προς το υπουργείο υπογραμμίζει τον κίνδυνο που διαγράφεται, να

εγκαταλείψει την προσπάθεια αναστήλωσης ο δήμος και ενώ οι μελέτες αναστήλωσης διατηρητέων κτιρίων είναι σχεδόν ανύπαρκτες και η συγκεκριμένη του δήμου ΜΟΝΑΔΙΚΗ σε όλη τη Μακεδονία, εισηγείται να γίνει από το υπουργείο χρηματοδότηση 18.000.000 δραχμών. Συνεχώς επαφές μας στη νομαρχία, (υπηρεσία προγραμματισμού) και στο Υπουργείο Μακεδονίας – Θράκης για χρηματοδότηση του έργου, παραμένουν χωρίς αποτέλεσμα.

Τον Νοέμβριο του 1983 επιτροπή του δήμου επισκέπτεται την υπουργό πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη και θέτει επί τάπητος το πρόβλημα. Το αποτέλεσμα όμως ήταν λαμπρό. Φύγαμε από την Αθήνα με μία επιταγή στο χέρι 2.000.000 δρχ. (αρ. Πρωτ. ΥΠΠΕ/49936/ΔΠΚΑΝΜ/1868/04-11-1983) και την υπόσχεση για άμεση συνέχεια της χρηματοδότησης, έως ότου ολοκληρωθεί το έργο.

Με το υπ' αρ. 481/23-03-1984 έγγραφό μας ζητούμε πάλι τη διαμεσολάβηση της 4ης εφορίας νεωτέρων μνημείων και εισήγησή της για έγκαιρη και επιπλέον ενίσχυση του έργου. ΑΥΘΗΜΕΡΟΝ, με το υπ' αρ. 463/23-03-1984 έγγραφό της, η 4η εφορία νεωτέρων μνημείων εισηγείται στο ΥΠΠΕ την άμεση χρηματοδότηση του έργου. Με αντίστοιχο έγγραφο (αρ. Πρωτ. 1752/12-10-1984) επανέρχεται και εισηγείται προς το υπουργείο

Η σημερινή εικόνα του δημαρχείου

άμεση χρηματοδότηση με προτεραιότητα.

Με αυτά τα έγγραφα ξαναπήγαμε στην Αθήνα και είδαμε την υπουργό, που μας υποσχέθηκε, μέχρι το τέλος Μαΐου του 1984, πως θα έχουμε χρηματοδότηση. Χρήματα δεν έρχονταν, ενώ το «προϊόν» ήταν «ευπαθές» και κινδύνευε να καταστραφεί!!!

Τον Αύγουστο του 1984 με την υπ' αρ. Πρωτ 1461/31-08-1984 επιστολή του προς την υπουργό ο δήμαρχος εκφράζει την αγωνία, την ανησυχία και τον πόνο του και παρακαλεί για βοήθεια, προκειμένου να σωθεί το κτίριο. Η υπουργός με την υπ' αρ. Πρωτ. ΥΠΠΕ/25554/ΒΠΚΑΜ/ 1975/02-11-1984 απόφασή της μας αποστέλει άλλα 2.000.000 δρχ.

Τον Δεκέμβριο του 1984 στον προγραμματισμό των έργων της τοπικής αυτοδιοίκησης, -που τότε γινόταν με λαϊκές συνελεύσεις, με την παρουσία του νομάρχη και της υπηρεσίας προγραμματισμού-, στην λαϊκή συνέλευση που έγινε στην μαθητική εστία, η αναστήλωση και επανάχρηση του κτιρίου προτάθηκε ως μοναδικό, κυρίαρχο και πρωταρχικό έργο. Με την αμέριστη συμπαράσταση και βοήθεια της υπουργού, με το υπ' αρ. 2285/27-02-1985 έγγραφό της, η νομαρχία Χαλκιδικής, από το Αποκεντρωμένο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), χρηματοδοτεί, ως συνεχόμενο έργο, την αναστήλωση του μνημείου με το ποσό των 10.000.000 δρχ.

Ο δήμος προκήρυξε δημόσιο διαγωνισμό στις 09-05-1985. Η χρηματοδότηση συνεχίστηκε και το 1986 με 10.000.000 δρχ. (απ. 845/24-01-1986) και το 1987 με 9.000.000 δρχ. (1715/06/02/1987) από το ΑΠΔΕ της νομαρχίας.

Τελικά το κτίριο ολοκληρώθηκε το 1988 με συνολικό προϋπολογισμό 50.000.000 δρχ.

Η εγκατάσταση των δημοτικών αρχών έγινε στις αρχές του 1989 και τα επίσημα εγκαίνια του κτιρίου στις 30 Ιουλίου του ίδιου έτους. (Ενώ είχε εκδοθεί από το δήμο πρόσκληση με το όνομα της υπουργού Μελίνας Μερ-

κούρη -η οποία επρόκειτο να παραστεί και να εγκαινιάσει το κτίριο- λόγω της ανίατης ασθένειάς της, -το διάστημα εκείνο πάλευε για τη ζωή της στην Αμερική-, το κτίριο εγκαινιάσε ο τότε διευθυντής της νομαρχίας και νομαρχεύων κ. Νικόλαος Παρίτσης.)

Με την ευκαιρία, που μου δίνεται σήμερα, θέλω από καρδιάς να ευχαριστήσω ΟΛΟΥΣ όσους συνέβαλαν στο να γίνει πραγματικότητα το όνειρό μας αυτό. Όλα τα μέλη της τότε Πολιτιστικής Εταιρείας Αρναίας, μα κύρια και πρωταρχικά τον Γιώργο Παπαθανασίου, τον Δημήτρη Θεοχ. Κύρου, τον Στέλιο Κουλουμπή, τον Γιάννη Κοτσάνη και ΟΛΑ τα μέλη του τότε δημοτικού συμβουλίου. Πελώρια και ανεκτίμητη η συμβολή και βοήθεια της τότε υπουργού αείμνηστης Μελίνας Μερκούρη. Χωρίς τη δική της ουσιαστική θέση και συμπαράσταση, ίσως σήμερα να μην είχαμε αυτό το στολίδι. Ευχαριστίες και ευγνωμοσύνη για την αγαστή συνεργασία και την βοήθεια που είχαμε από την 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων και ιδιαίτερα από την προϊσταμένη της Ευαγγελία Καμπούρη. Στον καλό φίλο και εκλεκτό αρχαιολόγο Ιωακείμ Παπάγγελο από καρδιάς ένα μεγάλο ευχαριστώ. Αιώνια ευγνωμοσύνη και ευχαριστίες οφείλει η κοινωνία της Αρναίας στον μακαριστό ιεράρχη της κυρό Νικόδημο για την παραχώρηση του ποσοστού της Μητροπόλεως στον Δήμο καθώς και για τη στήριξη και βοήθεια σε όλη την πορεία του έργου.

Επίκαιρη παρακαταθήκη -κοντά σε όλα τα άλλα - για τους νεότερους ίσως αξίζει να αναφερθεί η «παράφραση» της εγγάρκτης επιγραφής, που κοσμεί την είσοδο του κτιρίου, που έγινε από τον ακούραστο εργάτη της ιστορίας και λαογραφίας του τόπου μας, τον συνεργάτη και φίλο Δημήτρη Θ. Κύρου, κατά τα εγκαίνια του κτιρίου. Ως άλλος Βουργαρελίδης έγραψε τότε:

«Των φιλοτίμων Αρναιωτών εγκρίσει και των τας τέχνας εκτρεφόντων Υπηρεσιών αρωγή τα ιερά ταύτα διεσώθη 30 Ιουλίου 1989».

Σημειώσεις:

1. Για τον διδάσκαλο Νικόλαο Σπυρ. Βουργαρελίδη και την αναφορά του στο Διδακτήριο του 1871 βλ. Δημ. Θ. Κύρου, 1. Το παλιό Σχολείο, που έγινε Δημαρχείο (1871-1989), ΜΗΚΟΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΟΣ, τχ. 4/Μάϊος -Ιούνιος 1990, σ. 39, και 2. «Τα Μαδεμοχωρικά» (Λιαρίγκοβη 1878) του Ηπειρώνη διδασκάλου της Χαλκιδικής Νικολάου Σπυρ. Βουργαρελίδη, Αρναία 2019, σσ. 11-13 και 24-25. Επίσης ειδικά για το Διδακτήριο αυτό βλ. και Ηλέκτρας Παπαθανασίου, Αρναία η παλιά Λιαρίγκοβη. Όψεις από τη σχολική της εκπαίδευση και την κοινωνία της στο τέλος του 19ου και αρχές του 20ου αιώνα, Θεσσαλονίκη, σσ. 67-72.
2. Βλ. σχετικά: Εφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» (Κωνσταντινούπολης), φ. 790/19-6-1871, σ. 3, και Δημ. Θ. Κύρου, Πριν από 142 χρόνια. Η θεμελίωση του παλιού Διδακτηρίου της Αρναίας (με την συνδρομή των κατοίκων της Λιαρίγκοβης και των Φιλεκπαιδευτικών Συλλόγων της Τουρκοκρατούμενης Ελλάδας), ΑΡΝΑΙΑ, φ. 101/Οκτ.-Δεκ. 2013, σσ. 13-17.
3. Πληροφορίες για τους αναφερόμενους εφόρους της Σχολής βλ. Δημ. Θ. Κύρου, Πριν από 142 χρόνια. Η θεμελίωση..., ο.π., σ. 17 (Σημ. 28-32).
4. Για τη μετοίκηση Θεσσαλών και Ηπειρωτών στη Λιαρίγκοβη βλ. Χρήστου Γ. Εξάρχου, Η Φούρκα της Ηπείρου, Ιωάννινα 2007.
5. Για το γεγονός αυτό βλ. Ιωάννη Α. Αποστολίδου, Από τας εξεγέρσεις της Χαλκιδικής, ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, τχ. 2 (1961), σ. 212. (Απόσπασμα από το βιβλίο του Νικολάου Γκαρπολά, Πως η Μακεδονία παρέμεινε ελληνική - Ιστορ. Σελίδες, τ. Α).
6. Για την οικοδόμηση του καμπαναριού βλ. Δημ. Κύρου, Το Κωδονοστάσιο του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Στεφάνου, ΑΡΝΑΙΑ, τχ. 64/Ιούλ.-Σεπτ. 2004, σσ. 3-7, και Σπύρου Μαντά, Γεφυρογραφία της Πίνδου και των όμορων περιοχών. Α΄Υστεροι Μαΐστορες... από την ιστορία στο παραμύθι, Ιωάννινα 2020, σ. 152.
7. Για τη δράση των Ρώσων στα Ρεβενίκια βλ. Δημ. Θ. Κύρου, Η προσπάθεια των Ρώσων για την κατάληψη του προσκνήματος της Μεγ. Παναγίας (1871-1872), ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, τχ. 7/Απρ.-Ιούν. 2011, σσ. 13-15.

Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΤΣΙΑΚΜΑΚΗΣ Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Γνούς πράττε

Πιττακός ο Μυτιληναίος

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1950 ακόμη, ο πατέρας της θεωρητικής Πληροφορικής και Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ), Alan Turing, περιέγραψε πως δεν θα έπρεπε να περιμένουμε από τις μηχανές να σκέφτονται αλλά διερωτώνταν κατά πόσο είναι σε θέση να επιδεικνύουν ευφυή συμπεριφορά. Από τότε πολλοί ορισμοί έχουν προταθεί στο ερώτημα τί είναι τεχνητή νοημοσύνη αλλά κατά τη γνώμη μου αυτή είναι η πιο ουσιαστική. Άλλωστε, η επιβεβαίωση σε αυτό το ρητορικό ερώτημα δίνεται από το παράδοξο της ΤΝ (AI effect). Πολλοί φιλόσοφοι και επιστήμονες Πληροφορικής έχουν επισημάνει το γεγονός ότι όταν ένα σημαντικό επίτευγμα συμβαίνει στον τομέα της ΤΝ, όπως η επίλυση μίας μέχρι πρότινος αδύνατης εργασίας, τότε αυτό παύει να θεωρείται ΤΝ και εκπίπτει ως μία τυπική υπολογιστική διεργασία. Και πραγματικά έχει παρατηρηθεί από τα πρώτα βήματα της Πληροφορικής, π.χ. όταν ο υπολογιστής νίκησε τον άνθρωπο στο σκάκι, κατάφερε να διαβάξει χαρακτήρες από μία φωτογραφία και αναρίθμητα άλλα παραδείγματα.

Από την αρχαιότητα ακόμη, ο άνθρωπος φαντάζεται - όπως συνέβαινε στην περίπτωση του αρχαίου και μυθικού φύλακα της Κρήτης, Τάλου - και προσπαθεί να παράξει μηχανές που να μιμούνται τη σκέψη ενός εγκεφάλου προς όφελος της ίδιας της ανθρωπότητας. Αυτή η περίοδος έχει αποκαλυφθεί με την βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας.

Στις μέρες μας ο όρος της Τεχνητής Νοημοσύνης ακούγεται όσο ποτέ άλλωστε. Έχει εισβάλει στην καθημερινότητα των ανθρώπων και συζητείται με ποικίλους τρόπους. Άλλοι με ενθουσιασμό, άλλοι με επιφύλαξη και άλλοι με φόβο προς αυτή την θολή, αν μη τι άλλο, κατεύθυνση που οδεύει η παγκόσμια κοινωνία.

Πρέπει να γίνει σαφές πως η Τεχνητή Νοημοσύνη στην επιστήμη των Υπολογιστών μπορεί να παραχθεί με πολλαπλούς τρόπους. Για παράδειγμα υπάρχει η υπολογιστική όραση, τα έμπειρα συστήματα, η μηχανική μάθηση, κ.α. Η τελευταία κατηγορία μάλιστα είναι που έχει τραβήξει τα βλέματα της σύγχρονης κοινωνίας καθώς οι ερευνητές υλοποιούν αλγόριθμους που επιτρέπουν σε αυτά να αναγνωρίζουν, με αυτόματο τρόπο, επαναλαμβανόμενα μοτίβα από προυπάρχοντα συνολα δεδομένων.

Μία υποκατηγορία της μηχανικής μάθησης είναι τα τεχνητά νευρωνικά δίκτυα όπου μπορούν να εκπαιδευτούν με επιβλεπόμενη μάθηση, μη-επιβλεπόμενη μάθηση, ενισχυτική μάθηση, κ.α. Οι ερευνητές τους έχουν εμπνευστεί από τους βιολογικούς νευρώνες του εγκεφάλου και προσπαθούν να αντιγράψουν τη λογική τους. Εξάλλου, η ανάπτυξη των τεχνητών νευρωνικών δικτύων δεν είναι νέα, είναι σχεδόν όσο και η ηλικία ανάπτυξης του ψηφιακού

υπολογιστή. Από τότε, λίγα πράγματα έχουν αλλάξει στον τρόπο λειτουργίας των νευρωνικών δικτύων.

Γενικά μιλώντας, ένα τεχνητό νευρωνικό δίκτυο (ΤΝΔ) αποτελείται από πολλούς νευρώνες, έχοντας μια συγκεκριμένη τοπολογία, την λεγόμενη αρχιτεκτονική του. Παρότι οι τεχνητοί νευρώνες έχουν εμπνευστεί από τους βιολογικούς, δεν πρέπει να τους συγχέουμε. Όπως σε πολλά πράγματα έχει συμβεί κατά το παρελθόν, έτσι και εδώ, ο άνθρωπος έχει αντιγράψει τη φύση. Η υλοποίηση ενός ΤΝΔ επιτυγχάνεται με την βοήθεια του λογισμικού ενός υπολογιστή.

Ο σύγχρονος ψηφιακός υπολογιστής αποτελείται από το υλικό και το λογισμικό του. Με τον όρο υλικό εννοούμε όλα τα φυσικά μέρη που απαρτίζουν τον υπολογιστή, και πολλές φορές θεωρούμε λαθεμένα ως το μοναδικό του συστατικό. Το δεύτερο βασικό συστατικό είναι το λογισμικό και ορίζει το σύνολο των εντολών που δίνονται στον επεξεργαστή προς εκτέλεση του.

Με τη σειρά τους, τα δύο βασικά συστατικά που απαιτούνται για την μηχανική μάθηση είναι ο αλγόριθμος (η λογική και οι οδηγίες προς τον υπολογιστή για το πως θα διαχειριστεί τα δεδομένα και πως θα εξαγάγει τα επαναλαμβανόμενα μοτίβα σε πεπερασμένο χρόνο) και τα ίδια τα δεδομένα. Δεν είναι λίγες φορές που τα δεδομένα στην σύγχρονη εποχή καλούνται χρυσός. Και είναι αλήθεια αυτό, διότι ενώ υπάρχουν διαθέσιμοι ελεύθερα στη κοινότητα οι αλγόριθμοι μηχανικής μάθησης, πολλές φορές λείπουν τα μεγάλα σύνολα δεδομένων ώστε να καταφέρει το νευρωνικό δίκτυο να συγκλίνει σε μία καλή λύση του προβλήματος.

Εφόσον όμως ήταν γνωστός στους ερευνητές ο τρόπος λειτουργίας των ΤΝΔ από τόσο νωρίς γιατί έγινε το ξέσπασμα τους μετά από 70 περίπου χρόνια; Η απάντηση βρίσκεται στο υλικό του υπολογιστή. Ενώ για την εκπαίδευση ενός νευρωνικού δικτύου είναι απαραίτητα τα μεγάλα σύνολα δεδομένων, το μέσο για την επίτευξη της εκπαίδευσης είναι η υπολογιστική δύναμη. Με την εξέλιξη της μηχανικής, έχει γίνει δυνατή η κατασκευή ολοένα και πιο γρήγορων και μεγαλύτερων επεξεργαστικών δομών που επιτρέπουν τον υπολογισμό πράξεων με παράλληλο τρόπο. Το μεγάλο ξέσπασμα της μηχανικής μάθησης ήρθε μόλις το 2012, όταν ερευνητές προτείνουν την υπολογιστική εργασία μιας εκπαίδευσης να γίνεται με παράλληλο τρόπο σε μία διαφορετική επεξεργαστική μονάδα και όχι με ακολουθιακό. Τα αποτελέσματα ήταν εξαιρετικά και οδήγησαν σε αυτή την κορυφή του παγόβουνου που βλέπουμε πλέον γύρω μας, δηλαδή την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Ο αγώνας για ανάπτυξη ολοένα και μεγαλύτερων νευρωνικών δικτύων - καθώς τα αποτελέσματα βελτιώνονται πολλές φορές μόνο και μόνο από το μέγεθος του δικτύου

ου - έχουν οδηγήσει τους ερευνητές να χρησιμοποιούν δίκτυα με τον αριθμό τους αυτή την περίοδο να φτάνει μέχρι και το 175 δις νευρώνες. Για λόγους σύγκρισης, ο μέσος ανθρώπινος εγκέφαλος έχει περίπου 100 τρις. Βέβαια, ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι κατά τεράστιο ποσοστό πιο αποδοτικός από τον πιο σύγχρονο υπολογιστή (κατανάλωση ενέργειας, αριθμός υπολογισμών ανά μονάδα χρόνου, κ.λπ.) και η υπόνοια και μόνο για επίτευξη Τεχνητής Νοημοσύνης που να προσεγγίζει αυτή της ανθρώπινης είναι θα λέγαμε αστεία. Ακόμα και τη νοημοσύνη ενός ζώου, όπως είναι η γάτα, δεν μπορεί να την αγγίξει καν, για την ώρα.

Η ανάγνωση, κατανόηση και γραφή ομιλούμενης γλώσσας χρησιμοποιώντας τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα είναι το πιο πρόσφατο επίτευγμα των ερευνητών (chatGPT, Bard, κ.α.) στον τομέα της επεξεργασία φυσικής γλώσσας που ήταν μέχρι πρότινος σε νηπιακό στάδιο. Ο τομέας της επεξεργασίας φυσικής γλώσσας είναι πάρα πολύ απαιτητικός από τη σκοπιά του ηλεκτρονικού ψηφιακού υπολογιστή λόγω της πολυπλοκότητας της και έχει ως στόχο να εξαγάγει νοήμα από γλωσσικά δεδομένα ή την παραγωγή αυτής.

Τα συστήματα αυτά λοιπόν δεν είναι τίποτα άλλο από μεγάλα τεχνητά νευρωνικά δίκτυα και συνεπώς λογισμικό υπολογιστή. Εκπαιδεύοντας τα σε υπερυπολογιστές για αρκετές μέρες ή μήνες, οι ερευνητές μόλις πρόσφατα έχουν καταφέρει να δώσουν λύση σε ένα από τα πιο πολύπλοκα προβλήματα της Πληροφορικής, όπως είναι η φυσική γλώσσα και η ερμηνεία της.

Επειδή το πεδίο είναι πολύ ρευστό, οι εξελίξεις που συμβαίνουν σε αυτό είναι συχνότατες, πολλές φορές και καθημερινές και στο άμεσο μέλλον είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα υπάρξουν ραγδαίες εξελίξεις.

Η εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης είναι εδώ και δεν τίθεται πλέον το δίλημμα αποδοχής της ή μη. Ως κοινότητα πρέπει να προετοιμαστούμε όσο γίνεται περισσότερο και κατά την γνώμη μου δεν θα οδηγήσει στα επιθυ-

μητά αποτελέσματα η απαγόρευση της. Η Πολιτεία θα πρέπει να επικοινωνήσει, νομοθετήσει και να οριοθετήσει τις νέες τεχνολογίες για την αποφυγή κακής χρήσης.

Το παρόν άρθρο στοχεύει στην απομυθοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης από τη κοινή γνώμη, αποδομώντας το στα βασικά του χαρακτηριστικά. Η υλοποίηση ενός μαθηματικού μοντέλου σε λογισμικό ηλεκτρονικού υπολογιστή που έχει την δυνατότητα να παρατηρεί πολύπλοκα μοτίβα έχοντας εκπαιδευτεί σε μεγάλα σύνολα δεδομένα και να προτείνει παρόμοιες λύσεις ή σύνθεση αυτών μπορεί να μεταφραστεί εν συντομία Τεχνητή Νοημοσύνη. Η διαλεκτικότητα των όρων μας αποδομεί τη σύγχρονη τεχνολογία στα συστατικά του μέρη. Δηλαδή, μας επιτρέπει, ως πολίτες, να προσεγγίσουμε το θέμα σε διαφορετικό πλαίσιο. Πάει να είναι ένα μαύρο κουτί και μπορεί να προσεγγιστεί με ορθολογικό τρόπο. Η χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης δεν πρόκειται να κατακτήσει την ανθρωπότητα με τον τρόπο που συνηθίζεται να λέγεται, μα χρησιμοποιώντας την ως εργαλείο, ο άνθρωπος που το χρησιμοποιεί είναι υπεύθυνος για την χρήση και τα αποτελέσματα της.

Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφερθώ στο γεγονός πως ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα και οφέλη που προσφέρει αυτή η τεχνολογία στη σύγχρονη κοινωνία είναι η άμεση και ελεύθερη πρόσβαση στην πιο σύγχρονη ερευνητική προσπάθεια από οποιαδήποτε σημείο πλανήτη που έχει πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά στη περιφέρεια της Χαλκιδικής, αλλά και της Ελλάδος, δεν υστερούν στο ελάχιστο σε σχέση με ένα παιδί των Ηνωμένων Πολιτειών ή της Ελβετίας και Γερμανίας στο θέμα της γνώσης και της πρόσβασης στη τεχνολογία της Τεχνητής Νοημοσύνης έχοντας την ως κληρονομιά των προγενέστερων ερευνητών. Θα πρέπει να είμαστε σίγουροι για ένα λαμπρό μέλλον που έρχεται και θέτει νέες βάσεις. Το μόνο όριο στο ταξίδι αυτό είναι η φαντασία των ανθρώπων.

Η κα ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΝΕΑ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Με απόφαση του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας κ. **Απόστολου Τζιτζικώστα**, νέα Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής, ορίστηκε από 10/04/2023 η Περιφερειακή Σύμβουλος κα **Κατερίνα Ζωγράφου**, μετά την παραίτηση του μέχρι πρότινος Αντιπεριφερειάρχη κ. **Ιωάννη Γιώργου**.

Η κα Ζωγράφου αμέσως μετά τον ορισμό της, μεταξύ άλλων, δήλωσε: «Επειτα από μια πορεία εννέα ετών στη διοίκηση της Περιφέρειας

Κεντρικής Μακεδονίας στην οποία συμπορευθήκαμε με τον Περιφερειάρχη μας κ. Τζιτζικώστα, με αμοιβαία εμπιστοσύνη και κοινό όραμα, σήμερα η αλληλεπίδραση αυτή αποκτά το μέγιστο βαθμό της. Η αγωνία αλλά ταυτόχρονα και η προσδοκία των πολιτών της Χαλκιδικής να σταθούμε δίπλα τους, αποτελούν την ώθηση και το κίνητρο για τη συνέχιση της διοίκησης με κύριο άξονα την ευημερία του πολίτη και βασική αξία το αίσθημα δικαίου προς αυτόν».

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια στην κα Κατερίνα Ζωγράφου, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας και εύχεται κάθε επιτυχία στο έργο της.

«ΙΛΑΤΙ ΝΑ ΓΙΛΑΣΟΥΜΙ, ΜΑΡΗ»

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΙΚΟΥΛΑΣ

Ομ. Καθηγητής Παιδιατρικής Α.Π.Θ.

Γέλιο, Το θαυματουργό φάρμακο!

Η αλησμόνητη η θειά μου η Τρανταφλιά είχε χίλια προβλήματα στην οικογενειακή και στην προσωπική της ζωή, όπως άλλωστε έχουμε όλοι μας άλλοτε περισσότερα άλλοτε λιγότερα. Γυναίκα αγράμματη η θειά η Τρανταφλιά αλλά με ένα εκπληκτικό ένστικτο και μεγάλη ικανότητα επικοινωνίας με τους ανθρώπους, είχε ανακαλύψει το φάρμακο για να αντιμετωπίζει τα πολλά και σοβαρά προβλήματά της. Και το φάρμακο αυτό ήταν το γέλιο! Το γέλιο, που προσπαθούσε να το δημιουργήσει, να το εκμαιεύσει και να το μοιραστεί όταν την έπνιγαν τα προβλήματα. Τη θυμάμαι να βγαίνει στο μπαλκόνι της και να προσκαλεί τις γειτόνισσες φιλενάδες της στο σπίτι της πάντα με τον ίδιο τρόπο: «Ιλάτι, μαρή, να πιούμε έναν καφέ κι να γιλάσουμι. Ιλάτι να γιλάσουμι, μαρή». Σε λίγο το σπίτι της αντηχούσε από τα γέλια της θειάς Τρανταφλιάς και των φιλενάδων της. Έπαιρναν με αυτό τον τρόπο τη δόση του σωτήριου φαρμάκου τους, του γέλιου!

Το γέλιο όντως έχει αναγνωρισθεί από τον κόσμο, αλλά και έχει τεκμηριωθεί από την Επιστήμη ότι είναι ένα αποτελεσματικό και αναντικατάστατο φάρμακο για τη σωματοψυχική υγεία του ανθρώπου. Με το γέλιο ενεργοποιούνται πολλοί μηχανισμοί στον ανθρώπινο οργανισμό, που προστατεύουν ή βελτιώνουν τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική υγεία του ανθρώπου. Η ιατρική ανάλυση των μηχανισμών αυτών δεν είναι του παρόντος τόπου και χρόνου, είναι όμως, όπως είπα, τεκμηριωμένοι και αναμφισβήτητοι. Το χιούμορ και το γέλιο, που μας προκαλεί, χρειάζεται όσο τίποτα άλλο στον κόσμο. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι ένα τεράστιο μέρος της λογοτεχνίας, του κινηματογράφου, του θεάτρου και της τηλεόρασης είναι αφιερωμένο στην κωμωδία και στο θεραπευτικό γέλιο, που προκαλεί.

Ο ξεχωριστός συμπατριώτης μας, Χρήστος Ζαμπούνης, εκδότης, συγγραφέας και τηλεοπτικός δημιουργός μας συμβουλεύει: «Έλα, γέλα, και γέλασε ξανά. Κάνε μια λίστα με τους ανθρώπους, που σε κάνουν να γελάς και φρόντισε να τους συναντάς όσο συχνότερα μπορείς. Στάσου μπροστά στον καθρέφτη όταν είσαι στενοχωρημένος και χαμογέλασε και γέλασε στον εαυτό σου, αλλά και με τον εαυτό σου κάνοντας διάφορους αστείους μορφασμούς. Είναι σωτήριο!»

Μια μικρή δόση γέλιου και των ευεργετημάτων ελπίζω να προσφέρω με τα παρακάτω μασάλια από την ατέλειωτη μασαλιοθήκη των συμπατριωτών μας.

1. Ο τράγος, που χάθηκε. (Το τάμα και η αχαριστία του αφεντικού του)!

Ο Μήτσιος ο τσομπάνος, ενώ εβόσκει τα γίδια του, είδε

να έρχεται μια ξαφνική καταιγίδα, ενώ εν τω μεταξύ είχε αρχίσει να νυχτώνει, κατάφερε με δυσκολία να οδηγήσει το κοπάδι του στο μαντρί, όπου διαπίστωσε ότι έλειπε το καμάρι του κοπαδιού, ο μεγαλύτερός του τράγος. Αλλόφρων σφάλισε την πόρτα από το μαντρί και βγήκε να αναζητήσει τον τράγο. Εν τω μεταξύ η βροχή δυνάμωνε και είχε νυχτώσει για καλά. Η ανεύρεση του τράγου γινόταν δύσκολη έως αδύνατη. Τότε ο τσομπάνος στην απελπισία του απευθύνθηκε στον Θεό και του είπε: «Θιέ μ' βοήθα μι να βρω τον τράγου μ' και κάμνου τάμα να σι φέρου στ'ν εκκλησία ένα μιάλο πιπόν(ι)». Πριν ακόμα τελειώσει τα λόγια του μια μεγάλη αστραπή έκανε τη νύχτα μέρα και μπόρεσε να δει ο τσομπάνος τον τράγο του, που είχε κουρνιάσει κάτω από ένα δέντρο. Γεμάτος χαρά τον έπιασε και τον οδηγούσε στο μαντρί, αλλά συγχρόνως μονολογούσε: «Βρε λιμαργία κι αυτός η Θιός για ένα πιπόν(ι). Τι λιμαργία ήταν αυτήν(ι). Μόλις τον έταξα του Θιό του πιπόν(ι) άναψι τ'ν αστραπή κι βρήκα τον τράγου μ'. Μπώμπω¹ λιμαργία η Θιος. Μπώ μπώ!»

2. Το γαϊδούρι που χάθηκε (Η απελπισμένη έκκληση του αφεντικού του προς το γιο του)

Νύχτωνε και άρχισε να ψιχαλίζει. Ο γέρο Θανασιός πήγε να κλείσει την πόρτα του σταβλου, όπου είχε δεμένο το γαϊδούρι του και διεπίστωσε με τρόμο ότι το γαϊδούρι έλειπε. Ή δεν τον είχαν δέσει καλά ή έκοψε το σχοινί, που το είχαν δεμένο και έφυγε. Τον έπιασε πανικός τον γέρο Θανασιό. Φωνάζει αμέσως τον γιο του, τον Νικολάκη και του λέει: «σήκου τώραία² κι πάινι κατά το β'νο να βρεις του γαδούρ'μας». Εν τω μεταξύ, όπως είπα, νύχτωνε και η βροχή δυνάμωνε. Ο δύστυχος Νικολάκης ξεκίνησε να πηγαίνει προς το βουνό μέσα στο σκοτάδι και κάτω από τη βροχή προς αναζήτηση του γαϊδουριού. Ο γέρος Θανασιός καθόταν σε αναμμένα κάρβουνα περιμένοντας την εξέλιξη. Η ώρα περνούσε, η νύχτα έπεφτε, η βροχή δυνάμωνε και ο Νικολάκης δεν έδινε κανένα σημάδι επιτυχίας στο έργο του, αλλά κυρίως δεν έδινε κανένα σημάδι ζωής. Τον γέρο Θανασιό τον έπιασε πανικός. Κακές σκέψεις άρχισαν να του έρχονται στο μυαλό τόσο για το γαϊδούρι όσο και κυρίως για τον Νικολάκη. Οπότε μέσα στην απελπισία του φωνάζει όσο πιο δυνατά μπορούσε για να ακουστεί: «Ε Νικουλάκι μ', νύχτουσι πουλύ, πιδί μ', κι βρεχ(ι) πουλύ. Δε ξέρου αν του βρίκισ του γαδούρ. Αλλά του βρίκισ δεν του βρίκισ καβαλικιπέ του κι έλα. Τώραία, Νικόλάκι μ', μη χασομιάς. Του βρίκισ δεν του βρίκισ καβαλικιπέ του κι έλα».

1. Μπώ μπώ: πώ πώ

2. Τώραία: τώρα αμέσως

ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΥΛΑΚΗ – ΛΥΠΗΡΙΔΗ

Σκόρπισε και φέτος η άνοιξη τους χρυσαφένιους χείμαρρους του ήλιου, πάνω στα λιβάδια με τα οργανιαστικά χρώματα των λουλουδιών της εποχής.

"Μάγεμα η φύση κι όνειρο και θαυμαστή κι αγία" Δ. Σολωμός.

Πλήθος τα αγριολούλουδα, βάλθηκαν να αλλάξουν το χρώμα σε πλαγιές και χωράφια. Ακόμα και στη ραγάδα του βράχου φύτρωσαν, προσπαθώντας ν' αλλάξουν τη διάθεση μας.

Χαρακτηριστικό λουλούδι ελληνικών λιβαδιών οι κατακόκκινες παπαρούνες, που πήραν το χρώμα τους, όπως λέει ο λαός, από το αίμα του Χριστού που έσταξε πάνω τους, την ώρα της Σταύρωσής Του. Και τα κατακίτρινα "σινάπια-βρούβες" που κιτρίνισαν από τη θλίψη τους, αντικρίζοντας το Χριστό στο Σταυρό.

Φούντωσαν στα μπαλκόνια οι γλάστρες μας. Ηλιόλουστες ημέρες, άρχισαν και οι γεωργικές εργασίες. Ο κόσμος ξεχύνεται στους αγρούς και με κέφι τραγουδάει.

"Ήλθε πάλι η άνοιξη/ ήλθαν τα λουλούδια

πράσινα η γη φορεί/κι ανθίζει το κλαρί

και παντού χαράς χοροί/και παντού τραγούδια.

Τα λουλούδια, με την αρμονία των χρωμάτων τους και την σπάνια ομορφιά τους απ' τα πανάρχαια χρόνια ήταν πηγή έμπνευσης και συνδέθηκαν με τη ζωή των ανθρώπων.

Η παράδοση λέει, πως όταν ο Θεός έδωσε τους πρωτόπλαστους από τον παράδεισο, τους έστειλε για παρηγοριά στον πόνο τους, για την τιμωρία τους, τα λουλούδια που καλλιεργούσαν στους κήπους του παραδείσου. Από τότε στις ώρες παρηγοριάς προσφέρουμε λουλούδια.

Ο Προφήτης Ησαΐας, 800 χρόνια π.χ. προφήτησε.

"Εξελεύσεται ράβδος εκ της ρίζης Ιεσσαί και άνθος εκ της ρίζης αναβήσεται και εκ του κλάδου τούτου, ήνηθησεν αμάραντον και πανευωδέστατον άνθος, η Θεοτόκος Μαρία". Και μιλάει, η προφητική γλώσσα για την άχραντο παρθένο Μαρία και την παραβάλλει "προς τα χαριέστατων αγρών άνθη, τον κρίνον, το ρόδον, το ίον το εύωσμον το φυόμενον εν μέσω των ακάνθων".

Και όταν η προφητεία επαληθεύτηκε, προσφέροντας κρίνο, άγγελος κυρίου ανάγγειλε στην παρθένο Μαρία τη θεϊκή βούληση " ότι θα φέρει αυτή στον κόσμο τον Σωτήρα Χριστό Υιό Θεού". Μητέρα, πλέον του Ιησού Χριστού, αλλά και όλου του κόσμου στον Ακάθιστο Ύμνο την χαιρετούμε " ως άνθος της αφθαρσίας ηδύπνοον κρίνον, την βλαστήσασαν Ρόδον το Αμάραντον".

Στηριγμένοι στις παρομοιώσεις αυτές της Χριστιανικής Γραμματείας οι άνθρωποι, δίνουν στα λουλούδια διαστάσεις και συμβολισμούς παραλληλίζοντας τα με την αγνότητα της ψυχής, την καθαρότητα, την πνευματική ομορφιά. π.χ. οι βιολέτες του κήπου, μας χάρισαν το άρωμα της ταπείνωσης. Τα κρίνα, τη λευκότητα της αγνότητας. Τα κόκκινα ρόδα, τη φλογερή αγάπη. "Λουλούδι μου" λέει η μητέρα το παιδί της. Σου παραδίδω "το κρίνο μου" λέει ο πατέρας, παραδίδοντας την κόρη του στο γαμπρό, στα σκαλιά της εκκλησίας.

"Κρινοδάχτυλα" λέμε τα ωραία χέρια. "Ζγουρόμαλο βασιλικό" λέμε το κασαρό μαλλί του μικρού παιδιού. Ο βασιλικός, ευλογημένο λουλούδι φύτρωσε πάνω από το Σταυρό του Χριστού και έδειξε τον τόπο για την ανεύρεση του. Από τότε ο βασιλικός συμμετέχει στις εκκλησιαστικές τελετουργίες και η γλάστρα του δεν λείπει από κανένα μπαλκόνι.

Στα "Λευκώματα μας τα μαθητικά" στην ερώτηση "Τι είναι φιλία;" Απαντούσαμε: "Εις τους λειμώνας θάλλονται τα άνθη και τα ία...υπάρχει όμως εν λεπτόν, πολύ ευώδες άνθος, αυτό δεν θάλλει στους αγρούς.....έδαφος είναι δι' αυτό η τρυφερά καρδιά, με θέρμην απαράμιλλονκαι λέγεται ΦΙΛΙΑ.

Όσο κι αν είναι κινητή η γιορτή του Αγίου Γεωργίου, είναι οπωσδήποτε μέσα στην άνοιξη. Ανοιξιάτικο είναι και το τροπάριο του. "Ανέτειλε το έαρ δεύτε ευφρανθώμεν... ύμνους, ως ευώδη άνθη, συλλέξαντες....δεύτε στέφος λαμπρόν του μάρτυρος πλέξωμεν..." Έξω από τα εξωκκλήσια τ' Αϊ-Γιώργη ο κόσμος τραγουδά και χορεύει. "Τώρα είναι Μάης κι Άνοιξη/ τώρα είναι καλοκαίρι/τώρα η γη στολίζεται/ με χιλια δυό λουλούδια.

Κυρίαρχη θέση κρατάει το λουλούδι, στην αρχαιότητα και στη μυθολογία. στην Κνωσό, έχουμε "Τον Πρίγκιπα με τα Κρίνα". Ο Αρχαίος ποιητής Μίνερμος, στην Ελεγεία του "Νανώ" λέει,.....Αν τον ανθό λιμπίζονται της νιότης, γυναίκες και άνδρες.... τόσο ανυπόφορα ο θεός τα γηρατιά έχει κάνει....όμοιοι κι εμείς μ' όσα γεννά φύλλα η πολυανθισμένη άνοιξη, όταν αυξάνουν με τις αχτίδες του ήλιου, λίγον καιρόχαιρόμαστε τα λουλούδια της νιότης....

Στη μυθολογία μας. Ο Υάκινθος (ζουμπούλι) και ο Νάρκισσος (ζαμπάκι) ήταν δυό όμορφα παλληκάρια. Το τριαντάφυλλο, λέγεται, πως ήταν άσπρο και κοκκίνισε από το αίμα ενός πανέμορφου λαβωμένου κυνηγού. Οι ανεμώνες, γεννήθηκαν από το αίμα του Άδωνη, όταν τον πλήγωσε κάπρος. Η Δάφνη, συνοδεύεται με τη δόξα.

Ας περάσουμε στην νεώτερη Ελληνική γραμματεία. Ας δούμε πως μίλησαν τα λουλούδια με τη δική τους γλώσσα, το γλυκό τους χαμόγελο και τη ρεμβαστική τους όψη, σε ποιητές και πεζογράφους, για να ονομαστούν τα ποιήματα "ιδεολογικά λουλούδια μεγάλης διάρκειας".

Δ. Σολωμός : Ελεύθεροι πολιορκημένοι
Λουλούδια μύρια που καλούν χρυσό μελισσολόι
άσπρα, γαλάζια, κόκκινα και κρύβουνε τη χλόη

Κ. Παλαμάς: Συγκινείται από τα μυστικά μιλήματα των λουλουδιών

Σήμερα και ποιός να το πιστέψει;
τα λουλούδια κλαίγανε μαζί μου
τα λουλούδια είναι από σκέψη
από μοσχοβόλημα η ψυχή μου
Α. Σικελιανός: Όλη ευωδιά η μαγιάτικη νύχτα
από τόσα ρόδα

Γ. Σεφέρης: Είτε βραδιάζει, είτε φέγγει
μένει λευκό το γιασεμί

Γ. Βερίτης: Στην πηγή του χωριού μου με τα λούλου-
δα γύρω

που σκορπούσε πάντα το λεπτό τους το μύρο
Στην πηγή του χωριού μου μενεξέδες ανθούσαν...
Οδ. Ελύτης: Η μαγεία του Παπαδιαμάντη 1977

... οι νύχτες του ελαφρές, σαν το γιασεμί, ακόμη κι
όταν

περιέχουν τρικυμίες.

Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος: Οι λόγοι μας, όταν
μιλούν γι αγάπη μοιάζουν με τα λουλούδια της τρια-
νταφυλλιάς. Οι κακοί λόγοι με τ' αγκάθια της. Τα λου-
λούδια, λέει, που πρέπει ν' ανθίζουν μέσα μας είναι,
αδελφοσύνη, αγάπη, προσφορά, υπομονή, προσμονή κι
ελπίδα.

Εμείς: Τα θεωρούμε τον πιστότερο φίλο. Τ' αγαπού-
με, τα καλλιεργούμε και είναι παρόντα σ' όλες τις κοι-
νωνικές εκδηλώσεις, χαρές και λύπες. Βαφτίζουμε τα
παιδιά μας με τα ονόματά τους. Βιολέτα, Γαρυφαλλιά,
Τριανταφυλλιά, Μαργαρίτα. "Η μαρτυριάρα" όταν δέ-
χεται την ερώτηση "μ'αγαπά, δε μ'αγαπά" Αυτή απαντά,
ίσως κι αλήθεια "όχι" και τότε η πονεμένη καρδιά τρα-
γουδά "Μια μαργαρίτα ήμουν λευκή, που ξεφύλλισε του
πόνου η καταγιόδα..." ή " Απόψε μια μαργαρίτα κόψε και
μίλα με τ' άσπρα της τα φύλλα".

Η προσφορά τους πόσο μαλακώνει την ανθρώπινη
ψυχή!

Δίνουν χαρά και φανερώνουν τα πιο ευγενικά αι-
σθήματα.

Ευγενική χειρονομία από αισθαντικούς ανθρώπους.
Ευχάριστη αποδοχή από καλοσυνάτες καρδιές.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΜΙΧΟΣ

ΟΤΑΝ Η ΓΗ ΚΛΑΙΕΙ

Είναι που κακοφόρμισαν οι πληγές της
και οι ηγέτες της
παίζουν τη ρώσικη ρουλέτα.
Είναι που τα καρβέλια του οίκτου
μοιράζονται σε χιλιάδες φέτες,
ως ελάχιστο αντίδωρο υποκρισίας.
Είναι που οι κάννες των όπλων
ξερνούν την απληστία
και των χάλκειων την παράνοια.
Είναι που οι θάλασσες εγκυμονούν
τα λύματα της αφθονίας.
Είναι που η χλωροφύλλη των δέντρων
παίρνει να κιτρινίζει επικίνδυνα.
Είναι που η ζωή φυτόζωει.
Είναι που το ανοιχτό χέρι της φιλίας
έγινε γροθιά της άμυνας.

ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ

Έκλεισαν τα παντζούρια στη μέρα,
ξεκρέμασαν τα φωτιστικά
και τη ζωή τους σκαρφαλωμένη
στην ασπρόμαυρη κόπια των φωτογραφιών.
Άδειασαν τα συρτάρια
και τις ψυχές τους.
Παιδικές φωνές,
απόηχοι μάρτυρες
μιας σελίδας που γύρισε,
τις άφησαν να μεγαφωνίζουν
εντός τους
και στο κιτρινωμένο χαρτόκουτο
έγραψαν: Προσοχή, οστεοφυλάκιο μνήμης.
Αργή, βασανιστική η κάμερα
της λειψής όρασης
έβαλε το Τέλος.
Σε σχήμα Χ αιχμαλώτισαν
την οξώπορτα.

Αφιερώνεται στη μνήμη των νεκρών στα Τέμπη.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ. ΠΩΣ Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕ ΤΟ ΘΡΥΛΙΚΟ ΒΑΣΙΛΙΑ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Φιλολόγος - Θεολόγος

Ο Μ. Αλέξανδρος οικοδόμησε μέσα σε μια δεκαετία μια τεράστια αυτοκρατορία η οποία εκτείνονταν από την Ελλάδα μέχρι τα ινδικά σύνορα. Εκτός όμως από μεγάλος κατακτητής ο θρυλικός βασιλιάς ήταν, πράγμα άγνωστο σε πολλούς και ένας σπουδαιότερος διανοούμενος, με μεγάλο ενδιαφέρον για τη φιλοσοφία, την ιατρική και άλλες επιστήμες. Αυτό βέβαια δεν πρέπει να μας εκπλήσσει καθόλου, αφού δάσκαλός του ήταν ο Αριστοτέλης, ο μεγάλος Έλληνας φιλόσοφος, του οποίου οι ιδέες θεωρούνται σήμερα το θεμέλιο της δυτικής φιλοσοφίας. Γι' αυτό δικαιολογημένα θεωρείται ο Αριστοτέλης, σύμφωνα με μια δημοσκοπική σε παγκόσμιο επίπεδο έρευνα του μεγάλου αμερικανικού πανεπιστημίου ΜΙΤ, ως η σπουδαιότερη προσωπικότητα της ανθρωπότητας από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα. Αυτό από μόνο του θα πρέπει να μας κάνει υπερήφανους όλους τους Έλληνες, ιδιαίτερα εμάς τους Μακεδόνες, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, μα ακόμη περισσότερο το σύλλογό μας, τον Παγχαλκιδικό σύλλογο, ο οποίος έχει την τιμή να φέρει το όνομα του μεγάλου Χαλκιδικιώτη φιλόσοφου Αριστοτέλη από την εποχή της ίδρυσής του το 1903 μέχρι σήμερα.

Πώς όμως αυτός ο γίγαντας της διανόησης ανέλαβε να διδάξει έναν έφηβο πρίγκηπα και κατά πόσο ο μετέπειτα μεγάλος κατακτητής ακολούθησε πιστά τα ιδεώδη του δασκάλου του; Οι περισσότερες γνώσεις μας για το Μ. Αλέξανδρο προέρχονται από πηγές γραμμένες πολλά χρόνια αργότερα μετά το θάνατό του και οι οποίες δίνουν στη ζωή του μυθικές διαστάσεις. Η σημαντικότερη πηγή είναι οι "Βίοι παράλληλοι", που έγραψε ο Πλούταρχος τον 2ο μ.Χ. αιώνα, όπου δίνονται λεπτομέρειες για την τριετή περίοδο κατά την οποία ο νεαρός Αλέξανδρος μαθήτευσε δίπλα στον Αριστοτέλη από 12 έως 16 ετών. Ο Αλέξανδρος γεννήθηκε το 356 π.Χ. στην Πέλλα. Ήταν γιος του βασιλιά της Μακεδονίας Φιλίππου του Β' και της Ολυμπιάδας και μεγάλωσε, όπως άρμοζε σε έναν πρίγκηπα και μελλοντικό βασιλιά, σπουδάζοντας δίπλα στον Αριστοτέλη και λαμβάνοντας παράλληλα στρατιωτική εκπαίδευση.

Όταν ο Φίλιππος προσέλαβε τον Αριστοτέλη ως δάσκαλο του νεαρού Αλέξανδρου, ο μεγάλος φιλόσοφος ήταν περίπου 40 ετών. Είχε περάσει τα προηγούμενα είκοσι χρόνια στη σχολή του Πλάτωνα, την Ακαδημία του στην Αθήνα. Ωστόσο το 348 π.Χ. εγκατέλειψε τη σχολή, μάλλον επειδή ο Πλάτωνας δεν τον

επέλεξε ως διάδοχό του στη σχολή του, διορίζοντας στη θέση του τον ανεψιό του Σπεύσιππο. Ενώ ο Φίλιππος είχε κατά νου και άλλους διαπρεπείς φιλοσόφους, τελικά κάλεσε τον Αριστοτέλη για να διδάξει το νεαρό πρίγκηπα Αλέξανδρο. Αυτό κατά πάσα πιθανότητα έγινε επειδή ο Αριστοτέλης είχε ήδη φήμη σπουδαίου φιλόσοφου, ήταν Μακεδόνας, αλλά και επειδή ο πατέρας του Νικόμαχος είχε υπηρετήσει ως γιατρός στην αυλή του πατέρα του Φιλίππου Αμύντα. Κατά τη διάρκεια της ζωής του ο φιλόσοφος έχαιρε μεγάλου σεβασμού και έτσι θα είχε και άλλες επιλογές μετά την Ακαδημία του Πλάτωνα. Ενδεχομένως να ονειρευόταν την ίδρυση δικής του σχολής στην Αθήνα, ήξερε άλλωστε ότι αυτό ήταν κάτι που μπορούσε να πετύχει υπό τη βασιλική προστασία του Φιλίππου. Γνωρίζουμε ακόμη ότι ένας από τους όρους του συμβολαίου του, ώστε να αναλάβει τη μαθητεία του Αλέξανδρου, ήταν να ανοικοδομήσει ο Φίλιππος την ιδιαίτερη του πατρίδα, τα Στάγειρα στη Χαλκιδική, την οποία ο βασιλιάς είχε ισοπεδώσει αρκετά χρόνια νωρίτερα ως τιμωρία για μια εξέγερση εναντίον της κυριαρχίας του.

Η αίθουσα διδασκαλίας στην οποία δίδαξε ο Αριστοτέλης ήταν ένας μικρός ναός, αφιερωμένος στις Νύμφες, στο χωριό Μίεζα, λίγο έξω από την Πέλλα. Ανάμεσα στα ερείπιά του διασώζονται μέχρι σήμερα τα πέτρινα καθίσματα στα οποία κάθονταν οι μαθητές του και οι σκιεροί χώροι περιπάτου στους οποίους ο Αριστοτέλης συνήθιζε να περιφέρεται. Εκτός από τον Αλέξανδρο στη σχολή φοιτούσαν και παιδιά Μακεδόνων αξιωματούχων, μερικά από τα οποία θα γίνονταν έμπιστοι στρατηγοί και επιστήθιοι φίλοι του Αλέξανδρου, όπως ο Ηφαιστίωνας, ο Πτολεμαίος, ο Κάσσανδρος και ο Κλείτος.

Σύμφωνα πάντα με τον Πλούταρχο τα μαθήματα επικεντρώνονταν στην ηθική, τη φιλοσοφία, την πολιτική και τη ρητορική. Ο Αριστοτέλης συνέγραψε και διδακτικά φυλλάδια για την εκπαίδευση του Αλέξανδρου, ώστε να γίνει ένας καλός βασιλιάς. Μεταξύ των τίτλων των φυλλαδίων αυτών είναι γνωστοί, οι "περί βασιλείας," Αλεξάνδρου συνέλευσις," περί αποικιών," η δόξα του πλούτου". Το ενδιαφέρον του Αριστοτέλη για τις επιστήμες ήταν τεράστιο και γι' αυτό φρόντισε να μεταφέρει στον Αλέξανδρο όλες τις γνώσεις του γύρω από τη βιολογία, τη φυσική, την ιατρική και άλλες επιστήμες, που κατείχε ο ίδιος πολύ καλά. Ο νεαρός πρίγκηπας τις απορροφούσε κυριολεκτικά, έγιναν βίωμα στη ζωή του, αφού είναι γνω-

στό ότι αργότερα χορηγούσε διατροφικές και ιατρικές συνταγές, καθώς και ασκήσεις σε άρρωστους φίλους του. Ο Αλέξανδρος έστειλε επίσης κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του, στον παλιό του δάσκαλο εξωτικά φρούτα και διάφορα ζώα για να τα μελετάει και να βγάζει τα ανάλογα συμπεράσματα. Είχε εξάλλου πάρει στην εκστρατεία μαζί του και επιστήμονες αρκετών επιστημών, για να μελετούν τα διάφορα φαινόμενα και ο,τιδήποτε άλλο ενδιαφέρον συναντούσαν οι στρατιώτες του και ο ίδιος ο Αλέξανδρος. Είναι γνωστό εξάλλου ότι σχεδίαζε μετά την κατάκτηση της Ασίας, συνεχίζοντας την εκστρατεία του να διασχίσει τον Ινδικό ωκεανό και να περιπλεύσει την Αφρική, για να διευρύνει το βασίλειό του αλλά και να πλουτίσει τις γνώσεις του. Όσο υπερβολικό κι αν ακούγεται αυτό, ο Αλέξανδρος θεωρούσε τον εαυτό του πνευματικό κληρονόμο του Αριστοτέλη, όσο και διάδοχο του Μακεδονικού θρόνου. Αυτό φαίνεται πως τον βοήθησε πολύ, ώστε να πετύχει κάτι που για πολλούς φαινόταν ακατόρθωτο και να μείνει στην ιστορία και τη συνείδηση όλων μας ως Μέγας Αλέξανδρος. Γι' αυτό και δικαιολογημένα θεωρείται ως ένας από τους σπουδαιότερους Έλληνες όλων των εποχών, ο πρώτος συμφωνά με μια δημοσκόπηση που πραγματοποιήθηκε από ένα τηλεοπτικό κανάλι, πριν μερικά χρόνια και περιλαμβάνει τους 100 σπουδαιότερους Έλληνες όλων των εποχών. Στην ίδια δημοσκόπηση τη δεύτερη θέση καταλαμβάνει ο μεγάλος φιλόσοφος και δάσκαλός του, ο Αριστοτέλης. Αυτή η φιλοσοφική κληρονομιά είχε μεταδοθεί στον Αριστοτέλη από τον Πλάτωνα, ο οποίος με τη σειρά του είχε δάσκαλο τον Σωκράτη - μια τριανδρία που περιελάμβανε τα τρία ίσως μεγαλύ-

τερα μυαλά της αρχαίας Ελλάδας.

Ο μελλοντικός βασιλιάς της Μακεδονίας πίστευε ότι ήταν ξεχωριστός και ότι η φιλοσοφία ήταν ιερή και απαραβίαστη. Ενδέχεται οι διδαχές του Αριστοτέλη να είχαν επηρεάσει την ενδοσκόπησή του, καθώς και την ικανότητά του στη μεγαλοσύνη. Όπως οι περισσότεροι βασιλικοί διάδοχοι, έτσι και ο Αλέξανδρος προετοιμαζόταν για την επιτυχία, σπάνια όμως ένας πρίγκηπας διδάσκεται πώς να αναπτύσσει τα χαρίσματά του. Μεγάλο μέρος της Αριστοτέλειας φιλοσοφίας αφορά τη συνειδητοποίηση των δυνατοτήτων, δηλ. κάποιος που θέλει να είναι σπουδαίος πρέπει να ασκεί και το πνεύμα του και να πασχίζει για την αριστεία. Κάποτε έγραψε μια επιστολή στην οποία έλεγε: προσωπικά θα επιθυμούσα να ξεχωρίζω για τις γνώσεις μου για τα πιο ωραία πράγματα, παρά για τη δύναμη. Αυτή η αριστεία εκφράζει την αρχαιοελληνική πίστη, σύμφωνα με την οποία οι μεγάλοι άνδρες αριστεύουν μέσω της αρετής της νοημοσύνης, της ευγενικής καταγωγής και της φυσικής ομορφιάς. Ο Αριστοτέλης θα δίδαξε στον Αλέξανδρο πώς να αναλύει τη ζωή του για να αριστεύει, πώς να εξωτερικεύει το δυναμισμό του και πώς να μελετά διάφορα αποτελέσματα και να επιλέγει το καλύτερο. Γι' αυτό βέβαια πέτυχε όσα πέτυχε και κανείς δεν μπορεί να φανταστεί τι θα μπορούσε να πετύχει ακόμη, αν δεν πέθαινε σε τόσο νεαρή ηλικία των τριάντα τριών ετών.

Έτσι δικαιοματικά του απονεμήθηκε η προσωνομία Μέγας και η ζωή και τα κατορθώματά του να αποκτήσουν διά μέσου των αιώνων μυθικές διαστάσεις, έτσι ώστε να χαρακτηριστεί ως ο βασιλιάς θρύλος, ως ο άνθρωπος φαινόμενο.!

ΠΡΟΑΓΓΕΛΙΑ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Παγκυαλικδικού Συλλόγου αποφάσισε να πραγματοποιηθούν μέχρι τέλος του έτους οι παρακάτω εκδρομές:

Τέλος Σεπτεμβρίου – Αρχές Οκτωβρίου (Αεροπορικώς)

ΒΕΛΓΙΟ - ΟΛΛΑΝΔΙΑ (6 Διανυκτερεύσεις)

Πληροφορίες: κ. Ιωάννης Κοτσάνης 6936950188

Τέλος Οκτωβρίου – Αρχές Νοεμβρίου (Οδικώς)

Αγ. Σαράντα – Χειμάρα – Κορυτσά και Πέριξ.

(2 ή 3 Διανυκτερεύσεις)

Πληροφορίες: κ. Κοκόνη Ζαμπόκα 6972150431

Τέλος Δεκεμβρίου – Αρχές Ιανουαρίου

Πρωτοχρονιάτικη Εκδρομή

Ο προορισμός θα ανακοινωθεί στο επόμενο τεύχος.

Σημείωση: Οι τελικές ημερομηνίες, η τιμή, καθώς και οι λεπτομέρειες των εκδρομών θα ανακοινωθούν μετά την ολοκλήρωση της έρευνας αγοράς με sms και e-mail.

Αγιορείτικα νέα

Η Παναγία «Άξιον Εστί» του Πρωτάτου Καρυών στην Αθήνα

Η εικόνα της Παναγίας «Άξιον Εστί» έφτασε στην Αθήνα. Η επίσημη τελετή υποδοχής στην Αθήνα έγινε το απόγευμα της Τετάρτης 3 Μαΐου 2023 στην πλατεία της Μητρόπολης Αθηνών, παρουσία του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου και εκπροσώπων της πολιτικής και πολιτειακής ηγεσίας. Στη συνέχεια, τελέστηκε Δοξολογία και Ιερά Παράκληση στον Καθεδρικό Ιερό Ναό Αθηνών. Εκεί η εικόνα παρέμεινε για προσκύνημα από τους πιστούς ως τις 15 Μαΐου.

Η μεταφορά της ιερής εικόνας, η οποία εξέρχεται

άγνωστο περαστικό μοναχό μαζί με τον οποίο, μάλιστα, έψαλλε και την ακολουθία του όρθρου της Κυριακής. Όταν λοιπόν έφθασαν στην θ' ωδή του κανόνα, ο μεν μοναχός του Κελιού έψαλλε "Την Τιμιωτέραν", το γνωστό αρχαίο αυτό ύμνο του Αγίου Κοσμά του Ποιητή, που ψαλλόταν τότε όπως και σήμερα μαζί με τους θεομητορικούς στίχους της θ' ωδής (Μεγαλύνει η ψυχή μου τον Κύριον..."), ενώ ο ξένος μοναχός άρχισε τον ύμνο διαφορετικά, προσθέτοντας στην αρχή του το μέχρι τότε άγνωστο προοίμιο «Άξιον εστίν ως αληθώς...».

από το Άγιον Όρος μόνο σε ειδικές περιπτώσεις, ήταν παλαιότερο αίτημα του Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου για να λαμπρύνει με την παρουσία της την επέτειο των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821. Ωστόσο, λόγω κορονοϊού δεν κατέστη τότε δυνατή η έξοδος της από την Αθωνική Πολιτεία. Η Παναγία «Άξιον Εστί» θεωρείται το σημαντικότερο κειμήλιο του Αγίου Όρους και φυλάσσεται στον ιερό ναό του Πρωτάτου, στις Καρυές, από όπου έχει εξέλθει επτά φορές για λαϊκό προσκύνημα και αυτή είναι η όγδοη.

Η θαυματοργική εικόνα, που φυλάσσεται σήμερα στο ιερό σύνθρονο του Πρωτάτου των Καρυών, βρισκόταν κατά τα τέλη του Ι' αιώνα σε ένα κελί κοντά στις Καρυές που σήμερα φέρει την ίδια επωνυμία "Άξιον εστί" λόγω του εξής θαύματος:

Ενώ ο Γέροντας του Κελιού απουσίαζε σε αγρυπνία του Πρωτάτου, συνέβη να φιλοξενήσει ο υποτακτικός του, που έμεινε μόνος στο κελί, κάποιον

Το προοίμιο αυτό τόσο θαυμασμό προκάλεσε στον ντόπιο μοναχό, ώστε το ζήτησε και γραπτώς, για να μπορεί να το ψάλλει και αυτός. Επειδή όμως δε βρέθηκε μελάνι και χαρτί μέσα στο κελί, ο μυστηριώδης ξένος μοναχός χάραξε τον ύμνο με το δάκτυλό του σε μια πέτρινη πλάκα και πρόσθεσε ότι έτσι πρέπει να ψάλλεται στο εξής ο ύμνος αυτός από όλους τους Ορθόδοξους. Έπειτα, έγινε άφαντος. Οι Αγιορείτες έστειλαν την πλάκα στον βασιλιά και στον Πατριάρχη, ενώ την εικόνα, μπροστά στην οποία ψάλλθηκε για πρώτη φορά ο αγγελικός ύμνος, τη μετέφεραν στο Πρωτάτο, στο οποίο καθιερώθηκε να γίνεται και η ετήσια πανήγυρη σε ανάμνηση του θαύματος και προς τιμή της Θεοτόκου. Σύμφωνα με το αρχαίο συναξάρι, η γιορτή αυτή αρχικά τελούνταν στο Κελί, όπου είχε γίνει το θαύμα, και μάλιστα προς τιμή του αρχάγγελου Γαβριήλ, που χωρίς άλλο ήταν ο θαυμαστός εκείνος ξένος μοναχός.

Αγιορείτικα νέα

Η Ιερά Μονή Ξενοφώντος Αγίου Όρους γιόρτασε τον προστάτη της Αγ. Γεώργιο

Μετά από δύο χρόνια που παρέμεινε κλειστό, άνοιξαν εκ νέου οι πύλες του μεγάλου καθολικού της Ιεράς Μονής Ξενοφώντος, στην πανήγυρη της Ιεράς Μονής, για την εορτή του Αγίου Γεωργίου του Τροπαιοφόρου.

Το Καθολικό της Μονής παρέμεινε κλειστό για δύο χρόνια, για τις ανάγκες αναστήλωσης και επισκευής, καθώς ο Ιερός Ναός χρονολογείται από το 1819.

Στην Ιερά Αγρυπνία που έλαβε χώρα χοροστάτησε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ.κ. Ανθιμος, συλλειτουργούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κ.κ. Μακαρίου, του Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Ξενοφώντος Γέροντος Αλέξιου, του Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Παντοκράτορος Γέροντος Γαβριήλ, Ιερομονάχων της Ιεράς Μονής αλλά και από όλες τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους που έφτασαν στην Ιερά Μονή Ξενοφώντος για να συνορτάσουν.

Η Ιερά Μονή Ξενοφώντος βρίσκεται παραθαλάσσια, στην Νοτιοδυτική πλευρά της χερσονήσου του Αγίου Όρους. Είναι αφιερωμένη στον Άγιο Μεγαλομάρτυρα Γεώργιο τον τροπαιοφόρο. Σύμφωνα με την προφορική παράδοση, στον σημερινό χώρο της Μονής, προϋπήρχε μικρό μονύδριο του Αγίου Δημητρίου, του οποίου σώζεται μέχρι σήμερα Ναϊσκος, που ανήγειρε ο Όσιος Ξενοφών ο συγκλητικός. Στα τέλη του 10ου αιώνα, προ του έτους 998, με την θαυμαστή διά θαλάσσης έλευση της εικόνας του Αγίου Γεωργίου, κτίστηκε προς τιμήν του το παλαιό Καθολικό της Μονής, από τον πρώτο Ηγούμενο Ξενοφώντα, από τον οποίο έλαβε την επωνυμία της.

Από τους πρώτους αιώνες, η Μονή δέχθηκε την στήριξη και τις δωρεές των Αυτοκρατόρων της Κωνσταντινουπόλεως και με τον ζήλο και τις θυσίες των Μοναχών έφθασε σε μεγάλη ακμή, τον 14ο αιώνα. Η Μονή έχει την ιδιαιτερότητα να διαθέτει δύο Καθολικά. Το παλαιό Καθολικό είναι ένα μνημείο τέχνης, αλλά και χώρος ιδιαίτερα κατασκευαστικός και υποβλητικός. Ο κυρίως Ναός κτίστηκε στα τέλη του 10ου αι., και προστέθηκαν στους επόμενους αιώνες οι χο-

ροί, η λιτή και ο εξωνάρθηκας. Το μεγάλο Καθολικό του 19ου αι. θαυμάζεται για την μεγαλοπρέπειά του, τους οκτώ τρούλους, και το μαρμαρίνο τέμπλο του Τηνίου μαρμαρογλύπτη Αντ. Λύτρα.

Από το έτος 1976 μέχρι σήμερα, η Αδελφότητα της Μονής καθοδηγείται υπό τον Γέροντος και Καθηγουμένου Αυτής Αρχμ. Αλεξίου, ο οποίος με την ευλογία του Θεού και την χάρη της Παναγίας φρόντισε για την ανακαίνιση της Μονής. Ο σεβαστός Γέροντας είναι ο κτήτορας και πνευματικός πατέρας και του γυναικείου Ι. Ησυχαστηρίου Τιμ. Προδρόμου Ακριτοχωρίου Σιδηροκάστρου, που θεμελιώθηκε το 1981 και λειτουργεί κατά την τάξη του Αγίου Όρους.

Τέλος, στην Ιερά Μονή Ξενοφώντος υπάγεται η Σκήτη Ευαγγελισμού της Θεοτόκου και το Μετόχιο του Αγίου Φιλίππου. Εκτός Αγίου Όρους, έχει τα Μετόχια της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στην Σκόπελο, του Αγίου Τρύφωνος στην Ν.Καλλικράτεια Χαλκιδικής, και των Αγιορειτών Πατέρων στην Ν. Ιωνία Αττικής. Ευλογία

μεγίστη για την Μονή και τους προσκυνητές αποτελεί η παρουσία των δύο θαυματουργών εικόνων, του Αγίου Γεωργίου του τροπαιοφόρου, 9ου αι., και της Παναγίας της Οδηγητρίας, 14ου αι., στο κέντρο του νέου Καθολικού.

Η εικόνα του Αγίου Γεωργίου βρισκόταν στην Κωνσταντινούπολη, κατά την εποχή της οικονομικής κρίσης οι διώκτες των εικόνων, αφού την έρριψαν στην φωτιά, και έμεινε ανέπαφη, την τραυμάτισαν με ξίφος στο πρόσωπο, απ' όπου έρρευσε αίμα που κατέπληξε τους εικονομάχους. Τελικά, την έρριψαν στην θάλασσα, και με θαυμαστό τρόπο έφθασε στην Μονή μας τον 10ο αι., και προς τιμήν του Αγίου, η Μονή έλαβε το όνομά του.

Στην κόγχη του ιερού Βήματος και σε περίτεχνο ξυλόγλυπτο προσκυνητάριο βρίσκεται η θαυματουργός εικόνα της Παναγίας Κεχαριτωμένης, η οποία χρονολογείται από τον 13ο αιώνα. Οι πατέρες της Μονής την τοποθέτησαν στο σύνθρονο από ιδιαίτερη ευλάβεια και σεβασμό για τα πολλά θαύματα που τελούνται από τη Χάρη της.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΑΙΝΙΑΣ ΚΑΠΕΤΑΝ ΧΑΨΑΣ: "ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ"

Εξαιρετική επιτυχία σημείωσε η εκδήλωση για την Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821, που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 12/3/2023 στα Βασιλικά και οργανώθηκε από το Δ.Ε.Π.Α.Θ. του Δήμου Θέρμης, την Κοινότητα Βασιλικών και τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ». Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Δήμου Θέρμης.

Προβλήθηκε η ταινία μικρού μήκους «ΚΑΠΕΤΑΝ ΧΑΨΑΣ ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ» που δημιουργήσε ο αντιστράτηγος ε.α. κ. Στυλιανός Κυρίμης, επίλεκτο μέλος του Παγχαλκιδικού, σε σκηνοθεσία του κ. Ιωάννη Κοροδήμου, υπεύθυνου του κινηματογραφικού αρχείου του Πολεμικού Μουσείου Αθηνών και χρηματοδοτήθηκε από την Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής.

Την ταινία προλόγισαν η Καθηγήτρια του Α.Π.Θ. κ. Ελένη Τζήμα, ο Ομότιμος καθηγητής του Α.Π.Θ. κ. Αθανάσιος Καραθανάσης και ο Βυζαντινολόγος-Συγγραφέας από τα Βασιλικά κ. Αναστάσιος Σινάκος, ο οποίος αναφέρθηκε και στην Ιστορία των Βασιλικών. Ο Σεναριογράφος κ. Στυλιανός Κυρίμης, μίλησε για τη δημιουργία της ταινίας και ευχαρίστησε όλους όσους βοήθησαν να γίνει.

Χαιρετισμούς στη εκδήλωση απεύθυναν Ο Δήμαρχος Θέρμης κ. Θεόδωρος Παπαδόπουλος, Οι Βουλευτές κ. Γεώργιος Βαγιωνάς, κ. Θεόδωρος Καραόγλου, κα Δώρα Αυέρη, κ. Σωκράτης Φάμελος, κ. Γεώργιος Αρβανιτίδης, κα Κων/να Αδάμου, ο Περιφερειακός σύμβουλος κ. Κων/νος Πάλλης, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του ΔΕΠ-ΠΑΘ κ. Γεώργιος Αγγέλου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Βασιλικών κ. Αστέριος Καρακώτας και ο πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Ιωάννης Κοτσάνης.

Εκτός των παραπάνω στην εκδήλωση παρευρέθηκαν οι πρώην Βουλευτές κ. Αθηναίος Φλωρίνης και κ. Ευθύμιος Καρανάσιος, ο Επίτιμος Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Μιχαήλ Καρτσιώτης, και το Επίτιμο Μέλος κ. Αστέριος Σαμαράς, η Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης κα Ζαφειρούλα Μυλωνά, Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Θέρμης, Κοινοτικοί Σύμβουλοι των Βασιλικών, κάτοικοι της Κωμόπολης και της γύρω περιοχής, Μέλη του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ.α.

Τον συντονισμό της εκδήλωσης, η οποία ήταν άρτια

οργανωμένη, είχε ο Δημοσιογράφος κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος. Το μεσημέρι ο Δήμος Θέρμης παρέθεσε γεύμα στον Δημιουργό της ταινίας, στους παρουσιαστές και στους συντελεστές της εκδήλωσης.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΡΟΝΟΪΟΥ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ»

Την Τετάρτη 29 Μαρτίου 2023 και ώρα 19:00 οργανώθηκε από τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο στην ΕΣΤΙΑ του, εκδήλωση με θέμα: «Οι επιπτώσεις του Κορονοϊού στην υγεία».

Στην κατάμεστη αίθουσα του Συλλόγου, ο Καθηγητής Ιατρικής του Α.Π.Θ. και Διευθυντής της Α΄ Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής του Π.Γ.Ν.Θ ΑΧΕΠΑ κ. Χρήστος Σαββόπουλος ανέπτυξε με λεπτομέρειες και σαφήνεια το θέμα και απάντησε σε πολλές ερωτήσεις των παρευρισκομένων.

Ήταν η πρώτη εκδήλωση που οργάνωσε ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος στην αίθουσα μετά την Πανδημία.

Στην εκδήλωση την οποία συντόνισε το Μέλος του Δ.Σ. κα Ζαμπόκα Κοκόνη, παρευρέθηκαν ο Αντιδήμαρχος του Δήμου Θεσσαλονίκης κ. Χάρης Αηδονόπουλος, ο Επίτιμος Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Μιχαήλ Καρτσιώτης, η Σχολική Σύμβουλος κα Ζαφειρούλα Μυλωνά και πολλά μέλη και φίλοι του Συλλόγου.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού ευχαριστεί θερμά τον Καθηγητή κ. Χρήστο Σαββόπουλο και όλους όσους παρευρέθηκαν στην εκδήλωση. (Φωτ. σελ. 34)

Α.Ο.Ζ. ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση του Παγχαλκιδικού Συλλόγου την Τετάρτη 26 Απριλίου στην ΕΣΤΙΑ του με θέμα: «Α.Ο.Ζ. και λοιπά θέματα του Αιγαίου».

Οι ομιλητές κ. Βενιαμίν Καρακωστάκογλου, Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. και κ. Χρήστος Παυλούδης, Υποναύαρχος ε.α. και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου, ανέπτυξαν με λεπτομέρειες και σαφήνεια το θέμα και εντυπωσίασαν τους παρευρισκόμενους. (Άρθρο σελ. 17)

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν: Εκπρόσωπος του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Ανθίμου, ο Πρόξενος της Μάλτας στην Θεσσαλονίκη κ. Σινιώρης Ανδρόνικος, ο Διοικητής της Ναυτικής Διοίκησης

ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ, ΤΑΧΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΕΞΟΔΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Όσοι δεν το στείλατε, στείλτε μας το e-mail σας.

Το ξαναγράφουμε, για άλλη μία φορά, και παρακαλούμε όλα τα μέλη μας:

Προκειμένου να εκσυγχρονίσουμε τον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ μας, **σας παρακαλούμε να στείλετε το e-mail σας στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Συλλόγου, panchalkidikos@gmail.com, προτάσσοντας επίθετο και όνομα.**

σης Βορείου Ελλάδος Πλοίαρχος Π.Ν. κ. Κανούτος Παρίσης, ο Επίτιμος Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Μιχαήλ Καρτσιώτης, οι Ομότιμοι Καθηγητές του Α.Π.Θ. κ.κ. Μακρογιάννης Τιμολέων και Αυγολούπης Σταύρος, ο Καθηγητής του ΠΑ.ΜΑΚ. κ. Δριτσάκης Νικόλαος, ο Αρχίατρος ε.α. κ. Παπαγιάννης Χρήστος, ο Αντιστράτηγος ε.α. κ. Κυρίμης Στυλιανός, ο Ταξίαρχος ε.α. κ. Μπαλωματίνης Βασίλειος, μέλη και φίλοι του Συλλόγου κ.α.

Μετά το πέρας της εκδήλωσης προσφέρθηκε κέρασμα στους παρευρισκομένους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμά τους ομιλητές και όλους τους παρευρισκομένους στην ξεχωριστή αυτή εκδήλωση. (Φωτ. σελ. 34)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΜΙΧΟΥ

Με εξαιρετική επιτυχία πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 17/5/2023 στην ΕΣΤΙΑ του Συλλόγου, η παρουσίαση της τελευταίας ποιητικής συλλογής του φιλόλογου κ.Γιάννη Καραμίχου "ΣΑΝ ΣΤΙΛΕΤΑ" από τον φιλόλογο πρώην Σχολικό Σύμβουλο κ. Δημήτριο Κοσμά.

Το πολυπληθές ακροατήριο, Μέλη και Φίλοι του Παγκαλκδικού, γεύτηκαν καθηλωμένοι την δημιουργική συνύπαρξη δύο σπουδαίων πνευματικών ανδρών της Χαλκιδικής και προσωπικών φίλων, οι οποίοι έχουν δώσει τα διαπιστευτήρια της ποιότητας τους παρουσίας αρκετές φορές.

Ο Δημήτρης Κοσμάς από τον Πολύγυρο, με τη γνωστή οξυδερκή κριτική του προσέγγιση, παρουσίασε την τελευταία ποιητική συλλογή του Γιάννη Καραμίχου, από την Αρναία, ενώ ο ποιητής απήγγειλε ποιήματα κατά την διάρκεια της παρουσίασης. Στην συνέχεια ο κ. Καραμίχος ευχαρίστησε τους παρευρισκομένους, ιδιαίτερα δε τον φίλο του Δημ. Κοσμά, τον κ. Βαγιωνά, τους συμπατριώτες του που ήρθαν από Αρναία και τον Παγκαλκδικό Σύλλογο.

Την εκδήλωση έκλεισε ο Πρόεδρος του Παγκαλκδικού κ. Κοτσάνης με ειδική αναφορά στους αξιολογούς ομιλητές και επίλεκτα μέλη του Παγκαλκδικού, ευχαριστίες σε όλους και ευχήθηκε να πραγματοποιηθούν και άλλες αντίστοιχες εκδηλώσεις.

Την ξεχωριστή αυτή βραδιά, που παρουσίασε το μέλος του Δ.Σ. κ. Κοκόνη Ζαμπόκα, τίμησαν με την παρουσία τους, ο Βουλευτής Χαλκιδικής κ. Βαγιωνάς, ο πρώην Υπουργός κ Πάχτας, ο πρώην Δήμαρχος Αρναίας κ. Καραστέργιος, ο Επίτιμος πρόεδρος του Παγκαλκδικού κ. Καρτσιώτης, οι καθηγητές του Πανεπιστημίου κ. Αυγολούπης, κ. Μακρογιάννης, κ. Λαζαρίδης και κ.Τζιόνας, το Δ.Σ., μέλη και φίλοι του Παγκαλκδικού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου ευχαριστεί θερμά τους συντελεστές της σπουδαίας αυτής εκδήλωσης κ. Δημήτρη Κοσμά και κ. Γιάννη Καραμίχο και όλους τους παρευρισκομένους. (Φωτ. σελ. 34)

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ. ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΓΥΡΟ

Την Παρασκευή 28/4 ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Ιωάννης Κοτσάνης, ο Αντιπρόεδρος κ. Τριαντάφυλλος Οικονόμου, ο Ειδ. Γραμματέας κ. Νικόλαος Μπούφτας και τα μέλη του Δ.Σ. κ.κ. Απόστολος Στρατής, Χρήστος Παυλούδης και κα Κοκόνη Ζαμπόκα, επισκεφτήκαν την Νέα Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κα Κατερίνα Ζωγράφου. Ευχήθηκαν καλή επιτυχία στο έργο της και συζήτησαν θέματα που αφορούν τον Σύλλογο και την συνεργασία του με την Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής.

Στη συνέχεια τα μέλη του Δ.Σ. επισκέφτηκαν και τον Δήμαρχο Πολυγύρου κ. Αστέριο Ζωγράφο, με τον οποίο συζήτησαν μεταξύ άλλων το θέμα της αποκατάστασης του Μνημείου του κ. Χάψα στην Αγία Αναστασία. Ο Δήμαρχος τους ενημέρωσε ότι περιμένει απάντηση από το αρμόδιο Υπουργείο, μετά από πρόταση που υποβλήθηκε από το Δήμο για την ένταξη της αποκατάστασης του μνημείου σε αντίστοιχο πρόγραμμα. (Φωτ. σελ. 59)

Ελπίζουμε να έχουμε σύντομα ευχάριστα νέα.

ΠΡΩΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Την Παρασκευή 9/6/2023 και ώρα 19.30, η χορωδία του Παγκαλκδικού Συλλόγου, εμφανίστηκε για πρώτη φορά, μετά την Πανδημία, στο Δημοτικό Θέατρο "Ναύαρχος Βότσης" στην Καλαμαριά.

Η Χορωδία μας έλαβε μέρος σε κοινή εμφάνιση, με την χορωδία των παλαιών προσκόπων και οδηγών Θεσσαλονίκης, την χορωδία της Ελληνικής Εταιρείας νόσου Alzheimer και συναφών διαταραχών και του φωνητικού συνόλου Ensemble, στην Μουσική βραδιά που ήταν αφιερωμένη στον Μαέστρο Πέτρο Μαυρόπουλο. Ο Πέτρος Μαυρόπουλος εκτός από εξαιρετικός μουσικός και μαέστρος χορωδιών, διακρίνεται για το εκλεπτυσμένο μουσικό του κριτήριο, την ξεχωριστή μελωδικότητα που διέπει τις εναρμονίσεις του και τη βαθιά του γνώση της χορωδιακής τέχνης.

Οι 4 χορωδίες απέδωσαν με μεγάλη επιτυχία 20 γνωστά τραγούδια, σε εναρμόνιση του Πέτρου Μαυρόπουλου, ο οποίος ήταν παρών, παρά τα κινητικά του προβλήματα.

Από τον Παγκαλκδικό Σύλλογο στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Πρόεδρος κ.Ιωάννης Κοτσάνης ο οποίος απεύθυνε χαιρετισμό, η υπεύθυνη και μέλος της χορωδίας κ. Κοκόνη Ζαμπόκα, το μέλος του Δ.Σ. κ. Απόστολος Στρατής, μέλη και φίλοι του Παγκαλκδικού κ.α.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας συγχαίρει θερμά τους χορωδούς των 4 χορωδιών που έλαβαν μέρος στην εκδήλωση, οι οποίοι αφιέρωσαν ακούραστα και με μεγάλη διάθεση χρόνο και κόπο για την εκμάθηση των 20 τραγουδιών, με κοινό συνδυαστικό κρίκο τη Μουσική. Επίσης τους μουσικούς που επένδυσαν μουσικά την εκδήλωση, στο μπουζούκι ο Σπύρος Τσομπανίδης και στο ακορντεόν ο Ζωγράφος Σταυρίδης. Ιδιαίτερα ευχαρι-

στεί την μαέστρο κ. Μαρία Βαφειάδου που είχε την ιδέα και την πρωτοβουλία του αφιερώματος για να τιμηθεί ο μαέστρος Πέτρος Μαυρόπουλος.

Το αφιέρωμα θα παραμένει στην μνήμη μας, σαν μια σημαντική στιγμή για όλους, μια εκπλήρωση ενός χρέους και μια απόδειξη της ένωσης δυνάμεων.

ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

Όπως είναι γνωστό το χορευτικό Συγκρότημα του Συλλόγου, ξεκίνησε πάλι τις πρόβες μετά την Πανδημία από αρχές Νοεμβρίου με τον ίδιο δάσκαλο κ. Περικλή Διαμαντή. Το χορευτικό συγκρότημα εμφανίστηκε με εξαιρετική επιτυχία σε τρεις εκδηλώσεις τους μήνες Μάιο και Ιούνιο.

-Την Κυριακή 13 Μαΐου στον αύλειο χώρο της Δ.Ε.Θ. στην εκδήλωση-έκθεση "Κρήτη η μεγάλη συνάντηση. Τοπικά προϊόντα και γεύσεις Ελλάδος". Το Χορευτικό μας χόρεψε χορούς από την Χαλκιδική.

-Το τριήμερο 26, 27 και 28 Μαΐου στα Λιμενάρια της Θάσου, στο 5ο Φεστιβάλ παράδοσης Θάσου. Οργανώθηκε τριήμερη εκδρομή που συμμετείχαν μέλη του Χορευτικού και φίλοι του Συλλόγου. Επικεφαλής ήταν το μέλος του Δ.Σ. κ. Απόστολος Στρατής, ο οποίος ξενάγησε τους συμμετέχοντες στο όμορφο νησί, με βοήθην την κ.Κοκόνη Ζαμπόκα επίσης μέλος του Δ.Σ. Η εκδρομή σημείωσε μεγάλη επιτυχία, όπως και η εμφάνιση του Χορευτικού μας. Το Φεστιβάλ ήταν άψογα οργανωμένο. Ήταν ένα υπέροχο τριήμερο και όλοι επέστρεψαν ενθουσιασμένοι.

-Το Σάββατο 10 Ιουνίου, μικρό τμήμα του Χορευτικού έλαβε μέρος στο 16ο Αντάμωμα χορευτικών ομάδων στον Πολύγυρο. Μετείχαν περισσότερα από 50 χορευτικά από διάφορα μέρη της Ελλάδας, σε μια πραγματικά ξεχωριστή, άριστα οργανωμένη εκδήλωση από τον Λαογραφικό Όμιλο Πολυγύρου και με πολύ κέφι. Τα Χορευτικά με τα Λάβαρα τους, αφού περπάτησαν χορεύοντας για λίγο στον Πολύγυρο, συγκεντρώθηκαν στον αύλειο χώρο του Δημαρχείου, όπου έγινε μικρή τελετή με ανταλλαγή αναμνηστικών. Στη συνέχεια προσφέρθηκε κέρασμα –φαγητό και ακολούθησε γλέντι στην πλατεία μπροστά στο Δημαρχείο. Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Δήμου Πολυγύρου.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει θερμά τους οργανωτές των παραπάνω εκδηλώσεων. Ιδιαίτερα συγχαρητήρια και ευχαριστίες αξίζουν στα μέλη του Χορευτικού μας Συγκροτήματος και τον δάσκαλο, που έλαβαν μέρος και εκπροσώπησαν επάξια τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο. (Φωτ. σελ. 59)

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 202ης ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Με κάθε λαμπρότητα γιορτάστηκε και φέτος την Κυριακή 11 Ιουνίου 2023, στην Ιερά Μονή Αγίας Αναστασίας και στο χώρο του Μνημείου η 202η επέτειος της φονι-

κής Μάχης των Βασιλικών, η θυσία του Καπετάν Χάψα και των παλληκαριών του, καθώς και η πυρπόληση του Μοναστηριού και η σφαγή του τότε Ηγούμενου Μακαρίου και λοιπών μοναχών. Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας τελέστηκε Αρχιερατικό Μνημόσυνο από τον Ηγούμενο της Μονής Μητροπολίτη Μιλήτου κ. Απόστολο. Τον Πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου κ. Αστέριος Λυρτζής ο οποίος ήταν και ο Τελετάρχης της εκδήλωσης. Ακολούθησε Επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο χώρο του Μνημείου.

Τον φετινό εορτασμό τίμησαν με την παρουσία του και κατέθεσαν στεφάνια ο Εκπρόσωπος του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας κ. Πάλης, η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κα Αικατερίνη Ζωγράφου, Ο Δήμαρχος Θέρμης κ. Θεόδωρος Παπαδόπουλος, ο Δήμαρχος Εμμανουήλ Παπά Σερρών κ. Δημήτριος Νότας, ο Αντιδήμαρχος Πολυγύρου κ. Ιωάννης Σιμώνης ως εκπρόσωπος του Δημάρχου, ο Αντιδήμαρχος Σιθωνίας κ. Βασίλειος Ζήσιος, οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων, Βασιλικών κ. Όλγα Γιαννίου, Γαλαρινού κ. Γεώργιος Γαλαρινιώτης, Λειβαδίου κ. Δημήτριος Γουδήρας, η Εκπρόσωπος του Γ' Σώματος Στρατού, ο Διοικητής της Αστυνομίας Χαλκιδικής, ο Διοικητής Π.Υ. Χαλκιδικής, ο Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής κ. Κωνσταντίνος Κόμπος, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Εφέδρων ΑΕ/κών Χαλκιδικής κ. Νικόλαος Βασιλάκης, η Πρόεδρος του Συλλόγου Βρασταμινών κα Μαριάννα Πραβητιανού, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Διαιτητών Χαλκιδικής κ. Βασίλειος Ράπτης, ο Εκπρόσωπος του Πολιτιστικού Συλλόγου Εμμ. Παπά Θεσσαλονίκης και ο Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Ιωάννης Κοτσάνης.

Στην εκδήλωση εκτός των παραπάνω παρέστησαν οι Βουλευτές Χαλκιδικής κ. Ιωάννης Γιώργος, κα Κυριακή Μάλαμα και κ. Απόστολος Πάνας, ο Πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδόχων Ελλάδος κ. Γρηγόριος Τάσιος, ο Αντιδήμαρχος Δήμου Θέρμης κ. Τσολάκης, το Επίτιμο Μέλος του Συλλόγου και κοσμήτορας του Μνημείου κ. Αστέριος Σαμαράς, Δημοτικοί και Κοινοτικοί Σύμβουλοι, εκπρόσωποι Πολιτιστικών Συλλόγων και λοιπών Φορέων, μέλη και φίλοι του Παγχαλκιδικού καθώς και μέλη του Δ.Σ. κ.α.

Παρευρέθηκαν επίσης αντιπροσωπίες μαθητών με σημαίες από το Δημοτικό Σχολείο, το Γυμνάσιο και το Λύκειο Γαλάτιστας καθώς και η φιλαρμονική της Γαλάτιστας.

Το Δ.Σ. Ευχαριστεί θερμά όλους όσους παρευρέθηκαν στην εκδήλωση. (Φωτ. σελ. 60)

Σήμερα 202 χρόνια μετά, ως σύγχρονοι Χαλκιδικιώτες και Χαλκιδικιώτισες, διατηρούμε ζωντανή την εθνική συνειδηση και την ιστορική μνήμη, τιμούμε τους αγώνες των προγόνων μας και απολαμβάνουμε τους καρπούς εκείνων, που προσέφεραν τις ζωές τους, για να ζούμε εμείς με ελευθερία

Μετά το πέρας της εκδήλωσης, Η Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής προσέφερε κέρασμα στους παρευρισκομένους σε καφετέρια της Γαλάτιστας.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΡΝΑΙΑΣ

Μία ξεχωριστή και υπέροχη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Κυριακή του Πάσχα στην κεντρική πλατεία Αρναίας, με τσουρέκια, κόκκινα αυγά και παραδοσιακούς χορούς σε μία ηλιόλουστη ημέρα, με τους πολυάριθμους ξένους επισκέπτες να μένουν ενθουσιασμένοι με την υποδοχή και την φιλοξενία των κατοίκων, της Ιστορικής έδρας του Δήμου Αριστοτέλη.

Νέοι και νέες, ντυμένοι με τις παραδοσιακές στολές, υποδέχονταν τους επισκέπτες και περαστικούς και μαζί με τις Πασχαλινές ευχές τους, μοίραζαν κόκκινα αυγά και τσουρέκια, ένα έθιμο που ξεκίνησε πριν πολλά χρόνια στην Αρναία.

Ο Μητροπολίτης Ιερισσού, Αγ. Όρους και Αρδαμερίου κ.κ. Θεόκλητος που παρευρέθηκε στην εκδήλωση, απηύθυνε λόγο Αναστάσιμο, ενώ χαιρετισμό απηύθυναν η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κα Αικατερίνη Ζωγράφου, ο Δήμαρχος του Δήμου Αριστοτέλη κ. Στυλιανός Βαλιάνος, ο Πρόεδρος Αρναίας κ. Αγαπητός Κιάτος, ο Πρόεδρος του Παγγαλκιδικού Συλλόγου κ. Ιωάννης Κοτσάνης και ο Πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων Ελλάδος κ. Γρηγόριος Τάσιος. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους οι Αντιδήμαρχοι κ.κ. Γεώργιος Θαλασσίνος και Νικόλαος Αυγερινός, ο Πρόεδρος του Αριστοτελείου Πνευματικού Κέντρου κ. Στυλιανός Τζιτζιρίκας και πλήθος κόσμου.

Η εκδήλωση έκλεισε με χορούς από τα χορευτικά τμήματα Αρναίας με μεγάλη συμμετοχή των παρευρισκομένων.

Την αναβίωση του τοπικού εθίμου οργάνωσε η Πολιτιστική Εταιρεία Αρναίας, με χορηγό τον Σύλλογο Επαγγελματιών Αρναίας.

Το Δ.Σ. του Παγγαλκιδικού Συλλόγου εκφράζει τα θερμά συγχαρητήρια στους συντελεστές της εκδήλωσης.

Η ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΓΙΑΝΑΣΤΑΣΙΤΩΝ

Μετά από αποχή δύο χρόνων, λόγω κορωνοϊού, συναντήθηκαν και πάλι οι απόφοιτοι της εκκλησιαστικής σχολής Αγίας Αναστασίας στις 11 Φεβρουαρίου 2023 στην ταβέρνα "Λόφος" για την καθιερωμένη ετήσια συνεστίαση, την κοπή της βασιλόπιτας και τη γιορτή των Τριών Ιεραρχών.

Στην αρχή της εκδήλωσης έγινε η κοπή της βασιλόπιτας και αμέσως μετά, οι απόφοιτοι έψαλαν τα τροπάρια των Τριών Ιεραρχών, της Αγίας Αναστασίας, του Αγίου Θεωνά, και τον ύμνο της Σχολής, που ήταν το αγαπημένο τους τροπάριο κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους.

Στη συνέχεια, απηύθυνε χαιρετισμό ο επίσκοπος Ταμιάθειας του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας κ. Γερμανός, ενώ κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης ήταν ο κοινωνιολόγος κ. Κυριάκος Κωλέσης, γιος του αποφοίτου της Σχολής Δημ. Κωλέσης, υπεύθυνου έκδοσης του περιοδικού "οι Αγιαναστασίτες".

Ακολούθησε μέσα σε μια ευχάριστη και ζεστή ατμόσφαιρα το καθιερωμένο γεύμα.

Η πιο πολυπληθής παρουσία, με οκτώ απόφοιτους, ήταν αυτή των αποφοίτων του 1965, της τελευταίας τάξης με επτάχρονη φοίτηση, ενώ από τους νεότερους απόφοιτους, αυτούς της εξαχρονης φοίτησης παραβρέθηκαν πολύ λίγοι, όπως γίνονταν και παλιότερα στις διάφορες εκδηλώσεις του συλλόγου.

Ήταν μία συγκινητική και υπέροχη εκδήλωση, η οποία έληξε με την ευχή όλων να πραγματοποιείται κάθε χρόνο.

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΡΑΣΤΑΜΙΝΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μετά τις αρχαιρεσίες που έγιναν την Κυριακή 12 Μαρτίου 2023 και τη συνεδρίαση της Κυριακής 19 Μαρτίου 2023 συγκροτήθηκε σε σώμα το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Βρασταμινών Θεσσαλονίκης «Όσιος Ευθύμιος ο Νέος» για την περίοδο 2023-2024, με την παρακάτω σύνθεση: Πραβητιανού Μαριάννα – Πρόεδρος, Χριστίδης Πέτρος – Αντιπρόεδρος, Ιωάννου Σωτηρία – Γραμματέας, Βούλτσιος Ιωάννης – Ταμίας, Κυργιαφίνης Γεώργιος – Μέλος, Κοκκαλιώτης Γεώργιος – Μέλος, Μαισιώρη Στεργιανή – Μέλος.

Ο Σύλλογος πραγματοποίησε τις παρακάτω εκδηλώσεις: Κυριακή 14 Μαΐου, Γιορτή της Μητέρας- Καλλιτεχνικό Εργαστήριο για παιδιά. Τα παιδιά έκαναν το δικό τους δώρο για τη μητέρα τους σε δημιουργήματα της φαντασίας τους. Αγιασμός στην αίθουσα του Συλλόγου και το έθιμο Τσουγκρίσματος του αυγού. Στη συνέχεια ακολούθησε γιορτινός μπουφές με γευστικά δημιουργήματα και δώρα για όλες τις μητέρες.

Ο Παγγαλκιδικός Σύλλογος συγχαίρει θερμά το Νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Βρασταμινών Θεσσαλονίκης και εύχεται κάθε επιτυχία στο έργο του.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Γιορτάστηκε, την Κυριακή 14 Μαΐου 2023 στον Πολύγυρο η μνήμη της Γενοκτονίας του Πόντου. Τελέστηκε επίσημη Δοξολογία στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Αγίου Νικολάου και ομιλία από τον Εκπαιδευτικό του ΕΠΑ.Λ. Πολυγύρου κ. Κωνσταντίνου Γρέκο. Στην συνέχεια ακολούθησε Επιμνημόσυνη δέηση από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κασσανδρείας κ.κ. Νικόδημο και κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού (πλατεία Παραλή Σιντριβάνι). Η εκδήλωση οργανώθηκε από την Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής σε συνεργασία με τους Συλλόγους Ποντίων Χαλκιδικής.

Οι εκδηλώσεις μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων σκοπό έχουν να τονίσουν ιδιαίτερα και να υπενθυμίσουν τα γεγονότα της δραματικής περιόδου των διωγμών, της

γενοκτονίας και του ξεριζωμού των Ελλήνων του Πόντου από την Οθωμανική κατοχή που διήρκεσαν από το 1916 έως το 1923 και είχαν ως αποτέλεσμα να μετατρέψουν τον λαό των Ποντίων, σε λαό Προσφύγων και διασποράς.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΗΡΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821 ΣΤΗΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Η Επανάσταση του 1821 στην Χαλκιδική, που έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην Έκβαση του Απελευθερωτικού Αγώνα, ξεκίνησε στις 17 Μαΐου 1821 στον Πολύγυρο.

Το Σάββατο 13 Μαΐου εορτάστηκε στον Πολύγυρο η Επέτειος της Επανάστασης στη Χαλκιδική, με επίσημη Δοξολογία στον ιερό Μητροπολιτικό ναό Αγίου Νικολάου Πολυγύρου χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κασσανδρείας κ.κ. Νικοδήμου, επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο των Ηρώων του Πολυγύρου. Στη συνέχεια έγινε παρέλαση, παρουσία εκπροσώπων της εκκλησίας, της Πολιτείας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Στρατιωτικών αρχών, των φορέων της πόλης και των κατοίκων της, στην οποία συμμετείχαν αντιπροσωπείες μαθητών από όλους τους Δήμους της Χαλκιδικής.

Τον Πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε μετά την Δοξολογία, το μέλος του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού κ. Απόστολος Στρατής, Πλοίαρχος Π.Ν. ε.α.

Στις εκδηλώσεις του Πολυγύρου παρευρέθησαν από τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο ο Πρόεδρος κ. Ιωάννης Κοτσάνης, ο Αντιπρόεδρος κ. Τριαντάφυλλος Οικονόμου, ο Ταμίας κ. Αβραάμ Παπαδόπουλος και τα μέλη του Δ.Σ. κ. Απόστολος Στρατής και κα Κοκκόνη Ζαμπόκα.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ κ. ΧΙΟΥΤΗ

Στις 4 Ιουνίου στο Φραγκοκάστελλο Σφακίων παρουσιάστηκε το βιβλίο του Κωνσταντίνου Χιούτη για τον χαλκιδικιώτη αγωνιστή του 1821 Βασίλειο Αθανασίου.

Τη βιβλιοπαρουσίαση συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Σφακίων, η Ένωση Σφακιανών Νομού Χανίων και οι αδελφοποιημένοι σύλλογοι της Ένωσης των Απανταχού Σφακιανών και του Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών «Ο Αριστοτέλης», του Συλλόγου που εξέδωσε το βιβλίο.

Στο κάστρο του Φραγκοκάστελλου, τόπο παρουσίας του βιβλίου, ο Βασίλειος Αθανασίου πολέμησε γενναία και τραυματίστηκε τον Μάιο του 1828 ως αξιωματικός του ιππικού σώματος του Ηπειρώτη Χατζη-Μιχάλη Νταλιάνη. Μετά το θάνατο του Νταλιάνη του ανατέθηκε από το Κρητικό Συμβούλιο της εποχής να οργανώσει και να ηγηθεί κρητικού ιππικού.

Την εκδήλωση προλόγισε και συντόνισε ο κ. Γιώργος Μαργαρίτης, Διατελέσας Καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Στον πρόλόγό του για το βιβλίο ανέφερε μεταξύ άλλων ότι πρόκειται για μία πλήρη στρατιωτι-

κή βιογραφία, ενός αγωνιστή που πήρε μέρος ως επαγγελματίας στρατιωτικός από την πρώτη στιγμή του αγώνα και που μετείχε σε όλες τις προσπάθειες δημιουργίας εθνικού στρατού. Τόνισε ότι ιδιαίτερη σημασία έχει η περιγραφή των γεγονότων που σχετίζονται με τη μεγαλύτερη πολεμική επιχείρηση της ελληνικής επανάστασης που ήταν η προσπάθεια για τη λύση της πολιορκίας της Αθήνας.

Το βιβλίο παρουσίασαν ο κ. Μανώλης Δρακάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Αρχειονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου, η κα Γιάννα Πατρουδάκη, Ιστορική Ερευνήτρια, και ο συγγραφέας του βιβλίου, κ. Κωνσταντίνος Χιούτης, Εκπαιδευτικός - Ιστορικός Ερευνητής.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης έγινε παρουσίαση οπλισμού του 1821 από τον κ. Ευτύχη Τζιρτζιλάκη, Συλλέκτη - Μελετητή όπλων του 1821. Ο κ. Ανδρέας Κωνσταντουλάκης και ο κ. Θανάσης Κιτρινορίνης από το σύλλογο «Το Ρόδο» είχαν οπλισθεί με τον οπλισμό του πεζού και του ιππέα της εποχής.

Πριν την παρουσίαση του βιβλίου πραγματοποιήθηκε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων. Επίσης κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ο Αντιδήμαρχος Πολυγύρου κ. Χρήστος Κομπόγιαννος, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Ριζών κ. Αστέριος Βουλγαράκης και ο Δημοτικός Σύμβουλος Πολυγύρου κ. Τάσος Γιάννος επέδωσαν τιμητική πλακέτα στον Δήμαρχο Σφακίων κ. Μανούσο Χιωτάκη για την τιμή που απέδωσε ο Δήμος με την εκδήλωση αυτή στον αγωνιστή Βασίλειο Αθανασίου και του χάρισαν ένα αντίγραφο της εικόνας του Αγίου Αθανασίου, προστάτη του χωριού Ριζά, γενέτειρας του αγωνιστή.

Χαιρετισμούς απεύθυναν, η αντιδήμαρχος Σφακίων κ. Αφροδίτη Σφηνιά, ο αντιδήμαρχος Πολυγύρου Χαλκιδικής δημοτικής ενότητας Ζερβοχωριών κ. Χρήστος Κομπόγιαννος, ο Πρόεδρος της Ένωσης Σφακιανών Νομού Χανίων κ. Ανδρέας Μανουσέλης, ο Πρόεδρος της Ένωσης των Απανταχού Σφακιανών κ. Ανδρέας Κούνδουρος, ο Πρόεδρος του Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών «ο Αριστοτέλης» κ. Γεώργιος Σουλινάρης, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Ηπειρωτών Λασιθίου κ. Γεώργιος Στάμος, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Ηπειρωτών Ηρακλείου κ. Σταύρος Δημητρίου και ο δημοτικός σύμβουλος Πολυγύρου κ. κ.Τάσος Γιάννος. Χαιρετισμούς απέστειλαν στην εκδήλωση η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής, ο Σύλλογος οικιστών Μακεδόνων Νέας Πέλλης «Μέγας Αλέξανδρος» και η Ένωση Δελβινακιωτών Αθήνας.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν Σφακιανοί και Χαλκιδικιώτες που ήρθαν ειδικά για την εκδήλωση από την Αθήνα και τη Χαλκιδική. Δυναμικό παρών έδωσαν στη βιβλιοπαρουσίαση κάτοικοι του χωριού Ριζά Χαλκιδικής, χωριό από το οποίο έλκει την καταγωγή του ο αγωνιστής.

Η βραδιά έκλεισε με δείπνο που παρέθεσε ο Δήμος Σφακίων.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει θερμά τους συντελεστές της εκδήλωσης και τον κ. Χιούτη.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821

Σε διάφορα Σχολεία της Χαλκιδικής πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις για την Έναρξη της Επανάστασης του 1821, στις οποίες παρευρέθηκαν και μέλη του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου.

• **Στις 16 Μαΐου από το 2ο Δημοτικό Σχολείο Ν. Μουδανιών**, στο Δημοτικό Θέατρο του Δήμου, προβλήθηκαν οι δύο ταινίες που δημιούργησε ο Αντιστράτηγος ε.α. κ. Στυλιανός Κυρίμης. «Η Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821» και «Καπετάν Χάψας: Το Λιοντάρι της Χαλκιδικής». Στην εκδήλωση ήταν παρών ο δημιουργός της ταινίας και ο Ταμίας του Συλλόγου κ. Αβραάμ Παπαδόπουλος. Επίσης παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Δήμου Ν. Προποντίδας και άλλων φορέων της πόλης, εκπαιδευτικοί κ.α.

Η Αντιδήμαρχος του Δήμου Ν. Προποντίδας κ. Εμμανουηλίδου, αφού ευχαρίστησε τον δημιουργό των ταινιών κ. Κυρίμη, τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο για την προσπάθεια της προβολής της Επανάστασης και τους εκπαιδευτικούς που οργάνωσαν την εκδήλωση, μεταξύ άλλων τόνισε: «...Η αναγκαιότητα ένταξης στη Σχολική Ύλη, της ιστορίας της Χαλκιδικιώτικης Επανάστασης αποτελεί αίτημα όλου του μαθητικού κι εκπαιδευτικού κόσμου, διότι η ιστορία που διδάσκεται στα σχολεία μας, οφείλει να καταγράψει και τη σημαντική συμβολή της Χαλκιδικής στην Επανάσταση του 1821. Η πρωτοβουλία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου είναι αξιόπαινη, διότι βοηθά με αυτό τον τρόπο να αναδεικνύονται τα Εθνικά μας θέματα με όρους επιστημονικής τεκμηρίωσης».

• **Στις 17 Μαΐου το Δημοτικό Σχολείο Νικήτης και η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Σιθωνίας**, οργάνωσαν εκδήλωση αφιερωμένη στην Επανάσταση του 1821 στη Χαλκιδική με κύριο ομιλητή τον Αντιπρόεδρο του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Τριαντάφυλλο Οικονόμου. Στην ομιλία του ο κ. Οικονόμου αναφέρθηκε στην συμβολή της Χαλκιδικής στην έκβαση του Απελευθερωτικού Αγώνα και την προσπάθεια που καταβάλει τα τελευταία χρόνια ο Παγχαλκιδικός να γίνει γνωστή η Επανάσταση του 1821 στη Χαλκιδική. Ιδιαίτερα αναφέρθηκε στο Τετράδιο –Λεύκωμα που μοιράστηκε σε όλους του μαθητές και μαθήτριες των Σχολείων της Χαλκιδικής.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Σιθωνίας κ. Κυπαρίσσης Ντέμπλας, Αντιδήμαρχοι, Δημοτικοί Σύμ-

βουλοι, Εκπαιδευτικοί, Φορείς της Νικήτης και πλήθος κόσμου. Η βραδιά έκλεισε με την θεατρική παράσταση «Εμμανουήλ Παπάς –Χρονικό της Επανάστασης της Χαλκιδικής» από τους μαθητές του Δημ. Σχολείου Νικήτης.

• **Στις 18 Μαΐου στον Άγιο Μάμα**, στο Συνεδριακό Κέντρο στον χώρο που γίνεται η Εμποροπανήγυρη, το Δημοτικό Σχολείο του χωριού οργάνωσε εκδήλωση στην οποία προβλήθηκε η ταινία που δημιούργησε ο κ. Κυρίμης «Καπετάν Χάψας: Το Λιοντάρι της Χαλκιδικής».

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν Εκπαιδευτικοί, Φορείς και κάτοικοι της περιοχής, τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο εκπροσώπησε το μέλος του Δ.Σ. κ. Χρήστος Παυλούδης. Η εκδήλωση σημείωσε ξεχωριστή επιτυχία. Με την προβολή της ταινίας τα παιδιά μπορούν να προσεγγίσουν πιο εύκολα την ιστορία της Επανάστασης στη Χαλκιδική.

• **Στις 6 Μαΐου στο Δημοτικό Σχολείο της Ν. Φώκαιας** με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, καλέστηκε και μίλησε ο Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. κ. Σταύρος Αυγολούπης για τ' αστέρια και τους πλανήτες. Επίσης προβλήθηκε η ταινία που δημιούργησε ο κ. Κυρίμης «Καπετάν Χάψας: Το Λιοντάρι της Χαλκιδικής», ο οποίος και παρευρέθηκε στην εκδήλωση. Η εκδήλωση σημείωσε ιδιαίτερη επιτυχία.

Σημείωση: Παρόμοιες εκδηλώσεις με την προβολή ταινιών και την ανάλυση του Τετραδίου –Λεύκωματος που εξέδωσε ο Παγχαλκιδικός έγιναν και σε άλλα σχολεία, για τις οποίες δεν ενημερωθήκαμε να παρευρεθούμε. Το Δ.Σ. του Συλλόγου συγχαίρει όλα τα Σχολεία για τις πρωτοβουλίες αυτές και συγχαίρει ακόμη μία φορά τον κ. Κυρίμη για την δημιουργία των ταινιών με σκηνοθέτη τον κ. Κοροδήμο, υπεύθυνο του αρχείου του κινηματογραφικού Μουσείου Αθηνών.

Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος αισθάνεται ιδιαίτερη χαρά που αρχίζει να γίνεται περισσότερο γνωστή στα Σχολεία η Επανάσταση της Χαλκιδικής και η συμβολή της στην έκβαση του Απελευθερωτικού Αγώνα. Στην νέα γενιά επενδύουμε την ελπίδα, προκειμένου η συμβολή της Χαλκιδικής μας στην Επανάσταση του 1821 να λάβει στον εθνικό ιστορικό χάρτη, τη θέση που της αναλογεί, αντίστοιχη του αίματος και των θυσιών που πρόσφερε στον υπέρτατο εκείνον αγώνα της ανεξαρτησίας.

Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος για τον σκοπό αυτό αγωνίζεται δυνατά τα τελευταία χρόνια.

ΒΡΕΘΗΚΕ ΧΟΡΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ 56ο ΤΕΥΧΟΣ

**Χορηγός του 56ου Τεύχους θα είναι η
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ**

Το Δ.Σ. ευχαριστεί θερμά τον πρώην Αντιπεριφερειάρχη κ. **Ιωάννη Γιώργο** και την νυν Αντιπεριφερειάρχη κα **Κατερίνα Ζωγράφου** για την χορηγία.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 2021

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	102.085	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΝΑΙΑΣ	5.564
ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	21.351	Δημοτική Κοινότητα Αρναίας	2.159
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	11.382	Δημοτική Κοινότητα Βαρβάρας	539
Δημοτική Κοινότητα Πολυγύρου	7.779	Δημοτική Κοινότητα Νεοχωρίου	696
Δημοτική Κοινότητα Αγίου Προδρόμου	350	Δημοτική Κοινότητα Παλαιοχωρίου	1.262
Δημοτική Κοινότητα Βραστάμων	944	Δημοτική Κοινότητα Στανού	908
Δημοτική Κοινότητα Ολύθνου	1.053	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	3.126
Δημοτική Κοινότητα Παλαιοκάστρου	284	Δημοτική Κοινότητα Μεγάλης Παναγίας	2.367
Δημοτική Κοινότητα Σανών	230	Δημοτική Κοινότητα Γοματίου	475
Δημοτική Κοινότητα Ταξιάρχου	742	Δημοτική Κοινότητα Πυργαδικίων	284
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΘΕΜΟΥΝΤΑ	3.808	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	16.861
Δημοτική Κοινότητα Γαλατίστης	2.709	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	10.526
Δημοτική Κοινότητα Βάβδου	337	Δημοτική Κοινότητα Κασσανδρείας	3.158
Δημοτική Κοινότητα Γαλαρινού	303	Δημοτική Κοινότητα Αφύτου	1.178
Δημοτική Κοινότητα Δουμπιών	459	Δημοτική Κοινότητα Καλάνδρας	753
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΖΕΡΒΟΧΩΡΙΩΝ	1.934	Δημοτική Κοινότητα Καλλιθέας	1.236
Δημοτική Κοινότητα Παλαιοχώρας	629	Δημοτική Κοινότητα Κασσανδρηνού	373
Δημοτική Κοινότητα Γεροπλατάνου	347	Δημοτική Κοινότητα Κρυσπηγής	652
Δημοτική Κοινότητα Κρήμνης	224	Δημοτική Κοινότητα Νέας Φωκαίας	2.179
Δημοτική Κοινότητα Μαραθούσσης	358	Δημοτική Κοινότητα Φούρκας	997
Δημοτική Κοινότητα Ριζών	376	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΛΗΝΗΣ	6.335
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΜΥΛΙΑΣ	4.227	Δημοτική Κοινότητα Χανιώτη	938
Δημοτική Κοινότητα Ορμυλίας	3.621	Δημοτική Κοινότητα Αγίας Παρασκευής	360
Δημοτική Κοινότητα Μεταμορφώσεως	606	Δημοτική Κοινότητα Νέας Σκιώνης	718
ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	16.964	Δημοτική Κοινότητα Παλιουρίου	852
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΑΓΙΡΩΝ - ΑΚΑΝΘΟΥ	8.274	Δημοτική Κοινότητα Πευκοχωρίου	2.228
Δημοτική Κοινότητα Ιερισσού	3.208	Δημοτική Κοινότητα Πολυχρόνου	1.239
Δημοτική Κοινότητα Αμμουλιανής	521	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	34.829
Δημοτική Κοινότητα Νέων Ρόδων	1.192	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	19.104
Δημοτική Κοινότητα Ολυμπιάδος	638	Δημοτική Κοινότητα Νέων Μουδανιών	10.042
Δημοτική Κοινότητα Ουρανοπόλεως	801	Δημοτική Κοινότητα Αγίου Μάμαντος	1.093
Δημοτική Κοινότητα Σταγίρων	373	Δημοτική Κοινότητα Αγίου Παντελεήμονος	212
Δημοτική Κοινότητα Στρατονίκης	549	Δημοτική Κοινότητα Διονυσίου	1.152
Δημοτική Κοινότητα Στρατωνίου	992	Δημοτική Κοινότητα Ζωγράφου	253

Δημοτική Κοινότητα Νέας Ποτειδαίας	1.543
Δημοτική Κοινότητα Πορταριάς	1.283
Δημοτική Κοινότητα Σημάντρων	1.931
Δημοτική Κοινότητα Φλογητών	1.595
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	10.144
Δημοτική Κοινότητα Νέας Καλλικράτειας	6.128
Δημοτική Κοινότητα Αγίου Παύλου	1.196
Δημοτική Κοινότητα Λακκώματος	1.094
Δημοτική Κοινότητα Νέας Γωνιάς	444
Δημοτική Κοινότητα Νέων Σιλάτων	1.282
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΓΛΙΑΣ	5.581
Δημοτική Κοινότητα Νέας Τριγλίας	3.017
Δημοτική Κοινότητα Ελαιοχωριών	328

Δημοτική Κοινότητα Κρήνης	394
Δημοτική Κοινότητα Νέας Τενέδου	399
Δημοτική Κοινότητα Νέων Πλαγίων	1.127
Δημοτική Κοινότητα Πετραλώνων	316
ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	12.080
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	8.750
Δημοτική Κοινότητα Νικήτης	2.922
Δημοτική Κοινότητα Αγίου Νικολάου	1.965
Δημοτική Κοινότητα Μεταγκισίου	825
Δημοτική Κοινότητα Νέου Μαρμαρά	3.038
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟΡΩΝΗΣ	3.330
Δημοτική Κοινότητα Συκέας	2.276
Δημοτική Κοινότητα Σάρτης	1.054
ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ (ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΟ)	1.746

Νέα μέλη του Συλλόγου εγγραφέντα μέχρι 31/5/2023

	Αρ.Μητρώου		Αρ.Μητρ.
1. Παπαιοκονόμου Ελένη	Αδάμ 1925	7. Μυλωνά Γερακίνα	1931
2. Δέλλιου Στέλλα	Θεσσαλονίκη 1926	8. Καρισφύλλη Ελένη	1932
3. Στρατή Χρυσάνθη	Κασσάνδρεια 1927	9. Βασιλειάδου Δήμητρα	1933
4. Παπατζίκου Ροδιανή	Αρναία 1928	10. Κουκίδου -Σαλαμπαλά Αικατερίνη	1934
5. Πανόικα -Γιωβανέκου Αθανασία	Νικήτη 1929	11. Βαρελά Αικατερίνη	1935
6. Σκοτώρη Αλίκη	Στρατώνι 1930		

Σημ. Το Δ.Σ. καλωσορίζει με χαρά τα νέα μέλη και τα προσκαλεί σε ενεργό συμμετοχή στη ζωή και την δράση του Συλλόγου μας.

Π Ε Ν Ο Η

Έφυγαν από την ζωή:

- Η **Σοφία Κυριαζή**, σύζυγος του ομότιμου καθηγητή της Ιατρικής του Α.Π.Θ. κ. Γεωργίου Οδ. Κυριαζή, από τα Πετροκέρασα, Επίτιμου μέλους του Συλλόγου μας με Α.Μ. 1182.
- Ο **Εμμανουήλ Γκατζώλης** σ. δάσκαλος από τα Ν. Σύλλατα, Επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 293.
- Η **Δέσποινα Ταλέα** από τα Ν. Ρόδα, σύζυγος του Φώτη Ταλέα συνταξιούχου εκπαιδευτικού, Επίλεκτου μέλους του Συλλόγου μας με Α.Μ. 337, προέδρου επί πολλά χρόνια της Εξελεγκτικής Επιτροπής του Παγχαλκιδικού. Ο Φώτης Ταλέας είναι από τα παλαιότερα μέλη του Συλλόγου, τιμήθηκε δε τον Ιανουάριο του 2023 στην τελευταία Γεν. Συνέλευση για την προσφορά του στον Παγχαλκιδικό Σύλλογο.
- Ο **Στέφανος Εμμανουήλ** από τον Άγιο Νικόλαο, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 810, και με συχνή συμμετοχή στο εκδρομικό τμήμα του Συλλόγου.
- Ο **Μιχάλης Κουτσός** σ. κτηνίατρος από τον Βάβδο, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 521, ο οποίος μετείχε σε όλες σχεδόν τις εκδηλώσεις του Παγχαλκιδικού. Ήταν ο ιδρυτής του Μπάσκετ στην Χαλκιδική. Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος τον τίμησε στην Γεν. Συνέλευση τον Ιανουάριο 2023 για την προσφορά του στον Αθλητισμό της Χαλκιδικής.

Το Δ.Σ. απευθύνει θερμά συλλυπητήρια στους οικείους των μεταστάντων, ευχόμενο την εξ ύψους παρηγορία.

Σ.Σ.: Παρακαλούνται όλα τα μέλη, οι συγγενείς και οι φίλοι, να ειδοποιούν για εκδημίες μελών μας, ώστε να ενημερώνεται το Περιοδικό, και να παρίσταται, αν είναι δυνατόν, αντιπροσωπεία του Δ.Σ.

ΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Μέχρι σήμερα, χορηγοί του Περιοδικού είναι:

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΙΩΝΑΣ (τ. 1-4), ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ (τ. 5-6),
ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΜΑΣΑΛΑ-ΜΟΥΣΤΟΥ (τ. 7), ΜΟΣΧΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (τ. 8),
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΟΛΥΜΠΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ (τ. 9), ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ (τ. 10),
ΧΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ (τ. 11), ΠΕΡΙΦ. ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (τ. 12),
ΚΩΝ. & ΑΦΡ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (τ. 13), ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ (τ. 14),
ΜΑΓΔΑ ΚΕΚΕΡΗ-ΣΛΙΝΗ (τ. 15), ΗΛΕΚΤΡΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (τ. 16),
ΕΛΛΗ, ΜΑΡΙΑ, ΚΑΙΤΗ & ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ (τ. 17),
ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (τ. 18), ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΟΣ (τ. 19),
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ & ΘΩΜΑΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ (τ. 20),
ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΓΛΟΥ (τ. 21), ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΤΖΙΟΣ (τ. 22),
ΕΚΜΕ Α.Ε. Ι. & Β. ΚΑΡΥΩΤΗΣ (τ.23), ΠΑΥΛΟΣ ΔΕΑΣ (τ. 24),
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΑΡΑΒΑΤΟΥ (τ. 25),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 26), ΟΡΕΣΤΗΣ ΣΙΜΩΝΗΣ (τ. 27),
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΤΖΙΟΣ (τ. 28), ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ (τ. 29),
ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ (τ. 30), ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΙΣΚΙΝΗΣ (τ. 31),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 32), ΟΡΕΣΤΗΣ ΣΙΜΩΝΗΣ (τ. 33),
ΕΛΛΗ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ & ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ (τ. 34),
ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΑΣΤ. ΣΧΟΙΝΑΣ (τ. 35), ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ (τ. 36),
ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΠΗΣ (τ. 37), ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΤΣΑΚΝΗΣ (τ. 38),
ΣΤΕΛΙΟΣ ΒΑΛΙΑΝΟΣ (τ. 39), ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΙΩΝΑΣ (τ. 40),
ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ "ΒΑΛΜΑΣ" Ο.Ε. (τ. 41),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ-CONDITO Α.Ε.Β.Ε. (τ. 42),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΧΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ (τ. 43),
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ) (τ. 44),
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (τ. 45),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 46), ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 47),
ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΖΙΚΑ-ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (τ. 48),
ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ Ν. ΚΑΤΣΑΜΟΥΡΗ-ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ (τ. 49),
ΙΕΡΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΥΤΡΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (τ. 50), ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΤΑΣΙΟΣ (τ. 51),
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (τ. 52), ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΒΑΛΙΑΝΟΣ (τ. 53),
Γ.Γ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (τ. 54),
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΡΑΤΗΣ (τ. 55).**

ΑΠΟ ΕΠΙΣΚΕΥΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ.

Στη νέα Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κ. Κατερίνα Ζωγράφου,
28/4/2023

Στον Δήμαρχο Πολυγύρου κ. Αστέριο Ζωγράφο,
28/4/2023

Στην Έκθεση «Κρήτη η Μεγάλη Συνάντηση», στη Δ.Ε.Θ., 13/5/2023
(ρεπ. σελ. 52)

Στα Λιμενάρια Θάσου στο 5ο Φεστιβάλ Παράδοσης, 26-28/5/2023.
(ρεπ. σελ. 52)

Στον Πολύγυρο 20/06/2023 στο 16ο Αντάμωμα Χορευτικών Ομάδων (ρεπ. σελ. 51)

**ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟ ΤΗΣ 202ης ΕΠΕΤΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ,
ΣΤΗΝ Ι.Μ. ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΣΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΧΑΨΑ, 11/06/23
(ρεπ. σελ. 52)**

Οι καλεσμένοι στο Καθολικό της Μονής

**Ο Γεν. Γραμματέας κ.. Αστέριος Λυρτζής
εκφωνεί τον πανηγυρικό της ημέρας**

**Μελή του Δ.Σ. με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μιλήτου
και την Αντιπεριφερειάρχη μετά το πέρας της εκδήλωσης**

**Αντιπροσωπεία μαθητών από το Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο
της Γαλάτιστας**

Επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο

Η Χ Ο Ρ Η Γ Ι Α

Χορηγός της έκδοσης του παρόντος 55ου τεύχους είναι

Ο κ. Απόστολος Στρατής του Χρήστου

από την Κασσάνδρα

Αξιωματικός πολεμικού Ναυτικού ε.α.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

μέλος του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου,

στη μνήμη των γονιών του

Χρήστου και Ευαγγελίας Στρατή

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Ευχαριστεί

Εκ βαθέων τον αξιότιμο κ. **Απόστολο Στρατή για** την ευγενική του χειρονομία-χορηγία, με την οποία δίνει ευκαιρία για τη συνέχεια της έκδοσης του περιοδικού **ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ**, που κυκλοφορεί ανελλιπώς σε 2.000 αντίτυπα από το 2009, και στοχεύει στην ενημέρωση και την καλλιέργεια των αναγνωστών του καθώς και την ανάδειξη της ιστορίας, της παράδοσης και του πολιτισμού της Χαλκιδικής.

ΑΞΙΟΤΙΜΕ ΚΥΡΙΕ ΣΤΡΑΤΗ, ΑΚΡΙΒΕ ΜΑΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ, και εγγράφουμε το όνομά σας στον κατάλογο των χορηγών για παντοτινή ανάμνηση.

Το Δ.Σ.

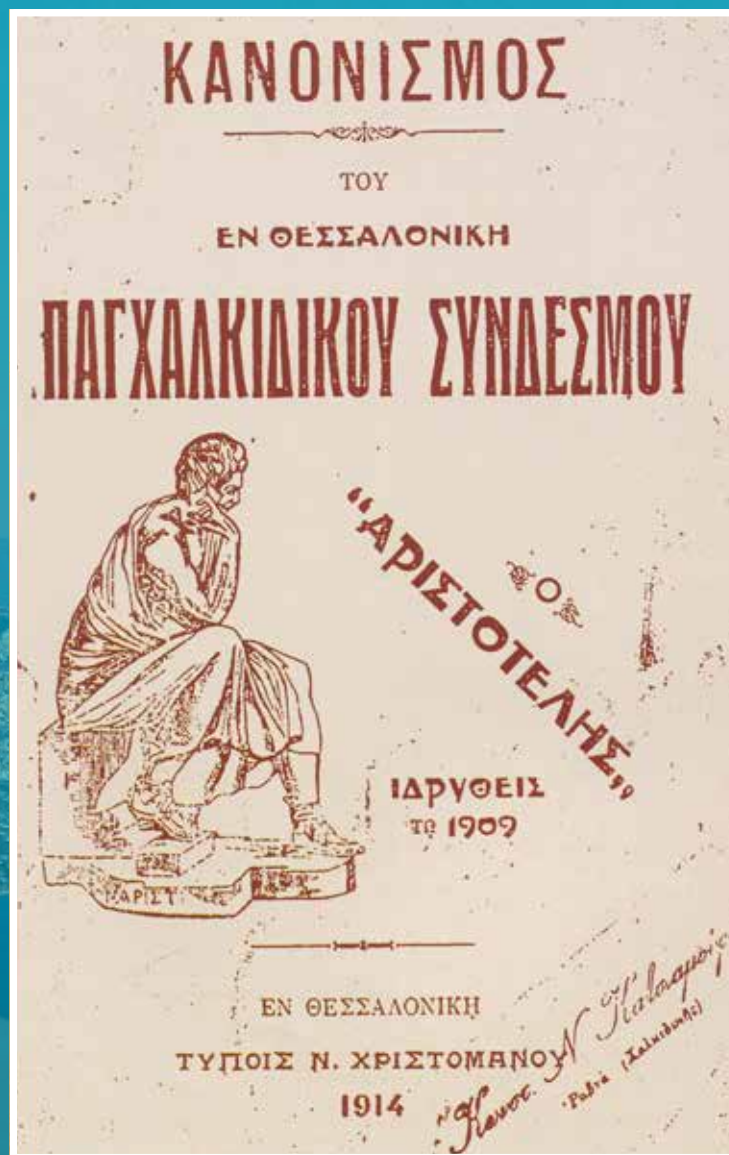
ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ Δ.Σ. ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Το Δ.Σ. παρακαλεί τα μέλη που δεν έχουν καταβάλει την συνδρομή έτους 2023, να φροντίσουν για την πληρωμή της.

Υπενθυμίζουμε ότι η συνδρομή 15 Ευρώ, τον χρόνο, μπορεί να καταβληθεί ηλεκτρονικά στον λογαριασμό της Τράπεζας Πειραιώς IBAN GR 8001712330006233040032572 ή στον Ταμία και σε οποιοδήποτε άλλο μέλος του Δ.Σ. (με συνεννόηση), καθώς και στους παρακάτω συνεργάτες/εισπράκτορες:

Αγγέλα Μητσιά –Τσιούκα (τηλ. 6940824599) για Θεσ/νίκη
Ειρήνη Γιαννούση –Μαχαιρά (τηλ. 6972845677) για Αρναία
Νικόλαο Πιτσόρλα, για Πολύγυρο και τα πέριξ (τηλ. 6979816851)
Απόστολο Στρατή, για την Κασσάνδρα (τηλ. 6974400120)
Φώτη Ταλέα (τηλ. 6944758623) για Ιερισσό και πέριξ
Αργύριο Αργυρίου (τηλ. 6942250753) για Βασιλικά

Σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με ρύθμιση, που έκανε το Δ.Σ., με την καταβολή 30 ΕΥΡΩ των 2 τελευταίων ετών, 2022 και 2023, καλύπτονται όλες οι συνδρομές των προηγούμενων ετών.

Το πρώτο καταστατικό
του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
σε έκδοση του 1914.